

Obsah

I *Usnesení, doporučení a stanoviska*

STANOVISKA

Evropský hospodářský a sociální výbor

522. plenární zasedání ESHV ve dnech 25. a 26. ledna 2017

2017/C 125/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Hrozby a překážky pro jednotný trh (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
2017/C 125/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zahájení veřejné konzultace o evropském pilíři sociálních práv [COM(2016) 127 final]	10

III *Přípravné akty*

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

522. plenární zasedání ESHV ve dnech 25. a 26. ledna 2017

2017/C 125/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu [COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)] a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a přenosy vysílání televizních a rozhlasových pořadů, [COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)] a k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených způsobech užití děl a jiných předmětů chráněných na základě autorského práva a práv s ním souvisejících, z nichž budou mít prospěch osoby nevidomé, zrakově postižené či osoby s jinými poruchami čtení, a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti [COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD)]	27

2017/C 125/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí certifikační systém Unie pro detekční zařízení pro zajištění ochrany letectví před protiprávními činy [COM(2016) 491 final – 2016/0236 (COD)]	34
2017/C 125/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec Unie pro znovuusídlování a mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 516/2014 [COM(2016) 468 final – 2016/0225 (COD)]	40
2017/C 125/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Rady o příslušnosti, a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí [COM(2016) 411 final – 2016/0190 (CNS)]	46
2017/C 125/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti [COM(2016) 587 final] .	51
2017/C 125/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (přepřevzaté znění) [COM (2016) 590 final – 2016/0288 (COD)]	56
2017/C 125/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací [COM (2016) 591 final – 2016/0286(COD)]	65
2017/C 125/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014, pokud jde o podporu připojení k internetu v místních komunitách [COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD)]	69
2017/C 125/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán 5G pro Evropu [COM(2016) 588 final]	74
2017/C 125/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o účasti Unie na Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří (PRIMA), realizovaném společně několika členskými státy [COM(2016) 662 final – 2016/0325 (COD)]	80

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

522. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ ESHV VE DNECH 25. A 26. LEDNA 2017

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Hrozby a překážky pro jednotný trh

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2017/C 125/01)

Zpravodaj: **Oliver RÖPKE**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21. 1. 2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	13. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování	166/62/8
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Jednotný trh je velkým výdobytkem a představuje ústřední prvek procesu evropské integrace. Má tvořit základní pilíř blahobytu v Evropě. Klíčovými rozhodnutími pro dokončení jednotného trhu byly zavedení eura a Schengenská dohoda. Oba tyto prvky jsou však pod stále větším tlakem – částečně kvůli krátkozrakým vnitrostátním zájmům, kdy je nezanedbatelná část občanů stále častěji zpochybňuje, částečně kvůli opodstatněným obavám evropských občanů.

1.2 EHSV se vždy zasazoval o posílení volného pohybu zboží, služeb, kapitálu, plateb a osob a o nastolení nezbytné rovnováhy mezi hospodářskou, sociální a environmentální politikou. Je nutné důsledně pokračovat v hospodářské a sociální konvergenci mezi členskými státy.

1.3 Pro další rozvoj jednotného trhu je třeba odstranit zbytečné překážky, aby byl zajištěn hospodářský růst, zaměstnanost, dlouhodobá prosperita a vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství. Jedná se zejména o překážky na trhu, jako je nedostatečné uznávání kvalifikací a diplomů, technická omezení v praxi, regulační překážky na základě rozdílných vnitrostátních právních předpisů nebo nedostatečná koordinace řešení v oblasti elektronické veřejné správy na úrovni EU.

1.4 EHSV je znepokojen tím, že jednotný trh EU od finanční krize nevykázal prakticky žádný růst. V eurozóně došlo mezi roky 2008 a 2015 dokonce k hospodářskému zpomalení o 1,6 %. Naproti tomu jiné hospodářské prostory, například USA, Austrálie nebo Japonsko, Evropskou unii co do domácí poptávky nebo hospodářského růstu dalece předstihly. Proto je zapotřebí energicky usilovat o to, aby se Evropa opět přiblížila k dosažení politických cílů strategie Evropa 2020.

1.5 EHSV opětovně zdůrazňuje význam přeshraniční mobility pro podnikání a pracovníky. Nelze však přehlížet skutečnost, že podpora zásad jednotného trhu u nezanedbatelné části obyvatelstva značně klesla. Důvodem je rostoucí riziko nekalých a nezákonných praktik při přeshraničním poskytování služeb. Vysoké riziko zneužití zásadně ohrožuje důvěru pracovníků a poctivých podniků v jednotný trh.

1.6 Těmto tendencím je třeba se rozhodně postavit: i v zájmu podniků musí být zajištěna spravedlivá hospodářská soutěž. Předpokladem fungujícího jednotného trhu je dodržování evropských a vnitrostátních právních předpisů při přeshraničních činnostech. Z toho důvodu většina členů EHSV tedy podporuje veškeré úsilí o to, aby byl požadavek předsedy Junckera, že za tutéž práci na témže místě by měli být pracovníci odměňováni stejným způsobem, převeden do praxe.

1.7 Jednotný trh má sice pevný sociální základ, který vyplývá z SFEU a ze sekundárního práva EU, přesto je zapotřebí přemýšlet o lepší rovnováze hospodářských svobod na trhu a základních sociálních práv v primárním právu, a to s cílem zabývat se nevolí mnoha lidí, kteří mají za to, že jejich sociální zájmy a požadavky nejsou na jednotném trhu dostatečně zaručeny.

1.8 EHSV v zásadě vítá každý přezkum účinnosti práva EU. Tato iniciativa by mohla být důležitá i při snižování zbytečné administrativní zátěže, jež je důsledkem uplatňování odlišných vnitrostátních nebo regionálních předpisů v téže oblasti použití. Právě v zájmu malých a středních podniků by proto měla být prověřena nezbytnost harmonizovaných právních předpisů. EHSV však zdůrazňuje své stanovisko, že vysoké standardy ochrany spotřebitelů zbytečnou zátěž nepředstavují.

1.9 EHSV podtrhuje svůj názor, že by jednotný digitální trh měl vzhledem ke svému vysokému růstovému potenciálu patřit mezi politické priority. Stávající právní nejistota v oblasti zaměstnanosti, hospodářství a spotřebitelských záležitostí musí být rychle přezkoumána a odstraněna. Novým formám ekonomiky a novým obchodním modelům, jako jsou různé formy ekonomiky sdílení, by Komise měla dát v rámci jednotného trhu jasný právní rámec, který by uzavřel mezery v právních předpisech. Současně musejí být v plném rozsahu respektovány platné právní předpisy a zejména musí být zaručeno právo spotřebitelů a pracovníků a spravedlivá hospodářská soutěž.

1.10 Přední místo v agendě musí mít i nadále také vytváření unie kapitálových trhů, neboť účinnější přidělování zdrojů, které je s tím spojeno, může mít pozitivní dopad jak pro hospodářství a zaměstnanost, tak i pro spotřebitele. Řada nedávných událostí, jako např. brexit, nesmí zbytečně pozdit ani ohrozit uskutečňování těchto plánů.

1.11 EHSV zdůrazňuje svůj názor, že mezery v právních předpisech v oblasti daňové politiky vedou k nekalé hospodářské soutěži na jednotném trhu. Podporuje proto práce na společném konsolidovaném základu daně právnických osob, podávání zpráv podle jednotlivých zemí, jakož i probíhající snahy zakročit proti vyhýbání se daňovým povinnostem a proti daňovým rájům. Kromě toho by rozumným doplněním těchto iniciativ mohlo být zavedení společné minimální sazby daně právnických osob, které by ukončilo závody o nejnižší daňovou sazbu.

1.12 Veřejné služby, které se též označují jako služby obecného zájmu, hrají v sociálně tržním hospodářství stěžejní roli a mají pro obyvatelstvo zásadní význam. Služby obecného zájmu tvoří součást společných hodnot EU a podílejí se na podpoře sociální a územní soudržnosti.

1.13 U „zásad a podmínek“, které EU pro tyto služby může stanovit, je třeba zohlednit právě význam sociální a územní soudržnosti. V souvislosti s plánovanými reformami směrnice o službách EHSV připomíná protokol č. 26 o službách obecného zájmu připojený ke Smlouvě o EU, na jehož základě se celostátním, regionálním a místním orgánům členských států přiznávají rozsáhlé rozhodovací pravomoci v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu.

1.14 V rámci zadávání veřejných zakázek je zapotřebí různých opatření proti nekalým praktikám, které stlačují nabídku pod spravedlivou úroveň, ne vždy dodržují platné požadavky na vyšší minimální mzdy upravené vnitrostátními právními předpisy a postupy a v konečném důsledku často vedou k vysokému překročení nákladů. Zvláště je zapotřebí zajistit transparentnost ohledně ceny nejlepší nabídky a služby a překročení nákladů, ke kterému může později dojít. Cílem musí být prosadit zásadu nejlepší nabídky oproti zásadě nejlevnější nabídky.

2. Výzvy pro jednotný trh

2.1 Evropská integrace musí usilovat o dosažení nezbytné rovnováhy mezi hospodářskou, sociální a environmentální politikou. Volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a plateb a osob musí být doprovázen dodržováním základních sociálních práv, která byla prostřednictvím Listiny základních práv začleněna do Smluv EU. Základní sociální práva musí být na vnitřním trhu prosazována v praxi. Současně by veškeré zbytečné překážky, které jsou na jednotném trhu ještě stále přítomny, měly být odstraněny, aby byla zajištěna dlouhodobá prosperita a vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství.

2.2 EHSV opakovaně, naposledy ve svém stanovisku Zlepšování jednotného trhu⁽¹⁾, poukazoval na to, že jednotný trh je pilířem evropské integrace, jenž může mít hmatatelný přínos pro evropské ekonomiky a může jim zajistit udržitelný růst.

2.3 Jednotný trh představuje významný úspěch a měl by se stát základem evropské prosperity. V procesu vytváření společného jednotného trhu byly klíčovými okamžiky zavedení eura v eurozóně a přijetí Schengenské dohody. Nyní však oba tyto prvky čelí značnému tlaku, což dokládá, jak rozdílné jsou zájmy členských států EU. K rozhodování a provádění dohledu dochází do určité míry stále na vnitrostátní úrovni.

2.4 EHSV konstatuje, že stále existují významné překážky na trhu, jež mají podobu nedostačujícího uznávání kvalifikací a diplomů, dělení vzdělávacích programů, místních omezení technické povahy, regulačních překážek vyplývajících především z roztržitého jednotného trhu, jejíž příčinou jsou různé vnitrostátní právní rámce, administrativní zátěže, jako je dodržování vnitrostátních daňových a celních předpisů, či nedostatků, co se týče zařízení elektronické správy a koordinace řešení elektronické správy na evropské úrovni.

2.5 Komise se snaží v některých oblastech provést úplnou harmonizaci, což může vést ke snížení stávající úrovně ochrany v některých členských státech. EHSV zdůrazňuje, že v řadě stanovisek vyjádřil nesouhlas s těmito opatřeními. Úplná harmonizace v oblastech, kde o ni Komise usiluje, musí být dosažena při současném zachování již existující úrovně ochrany.

2.6 Občané členských států mají stále častěji pocit, že se Evropa příliš nesnaží chránit sociální standardy a příjmy nebo zajistit spravedlivé zdanění a spravedlivé příspěvky sociálního zabezpečení. Jednotný trh má pevný sociální rozměr založený na SFEU a sekundárním právu EU, ale mělo by se uvažovat o lepším vyvážení hospodářských svobod na trhu a základních sociálních práv.

2.7 Opatření představená v rámci evropského pilíře sociálních práv by měla zohledňovat základní zásady Unie a vycházet z přesvědčení, že by hospodářský rozvoj měl vyústit ve větší sociální pokrok a soudržnost a že by sociální politika měla být považována za produktivní faktor, přičemž by zároveň měla v souladu s evropskými hodnotami zajistit náležité záchranné sítě.

2.8 Přestože politika soudržnosti EU dosáhla celé řady úspěchů, je skutečná hospodářská a sociální konvergence členských států stále v nedohlednu a v oblasti mezd a sociálních standardů existují velké rozdíly. Nižší mzdy v současnosti vyplácené v některých členských státech jsou důsledkem historického vývoje a přirozené rozmanitosti rozsáhlého evropského vnitřního trhu, přičemž odrážejí místní úroveň produktivity a celou řadu dalších faktorů, včetně zájmů investorů. Přesto je třeba věnovat větší pozornost sociálnímu dumpingu, jenž by měl být definován jako nekalá, nezákonná praktika, při níž nejsou dodržována pravidla týkající se odměn za práci nebo při níž není hrazeno sociální a zdravotní pojištění, čímž podnik oproti svým konkurentům získává nespravedlivou výhodu⁽²⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 177, 18.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ *Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards? (Sociální dumping: politická fráze, nebo riziko pro pracovní normy?)* – Magdalena Bernaciak, pracovní dokument z roku 2012, Evropský odborový institut.

2.9 Růst jednotného trhu od začátku finanční krize, tj. v období 2008–2015, činil 0,4 %, v reálných hodnotách tedy byl prakticky nulový. V eurozóně došlo dokonce k poklesu o 1,6 %. Pokud jde o domácí poptávku, zaostala Evropská unie daleko za většinou ostatních hospodářských oblastí (například USA + 8,8 %, Austrálie + 17,9 %, Japonsko + 3,8 %) ⁽³⁾. Opatření zaměřená na oživení poptávky na jednotném trhu, jako například evropský investiční plán s Evropským fondem pro strategické investice, dosud nepřinesla požadovaný výsledek.

2.10 EHSV se obává, že cílů v oblasti zaměstnanosti a sociálních cílů strategie Evropa 2020 založených na inteligentním a udržitelném růstu podporujícím začlenění nelze dosáhnout ⁽⁴⁾. Zpomalení hospodářského růstu, pomalé provádění smysluplných strukturálních reforem a nedostatečná poptávka na jednotném trhu měly doposud opačný účinek: míra zaměstnanosti klesla ze 70,3 % v roce 2008 na 69,2 % v roce 2014. Do roku 2020 by však měla vzrůst na 75 %. Místo aby počet osob zasažených chudobou a sociálním vyloučením do roku 2020 poklesl o 20 milionů, vzrostl v roce 2014 o 4,9 milionu. Navíc na konci roku 2015 bylo v Evropské unii nezaměstnaných o víc než šest milionů osob více než před krizí.

2.11 Dalším důležitým aspektem strategie Evropa 2020 je vzdělávání. EHSV vítá, že se snížil podíl osob, které předčasně ukončily proces vzdělávání či odborné přípravy, ze 14,2 % v roce 2008 na 11 %. Podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním vzrostl z 31,3 % v roce 2008 na 38,7 % v roce 2015. EHSV vítá strategii pro dovednosti vypracovanou Evropskou komisí a upozorňuje, že vysoká úroveň kvalifikace je pro přilákání podniků a vytváření nových pracovních míst naprosto nezbytná.

2.12 Brexit je velkou výzvou pro jednotný evropský trh. EHSV doporučuje, aby budoucí jednání vycházela z dodržování všech hodnot, na nichž je jednotný trh založen, bez účelového vybírání.

3. Konkrétní připomínky

3.1 Samostatná výdělečná činnost a mobilita pracujících na jednotném trhu

3.1.1 Mobilita pracovních sil může být důležitá pro podniky, aby získaly přístup ke kvalifikované pracovní síle, a pro osoby samostatně výdělečně činné a pracovníky, aby měli příležitost získat dobré pracovní místo, přístup k novým dovednostem a dobrým pracovním podmínkám. Překážky však stále existují.

3.1.2 Studie zkoumající překážky a náklady ⁽⁵⁾ upozorňuje na to, že kromě úspor nákladů pro správní služby, občany i podniky se očekává obzvláště velký dopad interoperabilních služeb elektronické veřejné správy na mobilitu pracovních sil. Pro pohyb podniků i pracovníků přes hranice má rozhodující význam lepší uznávání odborných kvalifikací.

3.1.3 EHSV ve svém stanovisku Zneužívání statusu osoby samostatně výdělečně činné ⁽⁶⁾ zdůraznil, že fiktivní samostatná výdělečná činnost by mohla vést k neplacení příspěvků na sociální zabezpečení, daňovým únikům a obcházení pracovních práv a k nehlášené práci, a mělo by se jí tudíž zabránit. EHSV v tomto ohledu vítá již vytvořenou evropskou platformu pro boj proti nehlášené práci coby krok správným směrem ⁽⁷⁾.

3.1.4 Účelem této platformy je předcházet nehlášené práci a odrazovat od ní, a to lepší spoluprací donucovacích orgánů členských států, jako jsou inspektoráty práce, daňové orgány a správy sociálního zabezpečení. Součástí této spolupráce je i sdílení osvědčených postupů ohledně preventivních a odrazujících opatření, určení společných zásad pro inspekce u zaměstnavatelů, podpora výměny zaměstnanců a společných školení a usnadňování společných kontrol.

⁽³⁾ Evropská komise, GŘ ECFIN, databáze Ameco.

⁽⁴⁾ Sdělení Evropské komise – Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, 3. března 2010, COM(2010) 2020 final.

⁽⁵⁾ „Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market“ (Snižování nákladů a odstraňování překážek pro podniky na jednotném trhu), studie pro Výbor EP pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, GŘ pro vnitřní politiky.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 14.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final – Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropská platforma pro posílení spolupráce při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní.

3.1.5 Pracovníci jsou v současnosti mnohdy přijímáni spíše jako „samostatně výdělečně činní poskytovatelé služeb“ než jako zaměstnanci, jak tomu bývalo dříve. Tyto osoby nezískají pracovní smlouvu, neboť pracují na sebe v souladu se svým statutem osoby samostatně výdělečně činné. V takovém pracovním vztahu není ve většině případů nutné dodržovat vnitrostátní pracovní právo. Musí být uplatněna jasná a závazná kritéria pro posouzení toho, zda je daná osoba fakticky zaměstnancem, nebo skutečně samostatně výdělečně činnou osobou. Z toho důvodu se EHSV vyjádřil kriticky o návrhu směrnice o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem, který předložila Komise a jenž se EHSV zdá „nepropracovaný“⁽⁸⁾. Tento návrh vystavuje mikropodniky, malé a střední podniky a zejména skutečně samostatně výdělečně činné osoby tlaku.

3.2 Jednotný trh a vysílání pracovníků

3.2.1 Směrnice z roku 1996 stanoví právní rámec EU pro zajištění náležité a spravedlivé rovnováhy mezi cíli, kterými jsou podpora a usnadnění přeshraničního poskytování služeb, ochrana vyslaných pracovníků a nastavení rovných podmínek pro zahraniční a místní konkurenty.

3.2.2 Směrnice o prosazování⁽⁹⁾ z roku 2014 stanoví nové a účinnější nástroje pro boj proti obcházení, podvodům a zneužívání a pro jejich postihování, a doplňuje tak směrnici 96/71/ES a přispívá k účinnějšímu komplexnímu rámci pro vysílání pracovníků.

3.2.3 EHSV nedávno přijal samostatné stanovisko k návrhu cíleného přezkumu směrnice o vysílání pracovníků, který připravila Evropská komise, v němž předložil připomínky k hlavním změnám a návrhům⁽¹⁰⁾ vycházející z výzvy předsedy Junckera v jeho politických směrech pro novou Evropskou komisi: „V naší Unii by za tutéž práci na témže místě měli být pracovníci odměňováni stejným způsobem.“⁽¹¹⁾

3.2.4 EHSV ve svém stanovisku k tématu Spravedlivější pracovní mobilita v rámci EU⁽¹²⁾ naléhavě vyzval Komisi, aby se zabývala nekalými praktikami, které vedou k sociálnímu dumpingu. Tento problém je stále naléhavější, neboť z praktických příkladů v členských státech je zřejmé, že riziko mzdového a sociálního dumpingu v přeshraničních souvislostech prudce narůstá. Kontroly provedené rakouským Fondem dovolené a náhrad pro pracovníky ve stavebnictví (BUAK)⁽¹³⁾ odhalily, že ze 7 238 rakouských podniků, u nichž byla v roce 2015 provedena inspekce, čelilo 38 podniků podezření, že své zaměstnance podle zákona o boji proti mzdovému a sociálnímu dumpingu nedostatečně finančně ohodnocují. To znamená, že 0,53 % podniků bylo podezřelých z toho, že jejich zaměstnanci jsou za vykonanou práci nedostatečně placeni. V témže období byly kontroly provedeny u 1 481 podniků působících v Rakousku, avšak majících své sídlo v jiných zemích EU. 398 těchto podniků čelilo podezření, že jejich zaměstnanci jsou za vykonanou práci nedostatečně placeni, tedy podezření ze mzdového dumpingu. To představuje podíl 26,87 %.

3.2.5 U zahraničních podniků působících přeshraničně a využívajících vyslaných pracovníků je pravděpodobnost mzdového dumpingu 50krát vyšší než u místních dodavatelů. Je to varování upozorňující na (ne)fungování jednotného trhu. Vysoké riziko zneužívání nesmírně oslabuje důvěru evropských pracovníků ve vnitřní trh.

3.2.6 Dalším problémem je nepravé vysílání pracovníků. Případy zahrnující nepravé vyslané pracovníky, např. na základě zneužití osvědčení o vyslání A1, poukazují na problémy s potvrzeními, osvědčeními a podobnými doklady, které jsou vydávány úředně nebo veřejnými orgány. Pro mikropodniky, malé a střední podniky a kvalifikované pracovníky je tak čím dál obtížnější obstát před svými konkurenty, kteří se dopouštějí nekalého jednání. Z toho důvodu je nezbytné, aby nepravé vysílání pracovníků bylo vymýceno.

3.2.7 Komise nedávno navrhla změnu nařízení 883/04 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. EHSV v souladu se žádostí Evropské komise přijme samostatné stanovisko, v němž očekává rozvoj modernizovaného systému pro koordinaci sociálního zabezpečení, který by odpovídal sociální a hospodářské realitě v členských státech a dodržoval zásady práva EU, zejména co se týče rovného zacházení a zákazu diskriminace.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 458, 19.12.2014, s. 19.

⁽⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/67/EU ze dne 15. května 2014 o prosazování směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“) (Úř. věst. L 159, 28.5.2014, s. 11).

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 75, 10.3.2017, s. 81.

⁽¹¹⁾ Úvodní projev na plenárním zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku dne 15. července 2014.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 11.

⁽¹³⁾ Rakouský Fond dovolené a náhrad pro pracovníky ve stavebnictví, výroční statistika za rok 2015.

3.2.8 EHSV bere na vědomí návrh týkající se pasu služeb (nebo ID karty služeb), jenž by měl odstranit nutnost podávat více žádostí o informace a dokumentaci, které již byly poskytnuty domovskému členskému státu, a to tím, že se vytvoří společná elektronická databáze dokladů. EHSV se staví proti jakémukoli oslabování zásady země určení. Bude k tomu formulovat samostatné stanovisko.

3.3 **REFIT a zdokonalení tvorby právních předpisů**

3.3.1 Opatření, jejichž účelem je kontrolovat účinnost práva EU, je v zásadě třeba vítat. Interinstitucionální dohoda mezi Komisí, Radou a Evropským parlamentem může být užitečným ujednáním, které usnadní naplňování cíle jednoduššího a účinnějšího práva EU. V otázce spolupráce je však nezbytné zaručit, aby byly chráněny a nepochoybňovány právní normy EU, které nabízejí přínosy sociální či hospodářské politiky.

3.3.2 Malé a střední podniky jsou tímto dotčeny právě tak jako spotřebitelé a pracovníci. Podle zásady „zelenou malým a středním podnikům“ je obzvláště důležité zamezit vzniku zbytečné zátěže pro malé a střední podniky. Pro řádné fungování vnitřního trhu je zapotřebí politiky ochrany spotřebitele založené na vysoké úrovni ochrany v souladu s článkem 169 SFEU.

3.3.3 Program REFIT by rovněž mohl plnit důležitou úlohu při snižování regulačních nákladů, které vznikají, pokud tatáž oblast podléhá různým regionálním předpisům. Harmonizace legislativy by mohla vést ke značným úsporám nákladů a mohla by podpořit růst v regionech EU tím, že tyto překážky odstraní. Je proto třeba prozkoumat, zda je tato harmonizace realizovatelná.

3.3.4 Řada legislativních aktů, které mají být v rámci programu REFIT přezkoumány za účelem omezení byrokracie, se týká právních norem, jež chrání zaměstnanecké a spotřebitelské standardy, a mají tudíž značný společensko-politický a hospodářský přínos. EHSV opakuje svůj názor, že vysoké spotřebitelské standardy nepředstavují zbytečnou zátěž.

3.3.5 Odvolává se na své stanovisko ze dne 14. prosince 2014⁽¹⁴⁾ a opakuje svůj názor, že inteligentní regulace neeliminuje povinnost dodržovat předpisy na ochranu občanů, spotřebitelů a pracovníků, a respektovat normy týkající se rovnosti žen a mužů či předpisy na ochranu životního prostředí. Zásada „zelenou malým a středním podnikům“ navíc nesmí vést k tomu, že mikropodniky a malé a střední podniky budou z právních předpisů vyňaty, ačkoliv předpisy by měly zohledňovat jejich zájmy a potřeby.

3.3.6 Skutečnost, že Komise odmítla dále rozvíjet plánovaný legislativní podnět týkající se kadeřnických služeb, přestože evropská sociální partnerství dosáhli v této oblasti dohody, je naprosto nepochopitelná. Přístup Komise je v rozporu se zásadami a hodnotami sociálního dialogu, jenž respektuje zásadu reprezentativnosti, a je velice krátkozraký, protože nedostatečná regulace v oblasti ochrany zdraví při práci může vést ke vzniku nemocí z povolání, a tím i značných nákladů pro podniky i veřejný sektor.

3.3.7 EHSV poukazuje na společné prohlášení evropských sociálních partnerů o novém zahájení sociálního dialogu založeného na výsledcích tematických skupin, jež naznačuje interakci mezi sociálním dialogem EU a přístupem vycházejícím ze zlepšování právní úpravy.

3.3.8 EHSV vítá zahájení dialogu v rámci nově vytvořené platformy REFIT. Kromě cíle usnadnit podnikání a ochránit standardy týkající se pracovníků musí Komise i experti této platformy zajistit, aby při snaze o zjednodušení práva EU byla chráněna práva spotřebitelů.

3.4 **Digitální ekonomika, nové formy ekonomiky a nové obchodní modely**

3.4.1 Jednotný digitální trh by měl s ohledem na přínosy, jež lze po jeho dokončení očekávat, patřit mezi priority. Případné zvýšení HDP plynoucí z dokončení tohoto trhu se odhaduje na 415 miliard EUR ročně⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 230, 14.7.2015, s. 66.

⁽¹⁵⁾ Studie „Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market“ (Snižování nákladů a odstraňování překážek pro podniky na jednotném trhu).

3.4.2 EHSV souhlasí s Evropskou komisí v tom, že je třeba analyzovat a řešit stávající právní nejistotu v oblastech zaměstnanosti, hospodářství a ochrany spotřebitele. Je třeba se zabývat tím, jak zachovat stávající pracovní normy, sociální standardy a normy na ochranu spotřebitele a zajistit spolehlivý právní rámec pro podniky. Na jednotném digitálním trhu by neměla existovat odlišná pravidla pro „zcela digitální“ svět a „nedigitální“ svět. Komise by měla poskytnout právní normy, které by mohly být použity pro digitální i nedigitální jednotný trh.

3.4.3 Ve svém stanovisku Bezdůvodné zeměpisné blokování⁽¹⁶⁾ EHSV přivítal návrh nařízení o zeměpisném blokování pro společnosti i spotřebitele jakožto nepostradatelný prvek strategie pro jednotný digitální trh. Jedná se však jen o malý krok, nikoliv o zásadní změnu. Zeměpisné blokování, tj. diskriminace spotřebitelů, pokud jde o jejich přístup k on-line službám, na základě bydliště, zeměpisné internetové adresy či státní příslušnosti, musí být zastaveno. K diskriminaci na jednotném trhu dochází také v případech, kdy jsou spotřebitelé přeměrováni na místní webové stránky udávající vyšší ceny. EHSV se bude zabývat závěry zasedání Rady pro konkurenceschopnost z listopadu 2016 o obecném přístupu k navrhovanému znění, kde se jasně zdůrazňuje, že je nezbytné rozlišovat mezi cenovou diskriminací a cenovou diferenciací.

3.4.4 V oblastech, jako je zeměpisné blokování, přeshraniční doručování zásilek, přeshraniční pojišťovnictví, poskytování licencí k autorským právům a finanční trhy, je třeba brát v úvahu, že Evropská unie a členské státy jsou odpovědné především za odstraňování překážek přeshraničního obchodu a zajištění lepšího fungování trhu.

3.4.5 Volný tok dat vyžaduje větší ochranu osobních údajů a soukromí, které budou mít v budoucnu rozhodující význam, přičemž je třeba věnovat pozornost soudržné politice v oblasti dat velkého objemu, cloudových služeb a internetu věcí.

3.4.6 Rostoucí digitalizace ekonomiky vytváří nové obchodní modely a přináší nové příležitosti, ale také nové výzvy. EHSV vedl o tomto novém jevu zevrubně diskuse, jejichž výsledkem je celá řada stanovisek⁽¹⁷⁾.

3.4.7 Komise by také měla pokročit se svým návrhem jednotné digitální brány, aby se tento nástroj stal skutečně efektivním.

3.4.8 Pro sociální soudržnost a pro zaručení účinnějšího a udržitelnějšího hospodářského růstu pro evropské občany má zásadní význam sociální a družstevní podnikání. EHSV opětovně vyzývá Komisi, aby přijala celou škálu politických opatření, která jsou nezbytná k podpoře, provádění a budování důvěryhodnosti a spolehlivosti různých forem a variant ekonomiky sdílení na úrovni EU a jednotlivých členských států⁽¹⁸⁾.

3.5 Vytvoření jednotného kapitálového trhu

3.5.1 Evropská komise zveřejnila v roce 2015 akční plán pro vytváření evropské unie kapitálových trhů. Výbor⁽¹⁹⁾ se domnívá, že tato unie by si měla stanovit jako prioritu hospodářskou a finanční stabilitu v EU a vést k lepší a účinnější alokaci kapitálu, s pozitivními důsledky jak pro investory a růst, tak pro pracovní místa a spotřebitele. Výbor⁽²⁰⁾ rovněž vyslovil obavu, že bude trvat, než bude dosaženo konečného výsledku. Tato obava bude ve světle celé řady událostí nedávné doby, např. brexitu a dalších výše uvedených (viz odstavec 2), ještě zesilovat.

3.5.2 Akční plán obsahuje přinejmenším 33 opatření v různých oblastech, jež mají být provedena v krátkodobém nebo střednědobém horizontu. Mnohá z těchto opatření umožňují získat další finanční prostředky, a to zejména pro malé a střední podniky a domácnosti. Výbor⁽²¹⁾ považuje za důležité, aby byly tyto návrhy v dohledné době uskutečněny, a to při zohlednění zásad bezpečnosti, transparentnosti a prosazování práva. Ze stejné obavy o bezpečnost a stabilitu Výbor⁽²²⁾ již několikrát navrhoval, aby byl řešen a regulován problém stínových bank.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 93.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 57; Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 28; Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 36; Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 86; Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 36.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 17 (odstavce 1.2, 1.3 a 1.7).

⁽²⁰⁾ Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 17 (odstavec 1.12).

⁽²¹⁾ Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 1 (odstavce 1.2, 1.6 a 1.7).

⁽²²⁾ Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 17 (odstavce 1.9 a 3.8); Úř. věst. C 251, 31.7.2015, s. 33 (odstavec 4.2).

3.5.3 Regulace finančních trhů ze strany EU a její prosazování nedokázaly zamezit spekulativním operacím, nadměrnému zadlužení ani nezodpovědnému rizikovému chování, což způsobilo finanční krizi s vážnými důsledky pro celou společnost. EHSV Komisi připomíná, aby předložila návrh týkající se nadměrného dluhového zatížení domácností.

3.6 Daňová politika

3.6.1 EHSV již ve své zprávě z roku 2012 nazvané „Obstacles to the European Single Market“ (Překážky pro evropský jednotný trh) uvedl, že mezery v právních předpisech týkajících se daňové politiky vedou k nekalé soutěži. Plány Evropské komise ohledně společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob je třeba uvítat. EHSV k tomuto tématu sestavil studijní skupinu. Aby byl ukončen závod o co nejnižší daň z příjmu právnických osob a aby se docílilo spravedlivější daňové politiky, je možné rovněž zvážit zavedení minimální daně z příjmů právnických osob.

3.6.2 Je třeba uvítat výměnu daňových informací mezi členskými státy a právní kroky, které mají zamezit nejběžnějším metodám vyhýbání se placení daní. Klíčovým požadavkem v této oblasti je, aby byla v každé zemi pro podniky působící přeshraničně zavedena povinnost podávat hlášení, aniž by tím vzrostla zbytečná administrativní zátěž.

3.6.3 Rovněž je třeba postupovat proti daňovým rájům. Během slyšení v Evropském parlamentu Joseph Stiglitz, ekonom a nositel Nobelovy ceny, požadoval celosvětová opatření proti těmto daňovým únikům⁽²³⁾. Francouzský akademik Gabriel Zucman odhaduje, že finanční aktiva v hodnotě přibližně 5 800 miliard EUR se nacházejí v daňových rájích po celém světě, přičemž 80 % z nich není zdaněno⁽²⁴⁾. Komise nyní navrhuje opatření na mezinárodní úrovni zaměřená na daňové ráje.

3.6.4 V první řadě je nezbytné zajistit, aby byly prováděny dohody o vzájemné pomoci a aby probíhala automatická výměna informací mezi jednotlivými zeměmi. Bylo by vhodné zvážit vytvoření mezinárodní sítě daňových auditů u nadnárodních společností. V případě převodu aktiv a kapitálu do zemí označovaných jako daňové ráje může být výchozím bodem uložit finančním institucím povinnost, aby tyto převody hlásily⁽²⁵⁾.

3.7 Služby obecného zájmu, směrnice o službách

3.7.1 EHSV na stávající překážky v odvětví služeb již upozornil ve své zprávě z roku 2012 o překážkách pro jednotný trh. Komise zjistila, že celá řada členských států neplní svou povinnost oznamovat orgánům EU regulační opatření, v důsledku čehož Komise může jen obtížně posoudit, zda je nové pravidlo odůvodněné a přiměřené.

3.7.2 Komise má proto v úmyslu reformovat postup oznamování, jenž by se měl nyní vztahovat i na služby, které v současnosti nespádají do oblasti působnosti směrnice o službách. Komise se musí postarat o to, aby návrhy nebyly koncipovány tak, aby zpochybňovaly svrchovanost či demokratický princip daného členského státu.

3.7.3 Služby obecného zájmu mají v sociálně tržním hospodářství klíčový význam. Dostupnost bydlení, vody a energií, služeb odstraňování odpadu a kanalizace, veřejné dopravy, zdravotnictví, sociálních služeb, služeb pro mládež a rodinu, kultury a komunikací je pro veřejnost zcela zásadní. Služby obecného zájmu patří mezi sdílené hodnoty EU a pomáhají podporovat sociální a územní soudržnost. Tuto podporu sociální a územní soudržnosti je třeba zohlednit v rámci „zásad a podmínek“.

3.7.4 V souvislosti s plánovanou reformou směrnice o službách EHSV připomíná protokol č. 26 Smlouvy o EU týkající se služeb obecného zájmu, tedy právně závazný výklad článku 14 SFEU: celostátní, regionální a místní orgány členských států mají vzhledem k odlišné kulturní, sociální a zeměpisné situaci v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu rozsáhlé rozhodovací pravomoci. Pokud jde o tyto služby, které mají být dostupné v závislosti na potřebách uživatelů, je třeba zaručit vysokou úroveň kvality, bezpečnost, cenovou dostupnost a rovné zacházení a podporovat všeobecný přístup a práva uživatelů a současně zajistit účinnost a řádné řízení těchto služeb.

⁽²³⁾ Viz European Parliament newsroom, ref. 20161114STO51063, 17.11.2016.

⁽²⁴⁾ Viz *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* (Daňové ráje: kde se skrývá bohatství národů), Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 93.

3.8 Zadávání veřejných zakázek

3.8.1 Pokud jde o zadávání veřejných zakázek, nejsou k dispozici žádné statistické údaje o skutečných nákladech v porovnání s náklady předkládanými v nejlepší nabídce v rámci zadávacího řízení. V mnoha případech dochází k výraznému překročení nákladů ⁽²⁶⁾.

3.8.2 Znovu a znovu se vítězi stávají uchazeči, kteří se dopouštějí nekalého jednání, snižují náklady ve svých nabídkách pod úroveň spravedlivé ceny a využívají nespolehlivých subdodavatelů. Často pak vznikají navazující náklady, které překračují cenu uchazeče s druhou nebo i třetí nejvýhodnější nabídkou.

3.8.3 Aby se omezila tato praxe, jsou nutná některá opatření: zavedení elektronického zadávání veřejných zakázek by mělo vytvořit možnost shromažďování statistických údajů, které by umožnily identifikovat uchazeče nabízející nepřiměřeně nízké náklady a motivovaly by zodpovědné subjekty k pozitivnímu chování. V rámci statistického šetření je nutné, aby náklady nejvýhodnější nabídky a následně skutečně vzniklé náklady byly zaznamenávány centrálně, a byla tak zajištěna transparentnost v případě jakéhokoliv překročení nákladů. Nabídky založené na nákladech, které neodpovídají minimálním požadavkům dané vnitrostátními ustanoveními a postupy, musí být ze zadávacích řízení vyloučeny, aby se zamezilo možnému závodu ve snižování nákladů a standardů kvality.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ Případ berlínského letiště, projektu Skylink vídeňského letiště nebo železniční stanice ve Stuttgartu.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zahájení veřejné konzultace o evropském pilíři sociálních práv

[COM(2016) 127 final]

(2017/C 125/02)

Zpravodajové: **Jacek KRAWCZYK**

Gabriele BISCHOFF

Luca JAHIER

Konzultace	Evropská komise, 8. 3. 2016
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	10. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování	247/1/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Předmluva

Článek 3 SEU: „(Unie) [...] usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. [...]“

Toto stanovisko předkládá vstupní příspěvek Evropského hospodářského a sociálního výboru k utváření konceptu, který by se mohl stát Evropským pilířem sociálních práv. Zakládá se na obsáhlých a rozmanitých diskusích, které proběhly během 28 vnitrostátních debat, které Výbor uspořádal a které podle jeho názoru poskytují stanovisku přidanou hodnotu. Výbor zdůrazňuje, že tento pilíř se musí vyvíjet za intenzivního zapojení občanské společnosti včetně sociálních partnerů na všech úrovních. Zdůrazňuje, že je potřebné ujasnění záměru, čím se má tento pilíř v posledku stát, a definice působnosti tohoto pilíře.

Výbor zastává mínění, že pilíř musí nabízet pozitivní projekt pro všechny a měl by se vztahovat na všechny členské státy EU, přičemž uznává, že eurozóna může vyžadovat zvláštní nástroje nebo mechanismy. Výbor je přesvědčen, že budoucnost práce – se všemi příležitostmi a výzvami, které představuje – by měla být klíčovou prioritou v debatách o tomto pilíři.

1. Úvod

1.1 V návaznosti na žádost předsedy Evropské komise adresované Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru (EHSV) o příspěvek EHSV ke konzultaci o evropském pilíři sociálních práv (EPSP)⁽¹⁾ se Výbor zapojil do širokých konzultací s občanskou společností⁽²⁾ v 28 členských státech. Celkem 116 členů EHSV a téměř 1 800 dalších představitelů organizací občanské společnosti se zúčastnilo těchto vnitrostátních debat.

1.2 Stanovisko EHSV *Evropský pilíř sociálních práv* reflektuje a shrnuje hlavní závěry a doporučení těchto vnitrostátních debat. Výbor bere na vědomí záměr Komise „vyjádřit několik základních zásad, jež podpoří dobře fungující a spravedlivé trhy práce a systémy sociálního zabezpečení“⁽³⁾ a považuje EPSP za velmi důležitou iniciativu pro udržitelnost Evropské unie. V této souvislosti toto stanovisko EHSV představuje první krok v probíhajícím procesu, který směřuje k vytvoření EPSP. Výbor

⁽¹⁾ Dopis pana Junckera, předsedy Evropské komise, panu Dassisovi, předsedovi EHSV, ze dne 8. března 2016.

⁽²⁾ Podle terminologie EHSV se pojem „občanská společnost“ vztahuje na „organizovanou a reprezentativní občanskou společnost“. Viz stanoviska EHSV v Úř. věst. C 329, 17.11.1999, s. 30 a Úř. věst. C 193, 10.7.2001, s. 117.

⁽³⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

potvrzuje svůj záměr i nadále přispívat k jednání na toto téma, zejména po přijetí bílé knihy Komise v roce 2017.

2. Výzvy a priority

2.1 V roce 2017 si Evropská unie připomene 60. výročí podepsání Římské smlouvy. Toto jubileum je příležitostí k oslavě úspěchů, jichž EU dosáhla, ale musí se stát i příležitostí k hledání řešení hlavních politických, hospodářských a sociálních výzev, před nimiž Evropa stojí. V mnoha členských státech důvěra občanů v Evropskou unii poklesla. Poprvé ve svých dějinách se Unie pravděpodobně ocitne v situaci, kdy z ní jeden z jejích členských států vystoupí.

2.2 Od otřesu, který způsobila finanční krize v roce 2008, nepřestává Evropská unie procházet řadou dalších krizí. Situace je sice v různých členských státech odlišná, stejně jako jsou odlišné i jejich politické reakce, společně však nyní EU stojí před řadou výzev, mezi něž patří přetrvávající vysoká nezaměstnanost, nepřijatelná míra nezaměstnanosti mladých lidí, hospodářská nestabilita a zhoršování sociální situace, včetně nárůstu chudoby a nerovnosti. K tomu lze přidat ještě globalizaci, demografický vývoj a digitalizaci. Neschopnost Unie uspokojivým způsobem zvládat příliv žadatelů o azyl a migrantů přispěl ke všeobecně rozšířenému pocitu, že EU již není schopna politických a praktických řešení, která by sloužila zájmům všech. Euroskeptické, populistické a nacionalistické strany se snaží z těchto obav těžit a nabízejí zjednodušující řešení složitých problémů, poukazují na určité skupiny v našich komunitách a vytvářejí ve společnosti nebezpečné předěly.

2.3 Některé z těchto problémů a divergencí vznikajících mezi členskými státy i v nich samotných se ještě zhoršily v důsledku krize. Mezi příčiny, které k nim vedou nebo je vyostřují, patří mimo jiné nedostatečný růst a strukturální nedostatky na našich trzích práce a v systémech sociálního zabezpečení, které jsou z velké části staršího data než krize. Rozhodující bude kolektivní schopnost EU a jejích členských států vytvořit podmínky pro udržitelný růst a zaměstnanost.

2.4 EHSV vítá iniciativu Komise týkající se zahájení veřejných konzultací o evropském pilíři sociálních práv v rámci úsilí o zajištění „spravedlivého a skutečně celoevropského trhu práce“, vybudování „Evropy, která bude mít sociální rating AAA,“ a obnovení sbližování v rámci eurozóny. Existuje nicméně značná nejistota ohledně toho, čím by měl tento „pilíř“ být. EHSV především zdůrazňuje, že evropský pilíř sociálních práv se musí stát projektem, který bude přínosný pro všechny. Jedině tak může přispět k obnovení důvěry ve schopnost EU zlepšovat životní vyhlídky současných i budoucích generací.

2.5 Za tímto účelem musí pilíř nabídnout rovněž řešení konkrétních problémů, které existují na trhu práce a v rámci systémů sociálního zabezpečení, tak aby spravedlivě vyvažoval hospodářská a sociální hlediska a přispíval k boji proti chudobě, sociálnímu vyloučení a nerovnosti.

2.6 EHSV si uvědomuje, že evropský hospodářský a sociální model je založen na společném porozumění důležitosti zvyšování zaměstnanosti, společenského pokroku a produktivity a klíčových faktorů, které jsou základem udržitelného hospodářského růstu a jsou přínosem pro všechny za spravedlivých podmínek. Proces přípravy koncepce tohoto pilíře představuje příležitost k opětovnému potvrzení naší společné snahy zachovat evropský sociální model a zároveň zajistit, aby se vnitrostátní systémy sociální ochrany a trhy práce dokázaly přizpůsobit budoucnosti a byly na ni připraveny⁽⁴⁾. EHSV zdůrazňuje potřebu růstu a konkurenceschopnosti v celé EU. V této souvislosti EHSV podtrhuje nutnost vzájemného propojení hospodářské a sociální politiky a politiky zaměstnanosti⁽⁵⁾.

2.7 EHSV je přesvědčen, že významnější místo v debatách o politice EU by měly zaujímat politiky a opatření EU a jejích členských států, jež se zaměřují na dosažení hospodářského úspěchu a společenského pokroku. Důležité je rovněž dosáhnout soudržnosti jednotlivých politik vytvářených na úrovni EU a na úrovni členských států a toho, aby se tyto politiky vzájemně posilovaly. V rámci tohoto úsilí je nutno zaujmout vůči změnám nový postoj.

2.8 Zatímco proces evropského semestru pokračuje, strategie Evropa 2020, jejímž cílem je „inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“, se nyní ocitá na okraji zájmu a naděje na dosažení sociálních cílů, zejména pak 75 % míry zaměstnanosti a vysvobození 20 milionů lidí z chudoby, se rozplynuly. Podobně také doporučení o aktivním začleňování z roku 2008⁽⁶⁾ má jen omezený dopad.

⁽⁴⁾ Vnitrostátní debaty v Irsku, Lotyšsku, Portugalsku a Španělsku.

⁽⁵⁾ Článek 3 SFEU: „(Unie) [...] usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí.“

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 307, 18.11.2008, s. 11.

2.9 Pilíř by v první řadě měl podporovat platné sociální *acquis* EU a jeho důsledné a řádné uplatňování. Budou-li zvažovány nové závazné legislativní podněty a nástroje, musí se tak dít v souladu s platnými právními základy a postupy. Právní status pilíře, jakož i jeho vztah k základním mezinárodním nástrojům pro lidská práva (*Core International Human Rights Instruments*)⁽⁷⁾, je třeba teprve vymezit. EHSV nicméně zdůrazňuje, že sociální práva musí platit pro každého, kdo žije v EU, a to ve všech členských státech EU, přičemž zároveň uznává, že pro eurozónu může být zapotřebí vytvořit zvláštní nástroje či mechanismy.

2.10 Investice do budoucnosti mají zásadní význam, Evropa má však stále nedostatek veřejných i produktivních soukromých investic. EHSV oceňuje úsilí spojené s tzv. Junckerovým investičním plánem⁽⁸⁾ a vítá jeho rozšíření. V druhé fázi by větší množství investic mělo směřovat do zemí a regionů, které je nejvíce potřebují, s cílem oživit jejich hospodářství a růst a zabránit dalšímu zvětšování rozdílů mezi jednotlivými členskými státy i v nich samotných. Investiční projekty do sociální infrastruktury by měly dostávat dostatečnou podporu také v rámci Junckerova plánu.

2.11 Diskuse o pilíři probíhají současně s dalšími klíčovými debatami na úrovni EU a na celosvětové úrovni, zejména o budoucnosti Evropy a budoucnosti práce. Diskuse o budoucnosti Evropy na římském summitu v roce 2017 by měly vzít v úvahu debaty týkající se evropského pilíře sociálních práv. EHSV zdůrazňuje, že v těchto diskusích, které budou utvářet naši společnou budoucnost, je potřebná součinnost a soudržnost. Při vytváření koncepce pilíře by měla být brána v úvahu strategie Evropa 2020 i ponaučení z jejího problematického provádění. Měla by mít rovněž vazbu na zastřešující strategii EU⁽⁹⁾, již se má provádět Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 přijatá OSN v roce 2015, včetně jejích cílů udržitelného rozvoje. Ty vymezují agendu celosvětové transformační změny s cílem vymýtit chudobu, ochránit planetu, zajistit ochranu lidských práv, včetně lidských práv osob se zdravotním postižením, zakotvených v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD), kterou se EU a členské státy zavázaly provést, a zaručit prosperitu pro všechny⁽¹⁰⁾. Na úrovni EU je zapotřebí vynaložit úsilí k zajištění toho, aby byly prováděny všechny právní předpisy EU v oblasti nediskriminace a rovnosti žen a mužů⁽¹¹⁾.

2.12 Zároveň s veřejnými konzultacemi, které vede Komise, zahájil EHSV v 28 členských státech řadu celostátních debat s cílem zvýšit povědomí o této iniciativě i jinde než Bruselu, podnítit debatu a otevřeně diskutovat o tom, jakou by měl mít pilíř podobu. Řada výstupů těchto vnitrostátních debat se odráží i v tomto stanovisku.

2.13 Je velmi důležité, aby byla lépe vymezena oblast působnosti pilíře. EHSV je toho názoru, že tato iniciativa by měla zahrnovat všechny občany ve všech fázích životního cyklu. EHSV je znepokojen tím, že v Komisi vydaném sdělení týkajícím se pilíře chybí zmínka o žadatelích o azyl a migrantech.

2.14 Musí být doceněna a posílena úloha občanské společnosti. Je třeba posílit občanský dialog, tak aby bylo zajištěno, že lidé, včetně mladých lidí⁽¹²⁾ a osob nacházejících se ve zranitelných situacích nebo vystavených diskriminaci, věděli, že mají možnost podílet se na koncepci, provádění i přezkumu procesů vytváření politik. Při vzniku koncepce a provádění politik, které mají přímý nebo nepřímý vliv na zaměstnanost a trhy práce, přísluší zvláštní role sociálním partnerům. Je třeba propagovat a podporovat sociální dialog, přičemž je nutné respektovat autonomii sociálních partnerů a kolektivní vyjednávání a posilovat schopnost sociálních partnerů podílet se na sociálním dialogu. Potřeba náležitého zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti do diskusí týkajících se pilíře byla zdůrazňována v mnoha vnitrostátních debatách⁽¹³⁾. Ve třech debatách byla vyzdvížena potřeba konsenzuálního přístupu a pocitu vlastní odpovědnosti⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CoreInstruments.aspx>

⁽⁸⁾ http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 58.

⁽¹⁰⁾ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

⁽¹¹⁾ Směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ) (Úř. věst. L 180, 19.7.2000);

směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, 2.12.2000);

směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (Úř. věst. L 373, 21.12.2004);

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (přepřevzaté znění) (Úř. věst. L 204, 26.7.2006).

⁽¹²⁾ V několika vnitrostátních debatách, například ve Slovinsku, byla zdůrazněna důležitost zapojení mladých lidí do dialogu.

⁽¹³⁾ Vnitrostátní debaty v Irsku, Nizozemsku, Portugalsku, Finsku, Belgii, Řecku, Slovinsku, Chorvatsku a na Slovensku.

⁽¹⁴⁾ Např. vnitrostátní debaty na Kypru, v Belgii a Nizozemsku.

3. Budoucnost práce

3.1 EHSV je přesvědčen, že budoucnost práce by se měla stát v debatách o pilíři klíčovou prioritou, neboť je třeba řešit hlavní problémy, které ve světě práce existují. EHSV se domnívá, že v současnosti je třeba zaujmout ucelenější a integrovanější přístup, a vyzývá proto k přijetí soudržné evropské strategie zaměstnanosti, která se bude mj. týkat práce v budoucnosti a zabývat se těmito otázkami:

- investice a inovace,
- zaměstnanost a vytváření kvalitních pracovních míst,
- spravedlivé pracovní podmínky pro všechny,
- spravedlivý a bezproblémový přechod podporovaný aktivní politikou trhu práce,
- zapojení všech zúčastněných stran, zvláště pak sociálních partnerů⁽¹⁵⁾.

3.2 Úkol, který představuje formování a řízení transformačních procesů probíhajících ve světě práce, je společný několika institucím. Všechny dotčené zúčastněné strany musí při vzájemné spolupráci usilovat o zajištění toho, aby budoucnost práce byla spravedlivá a inkluzivní, přinášela pracovní příležitosti pro všechny a vedla ke společenskému pokroku. EHSV je přesvědčen, že vzdělaná, dobře připravená a motivovaná pracovní síla s důstojným příjmem a přístupem ke kvalitnímu zaměstnání je v zájmu všech. To, zda se do budoucna podaří zajistit kladné výsledky, bude záviset na investicích, které jsou nezbytné k tomu, aby občané získali potřebné nástroje, jež jim umožní přizpůsobit se těmto změnám, a k tomu, aby byly vytvořeny dostatečné bezpečnostní sítě a podporovány inovace, v neposlední řadě inovace sociální.

3.3 Změny, k nimž ve světě práce dochází, by měly být využity k „podporování trvalého, inkluzivního a udržitelného hospodářského růstu, plné a produktivní zaměstnanosti a důstojné práce pro všechny“⁽¹⁶⁾. K plnění tohoto cíle by měli přispívat v rámci svých různých rolí EU, členské státy i sociální partneři. K účasti by měly být přizvány rovněž organizace občanské společnosti zastupující občany, kteří nenacházejí uplatnění na trhu práce. Podmínky pro vytváření většího počtu kvalitních pracovních míst nejsou všude stejné – členské státy i jejich regiony se v tomto ohledu mezi sebou liší. EHSV naléhavě vyzývá instituce členských států, aby co nejrychleji přijaly ambiciózní strategii spojenou s aktivní politikou trhu práce. Tato strategie by se měla opírat o vylepšenou evropskou strategii zaměstnanosti podporující začlenění a soudržnou a ambiciózní evropskou průmyslovou strategii.

3.4 Výbor již dříve ocenil, že Agenda EU pro nové dovednosti a pracovní místa⁽¹⁷⁾ je postavena na konceptu flexikurity, a zdůraznil potřebu nastavení správné rovnováhy mezi vnitřní a vnější flexikuritou v zájmu účinnějšího fungování trhu práce a současně ochrany pracovníků. Vyzdvihl rovněž důležitost aktivního zapojení sociálních partnerů do monitorování a hodnocení toho, jak jsou politiky flexikurity prováděny⁽¹⁸⁾. EHSV navíc zdůraznil, že důležitým předpokladem fungování flexikurity jsou promyšlené makroekonomické politiky, které napomáhají růstu zaměstnanosti, a příznivé obchodní prostředí, realizující a podporující plný potenciál růstu. EHSV také vybídnul členské státy a EU, aby při provádění flexikurity vytvořily a udržovaly právní rámec, který bude usnadňovat adaptabilitu, bude jednoduchý, transparentní a předvídatelný a bude posilovat a hájit práva zaměstnanců a dodržování i soudní vymahatelnost těchto práv, a dále aby podporovaly stabilní právní rámec pro kolektivní vyjednávání a sociální dialog v celé Unii. Podtrhl rovněž význam aktivního zapojení sociálních partnerů do diskuse a rozhodovacího procesu, které se týkají flexikurity⁽¹⁹⁾. Potřeba nalezení rovnováhy mezi flexibilitou a flexikuritou⁽²⁰⁾, jakož i schopnost trhu práce přizpůsobovat se novým výzvám, byly tématem, na které byl v rámci vnitrostátních debat kladen důraz v několika členských státech⁽²¹⁾.

3.5 Rámcové podmínky na trzích práce musí napomáhat vytváření nových a rozmanitějších možností profesního růstu. V pracovní sféře je třeba využívat různých forem získávání pracovní síly i různých forem práce. To vyžaduje vytvoření vhodného legislativního prostředí poskytujícího zaměstnancům ochranu, a je také třeba vytvořit rámec pro spravedlivé pracovní podmínky a přispívat k tomu, aby noví pracovníci byli přijímáni na základě zaměstnaneckých smluv.

⁽¹⁵⁾ Např. vnitrostátní debaty ve Finsku a v Maďarsku.

⁽¹⁶⁾ 8. cíl udržitelného rozvoje.

⁽¹⁷⁾ Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa, COM(2010) 682 final.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 142.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 48.

⁽²⁰⁾ Vnitrostátní debaty v Dánsku, Finsku a Maďarsku.

⁽²¹⁾ Například vnitrostátní debaty v Bulharsku, Lotyšsku, Polsku, Rumunsku, na Slovensku a ve Slovinsku.

3.6 Změn, ke kterým ve světě práce dochází, je mnoho a mají řadu různých aspektů. Naším úkolem je najít způsoby, jak všem pracovníkům zajistit bezpečný přechod z jednoho zaměstnání do jiného, bezpečnou změnu jejich pracovního statutu a bezpečný přechod ze stavu nezaměstnanosti do zaměstnaneckého stavu či ze školy do zaměstnání. To, jak budou lidé schopni v různých fázích svého života tyto nezbytné přechody a změny zvládat a nakolik budou moci využívat rámce a podpůrných mechanismů, které jim to umožní, bude určující jak pro společnost, v níž žijeme, tak pro hospodářskou prosperitu. EHSV navrhuje, aby se tyto rámce a mechanismy na podporu uvedených změn a přechodů staly předmětem komplexní diskuse.

3.7 Způsob, jakým žijeme a pracujeme, je utvářen rovněž prudkým rozvojem technologií. Prostřednictvím proaktivních politik na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni je možné a nutné zaručit, že se podaří uvolnit zřejmý potenciál digitalizace a zároveň se vyhnout jejím nástrahám nebo je zmírnit⁽²²⁾. V rámci vnitrostátních debat byla digitalizace, a často i potřeba nezbytných investic do odborné přípravy a infrastruktury⁽²³⁾, obecně označována za jednu z hlavních výzev, která by měla být v plné míře reflektována⁽²⁴⁾. Je třeba pečlivě posoudit dopad tohoto vývoje na trh práce a pracovní právní normy, hospodářství, daňový systém, systém sociálního zabezpečení či životní minimum⁽²⁵⁾.

3.8 Digitální agenda a iniciativa pro jednotný digitální trh by měly být propojeny s novým zastřešujícím přístupem k budoucnosti práce. Tento přístup se musí vyrovnat s hospodářskými a sociálními výzvami a s výzvami v oblasti zaměstnanosti, včetně cíle, jímž je zajištění nezbytných dovedností a rovných podmínek. EHSV je přesvědčen, že toho lze nejlépe docílit v souladu se Smlouvami na základě přístupu respektujícího práva uplatněného na vhodné úrovni, který bude podporovat mj. přístup ke vzdělání a sociální ochraně, jakož i lepší koordinaci na úrovni EU v oblastech, kde nemá legislativní pravomoc.

3.9 Jak již EHSV dříve zdůraznil, při řešení výzev spojených s digitalizací „je klíčová spolupráce“⁽²⁶⁾. V této souvislosti má EHSV na mysli především Evropskou komisi a evropskou správu jako celek, vnitrostátní vlády, sociální partnery a širší občanskou společnost. EHSV již doporučoval, aby Evropská komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Mezinárodní organizace práce (MOP) spolupracovaly se sociálními partnery na všech příslušných úrovních a se širším okruhem organizací občanské společnosti s cílem vypracovat vhodná ustanovení, jež zajistí důstojné pracovní podmínky a potřebnou ochranu a budou zohledňovat nové formy práce (jako je práce vykonávaná online, tzv. „gig economy“ a ekonomika sdílení)⁽²⁷⁾.

3.10 Zvláštní pozornost je třeba věnovat zvyšování zaměstnanosti mladých lidí. Jak se EHSV vyjádřil již ve svých dřívějších stanoviscích, v rámci národních programů reforem by měla být přijata konkrétní opatření pro boj proti nezaměstnanosti mladých lidí⁽²⁸⁾. Dobře fungující učňovské programy a jiné kvalitní formy systémů učení vycházejícího z praxe mohou mladým lidem usnadnit přechod ze školy do zaměstnání⁽²⁹⁾. EHSV podporuje myšlenku, aby v členských státech byly vytvářeny systémy záruk pro mladé lidi, financované v rámci víceletého finančního rámce prostřednictvím zvláštního fondu Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí, a oceňuje zřízení tohoto fondu⁽³⁰⁾.

3.11 Úloha sociálního dialogu byla zdůrazněna v mnoha vnitrostátních debatách⁽³¹⁾. EHSV je znepokojen skutečností, že existuje řada zemí, v nichž řádný sociální dialog neprobíhá⁽³²⁾, a že je rovněž řada zemí či odvětví, kde zaměstnavatelé a zaměstnanci nemají v rámci sociálního dialogu své zastoupení a neúčastní se kolektivního vyjednávání. Tuto skutečnost je třeba vzít v úvahu⁽³³⁾, stejně jako potřebu podpořit sociální dialog zaměřený na hledání řešení, který kladně přispěje k ochraně pracovníků a konkurenceschopnosti podniků. Kolektivní vyjednávání by mělo být podporováno na všech příslušných úrovních. Za účelem jeho monitorování EHSV navrhuje, aby byly v rámci celé Evropy shromažďovány údaje o oblastech, na které se kolektivní vyjednávání vztahuje, a to za pomoci ukazatelů používaných pro účely evropského semestru, přičemž by ovšem měly být respektovány zavedené vnitrostátní postupy a systémy průmyslových vztahů.

⁽²²⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 161.

⁽²³⁾ Vnitrostátní debaty v Rakousku, Bulharsku, České republice, Chorvatsku, Dánsku, Německu, Finsku, Maďarsku, Lucembursku, Polsku, na Slovensku a ve Španělsku.

⁽²⁴⁾ Např. vnitrostátní debaty v Bulharsku.

⁽²⁵⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 54.

⁽²⁶⁾ Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽²⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 25.

⁽²⁸⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 67.

⁽²⁹⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 57.

⁽³⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 28.

⁽³¹⁾ Vnitrostátní debaty na Kypru, v Estonsku, Finsku, Maďarsku, Irsku, Lotyšsku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku.

⁽³²⁾ Např. vnitrostátní debaty v Maďarsku.

⁽³³⁾ Viz poznámka pod čarou 25.

3.12 Technologický pokrok vytváří nové pracovní příležitosti, ale některá pracovní místa budou v jeho důsledku rovněž zanikat. Rozsah, v jakém k tomu bude docházet, je sporný a nejnovější výhledové studie se v této věci rozcházejí⁽³⁴⁾.

3.13 Jádrem každé budoucí strategie práce musí být v každém případě investice do lidí. Míra dovedností a schopností, zvláště pak digitálních, bude důležitá pro vybavení občanů a pracovníků do budoucna. Zavedení „záruky pro získání dovedností“⁽³⁵⁾, bude-li podpořeno nezbytnými investicemi, by mohlo vytvořit rámec pro to, aby se posílilo postavení občanů, pokud jde o jejich možnost osvojit si v průběhu života potřebné dovednosti. Základem pro to bude přístup ke kvalitnímu vzdělání, do něhož budou začleněni všichni občané EU, včetně odborného vzdělávání, celoživotního učení a příležitosti pro získání rekvalifikace a rozšiřování dovedností.

3.14 Technologické změny mohou posílit rozvoj dovedností, zároveň však také mohou urychlit ztrátu odborných dovedností u pracovníků v tradičních zaměstnáních. Kromě vzdělávacích institucí musí při zajišťování rozvoje schopností a dovedností odpovídajících poptávce v měnícím se světě práce plnit svou úlohu také podniky, které by při tom měly spolupracovat s odborovými svazy, Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (CEDEFOP) a vládami⁽³⁶⁾, a to mimo jiné tak, že budou zvyšovat schopnost vnitrostátních systémů vzdělávání a odborné přípravy reagovat na měnící se potřeby dovedností. Musí však při tom postupovat soudržným způsobem. Rozvíjení dovedností vyžaduje čas a dostatečné prostředky a je naléhavě zapotřebí, aby se do vzdělávání a odborné přípravy více a účelněji investovalo. V úvahu je třeba vzít rovněž rozdílné dopady/výstupy, které mají systémy vzdělávání a sociálního zabezpečení v různých evropských zemích a regionech.

3.15 Nové formy práce se vyvíjejí tak rychle, že smluvní podmínky zůstávají pozadu, a je proto třeba přezkoumat jejich právní status. EHSV vyzývá k tomu, aby bylo co nejdříve vyjasněno postavení zprostředkovatelů na trhu práce a on-line platformem a prošetřeno smluvní postavení pracovníků najímaných na zakázku v rámci velké skupiny pracovníků oslovených prostřednictvím on-line platformy („crowd workers“), jakož i další nové formy pracovních a zaměstnaneckých vztahů. Je také nutné vypracovat pokyny, které vyjasní možné šedé zóny spojené se zaměstnaneckým statutem v oblasti daní a sociálního zabezpečení⁽³⁷⁾. Celkovým cílem musí být zaručení spravedlivých pracovních podmínek pro všechny a snaha zajistit, aby se na všechny pracovníky vztahovaly základní pracovněprávní normy a patřičná sociální ochrana.

3.16 Významnou roli mohou v souvislosti s prosazováním dohodnuté flexibility a stability práce na všech odpovídajících úrovních sehrát zejména sociální partneři, k tomu je však nezbytné přijmout závazek na úrovni vlád a evropské správy a zlepšit spolupráci mezi orgány EU, vládami a sociálními partnery. EHSV již dříve prohlásil, že EU a členské státy by měly v dialogu se sociálními partnery prozkoumat strategie, jak by se dala přizpůsobit oblast působnosti sociálních a pracovněprávních norem tak, aby odrážela podmínky digitalizovaného pracovního prostředí⁽³⁸⁾.

3.17 „Ekonomika sdílení“ a další nové modely zaměstnávání by neměly sloužit jako způsob, jak se vyhnout vyplácení důstojných mezd či plnění povinností spojených s odváděním daní a sociálního pojištění⁽³⁹⁾. EHSV již dříve navrhl, aby EU zvážila způsoby, jak podpořit rozvoj evropských platformem způsobem, který zajistí, že vytvořená hodnota zůstane v místní ekonomice⁽⁴⁰⁾.

3.18 V některých vnitrostátních debatách nadnesli jejich účastníci otázku sblížení mezd a stanovení minimálních mezd v členských státech⁽⁴¹⁾. EHSV je přesvědčen, že je nutné další úsilí v tomto směru. Vhodným referenčním bodem je studie MOP *Building a Social Pillar for European convergence*⁽⁴²⁾ (Budování sociálního pilíře pro evropskou konvergenci). Poukazuje na možnost využití řady ukazatelů, jež umožní srovnávat výši minimálních mezd při zohlednění vnitrostátních poměrů, přičemž nejčastěji používaným je poměr minimálních mezd k mediánovým (nebo průměrným) mzdám. Dále uvádí, že uplatňování společného přístupu k politice minimální mzdy na úrovni EU by mohlo pomoci omezit míru

⁽³⁴⁾ Viz např. Frey and Osborne 2013: The Future of employment: How susceptible are jobs to computerisation (Budoucnost zaměstnanosti: jak odolná jsou pracovní místa vůči komputizaci), Breugel 2014: The computerization of European jobs (Komputerizace evropských pracovních míst).

⁽³⁵⁾ Dne 21. a 22. listopadu 2016 dospěla Rada k politické dohodě ohledně doporučení nazvaného „Cesty prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé“ (původně „Záruka pro získání dovedností“).

⁽³⁶⁾ Viz poznámka pod čarou 25.

⁽³⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 25.

⁽³⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 22.

⁽³⁹⁾ Viz poznámka pod čarou 22.

⁽⁴⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 22.

⁽⁴¹⁾ Projednávalo v zemích východní a střední Evropy, například v Bulharsku, České republice či na Slovensku, ale také ve Francii.

⁽⁴²⁾ Studie o růstu se zachováním rovnosti („Growth with Equity“) a budování sociálního pilíře pro evropskou konvergenci („Building a Social Pillar for European convergence“), Mezinárodní organizace práce, 2016.

chudoby v rozšířené Unii a omezit podíl lidí s nízkými mzdami ve vnitrostátním kontextu. Navrhuje, že by výchozím bodem mohla být tripartitní analýza na vnitrostátní úrovni, která by se zabývala rozsahem pokrytí minimální mzdou, její úrovní a dodržováním, tak jak uvádějí nástroje MOP. Studie MOP rovněž uvádí, že zjištění četných studií ukazují na význam vyváženého přístupu – jak se připomíná v úmluvě č. 131 – za respektování prvků, které je třeba zvažovat při stanovení úrovně minimální mzdy, pokud je to možné a vhodné ve vztahu k vnitrostátní praxi a podmínkám. Jsou to: a) potřeby pracovníků a jejich rodin s ohledem na všeobecnou úroveň mezd v zemi, životní náklady, dávky sociálního zabezpečení a relativní životní úroveň dalších sociálních skupin; b) ekonomické faktory včetně požadavků na hospodářský rozvoj, úroveň produktivity a zájmu o dosažení a zachování vysoké úrovně zaměstnanosti. K těmto tématům je potřebná další diskuse, která by měla proběhnout v kontextu vývoje sociálního pilíře. EHSV zdůrazňuje, že v souladu s vnitrostátními postupy musí být plně respektována klíčová pravomoc a autonomie vnitrostátních sociálních partnerů ve vztahu ke stanovování mezd. V některých vnitrostátních debatách bylo rovněž poukazováno na potřebu respektovat rozdělení pravomocí a zásadu subsidiarity, jakož i úlohu sociálních partnerů při stanovování výše minimálních mezd⁽⁴³⁾. EHSV již dříve prohlásil, že v členských státech eurozóny – ačkoli se očekávalo, že bude fungovat jako optimální endogenní měnová oblast – ke konvergenci nedošlo⁽⁴⁴⁾.

3.19 V některých vnitrostátních debatách bylo konstatováno, že dalšími činiteli, které mají významný vliv na problematiku práce, jsou demografické změny⁽⁴⁵⁾ a měnící se vzorce ve společnosti. Mají-li opatření aktivní politiky na trhu práce přinášet dobré výsledky ve sféře zaměstnanosti, musí být účinná a cílená. V jedné zemi bylo předmětem diskuse využití možnosti zapojení soukromých agentur, které by mohly zlepšit aktivní pomoc při hledání zaměstnání⁽⁴⁶⁾. Politiky týkající se zaměstnanosti a trhu práce v Evropě musí pokračovat v provádění konkrétních opatření v zájmu uplatňování principu nediskriminace při práci a v zájmu zajištění rovnosti všech skupin pracovníků⁽⁴⁷⁾.

3.20 Rovnost žen a mužů je ústředním prvkem zabezpečení spravedlivých pracovních podmínek pro všechny. Je pravděpodobné, že větší počet žen na trhu práce, ale i stárnutí obyvatelstva a delší doba produktivního života s sebou během životního cyklu ponese větší povinnosti spojené s péčí. Pro všechny pracovníky bude mít stále větší význam flexibilita v pracovním životě, pracovní doba a udržitelná rovnováha mezi životem a prací. EHSV již dříve zdůraznil, že nalézání rovnováhy mezi rodinnými a pracovními povinnostmi vyžaduje koordinaci celé řady oblastí, jako jsou pečovatelská, rodičovská dovolená a vytváření pracovních míst vstřícných k potřebám rodin⁽⁴⁸⁾. EHSV vyzývá k přístupu schopnému integrovat legislativní i nelegislativní opatření, která by měla být zavedena na příslušné úrovni, aby byla v členských státech podporována rovnováha mezi životem a prací. Důležité je v dostatečné míře cíleně investovat do přístupných a cenově dostupných pečovatelských zařízení. Tyto investice přispějí k vyšší celkové zaměstnanosti, zejména žen, a to i pokud jde o práci na plný úvazek.

3.21 Zvláštní pozornost je třeba věnovat začleňování zranitelných skupin společnosti a menšin do trhu práce. Hospodářská, sociální a kulturní situace Romů se ve většině členských států nezlepšuje, a jak EHSV uvádí v jedné ze svých zpráv, strategie týkající se Romů by se měla stát nedílnou součástí evropského semestru⁽⁴⁹⁾.

3.22 S ohledem na řešení problému stárnutí evropské společnosti mají zásadní význam udržitelné důchodové systémy. Komise prohlásila, že zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu v souladu s prodlužující se střední délkou života spolu s propagací aktivního stárnutí umožňuje nejen podstatné snížení výdajů na důchody, ale také zvýšení nároků na ně. EHSV se nicméně již dříve kriticky vyjádřil k návrhu Komise ohledně toho, že věková hranice pro odchod do důchodu by měla být navázána na střední délku života, a navrhl místo toho opatření, která by sblížila skutečný a zákonný věk odchodu do důchodu⁽⁵⁰⁾. Podle prohlášení Výboru pro sociální ochranu bude mít snižování nezaměstnanosti a vytváření příznivých podmínek motivujících k delšímu setrvání na současném trhu práce, včetně zvyšování účasti žen na trhu práce, do

⁽⁴³⁾ Např. vnitrostátní debaty ve Finsku a v Dánsku.

⁽⁴⁴⁾ Hospodářské změny ve světě, dopad na konkurenceschopnost EU (informační zpráva).

⁽⁴⁵⁾ Například vnitrostátní debata ve Finsku, Slovinsku, na Maltě, v Irsku, Polsku a Estonsku.

⁽⁴⁶⁾ Vnitrostátní debata v České republice.

⁽⁴⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 18.

⁽⁴⁸⁾ Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 6.

⁽⁴⁹⁾ Zpráva EHSV „Lepší začlenění romské komunity prostřednictvím iniciativ občanské společnosti“, 2014.

⁽⁵⁰⁾ Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 115; Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 68.

budoucná zásadní význam pro udržitelnost a dostatečnou výši důchodových dávek⁽⁵¹⁾. Užitečnou referenční hodnotou, která by členským státům mohla pomoci v jejich úsilí o reformu penzijních systémů a snižování chudoby, by byl například evropský srovnávací index udržitelnosti a přiměřenosti důchodů.

3.23 Úsilí o prodloužení produktivního života musí být provázeno přístupem zahrnujícím celý životní cyklus, který bude podporovat dobré pracovní podmínky, včetně opatření týkajících se zdraví a bezpečnosti a pracovní doby, a který bude motivovat k využívání možností celoživotního učení. Nezbytnou podmínkou je i delší profesní dráha před odchodem do důchodu a důstojný příjem v letech produktivního života a tomu odpovídající důstojný důchod, jakož i opatření, která starším pracovníkům umožní bezproblémový odchod do důchodu. V tomto ohledu je klíčovým faktorem i postupná změna způsobu, jakým pracujeme.

3.24 Normy sociálního zabezpečení jsou v EU velmi různorodé, což je dáno rozdílností jednotlivých systémů a tradic. EHSV prosazoval jednoznačnější určení strategických priorit EU v oblasti sociální politiky a zasazení obecných zásad sociální politiky do pevného pracovního programu. EHSV rovněž poukázal na potřebu usilovat o závaznou minimální úroveň sociální ochrany⁽⁵²⁾ a navrhuje stanovit náročné normy na příslušných úrovních, přičemž je třeba brát náležitý ohled na požadavky udržitelnosti a přiměřenosti. Vytvoření inkluzivnější sítě sociálního zabezpečení pro každého, kdo má v EU legální pobyt, vyžaduje lepší výměnu osvědčených postupů. V souvislosti s výzvami „práce 4.0“ a příchodem nových forem zaměstnanosti a částečné zaměstnanosti je důležité uvážit a rozhodnout, jak mohou členské státy reformovat své systémy sociálního zabezpečení, tak aby se pojištění v nezaměstnanosti postupně změnilo v inkluzivní pojištění zaměstnanosti, které může do budoucna sloužit jako bezpečnostní pás a které usnadní hledání zaměstnání a důstojné práce. Je třeba zajistit, aby práce představovala zajímavější možnost než život na podpoře, a vytvářet za tímto účelem vhodné pobídky pro to, aby pracovat bylo výhodnější, zároveň však zaručit jistotu příjmu lidem, kteří práci nemohou najít. Referenční srovnávání v této oblasti by mohlo být pro členské státy přidanou hodnotou, když by v případě potřeby zlepšovaly podmínky způsobilosti a dobu trvání a úroveň dávek.

3.25 Již v roce 2009 EHSV zdůraznil, že Evropa si musí vydobýt vedoucí postavení v oblasti výzkumu a inovací. Podtrhl, že výsledky na poli vědy a techniky a jejich uplatňování v konkurenčním globalizovaném hospodářství by Evropě zajistilo budoucnost v celosvětové průmyslové aréně. Zdůraznil rovněž, že nezbytným předpokladem inovací je společenské prostředí otevřené pokroku⁽⁵³⁾. Klíčovou úlohu při utváření prostředí příznivého pro vznik inovací hraje také tvůrčí podnikavost, která vede k tvorbě pracovních míst. Klíčová úloha v tomto procesu náleží občanské společnosti.

3.26 EHSV vidí souvislost mezi inovativní schopností pracoviště a zapojením pracovníků. „Dobré“ a „udržitelné“ řízení podniků se navíc musí opírat o takové právní struktury a postupy zapojení zaměstnanců prostřednictvím jejich informování a projednávání s nimi, popřípadě jejich spolurozhodování, jež se na vnitřním trhu osvědčily⁽⁵⁴⁾. Ustanovení o povinném zapojení zaměstnanců by se měla stát pevnou součástí práva EU a měla by být všeobecně uplatňována na základě již dosažených standardů⁽⁵⁵⁾.

3.27 Před řadu významných environmentálních a sociálních výzev staví Evropu i zbytek světa změna klimatu. Budoucnost práce bude utvářena rovněž naléhavou potřebou transformovat naše ekonomiky, průmyslová odvětví a pracovní místa s ohledem na ochranu naší planety. EHSV vítá, že EU ratifikovala Pařížskou dohodu, a již dříve vyzval k vytvoření koalice občanské společnosti a regionálních a místních orgánů, aby se společně podílely na plnění závazků přijatých na konferenci COP 21⁽⁵⁶⁾. Plnění těchto závazků musí být v souladu se závazky EU v oblasti snižování chudoby. Podpora spravedlivého přechodu, důstojné práce a zaměstnatelnosti si vyžádá investice do prostředků na podporu komunit a pracovníků v odvětvích, na něž tento přechod doléhá už v současnosti, a předjímání a usnadňování budoucí restrukturalizace a přechodu na zelenější a udržitelnější hospodářství. Investiční plán pro Evropu by měl podporovat projekty, které jsou v souladu se závazky přijatými na konferenci COP 21.

⁽⁵¹⁾ Výbor pro sociální ochranu, Monitor výsledků v oblasti sociální ochrany – zpráva o klíčových sociálních výzvách a hlavní sdělení Výboru pro sociální ochranu, 12606/16.

⁽⁵²⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 40.

⁽⁵³⁾ Research and Innovation in the EU, poziční dokument EHSV (EESC-13-19-EN).

⁽⁵⁴⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽⁵⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 54.

⁽⁵⁶⁾ Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 20.

4. Potřeba sociálních investic

4.1 Sociální a hospodářská nerovnováha představuje pro EU hrozbu. Narušuje sociální soudržnost a politickou důvěryhodnost a brzdí hospodářský pokrok. EHSV již dříve vyslovil svůj názor, že je třeba se přednostně zaměřit na boj proti chudobě a učinit boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení jednou z hlavních složek pilíře⁽⁵⁷⁾.

4.2 EHSV si uvědomuje, že snižování chudoby náleží v první řadě do pravomoci členských států, vyzývá nicméně Radu Evropské unie, aby potvrdila svůj závazek plnit cíl, který v oblasti snižování chudoby stanovila strategie Evropa 2020, a uplatňovala při tom integrovanější přístup. To znamená, že na snižování chudoby by se mělo systematickým způsobem pracovat v rámci evropského semestru a že strategie Evropa 2020 by měla být provázána s Agendou 2030⁽⁵⁸⁾. Hospodářský růst a konkurenceschopnost mají zásadní význam a pro snižování nerovnosti a chudoby je proto důležitá makroekonomická politika, která bude napomáhat tvorbě důstojných pracovních míst.

4.3 EHSV již dříve konstatoval, že čím delší je období úsporných opatření, jejichž důsledkem jsou v první řadě škrtky ve výdajích, aniž by je doplňovala náležitá opatření mající za cíl vytvářet růst, sociální soudržnost a solidaritu, tím je jasnější, že narůstající sociální nerovnost ohrožuje hospodářskou integraci a prosperitu Evropy⁽⁵⁹⁾. EHSV vyzývá k obnovení úsilí o prosazování myšlenky sociálních investic ve všech relevantních oblastech politiky⁽⁶⁰⁾. EHSV je přesvědčen, že je třeba důkladněji zvážit možnosti propojení tzv. druhého Junckerova plánu s cíli, jež sleduje balíček sociálních investic. Vyzval také k uzavření evropského paktu sociálních investic⁽⁶¹⁾, který by podporoval sociální reformy a sociální investice a přispíval k opětovnému hospodářskému, sociálnímu a územnímu sblížení.

4.4 EHSV uvítal Komisi navržený balíček sociálních investic, který se zdá být známkou paradigmatického posunu směrem k jasnějšímu zaměření na sociální investice, které nejsou chápány jako pouhé náklady, nýbrž jako investice do evropského potenciálu růstu a zaměstnanosti⁽⁶²⁾. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že se nepodařilo učinit pro uskutečnění těchto cílů více. Sociální investice se po určité době vracejí v podobě hospodářských a sociálních přínosů, jako jsou vyšší zaměstnanost či příjmy z pracovní činnosti, zlepšení zdravotního stavu, pokles nezaměstnanosti, lepší vzdělání, nižší míra chudoby a sociálního vyloučení atd. Přinášejí rovněž větší prosperitu a blahobyt jednotlivců a oživují hospodářství, protože zajišťují kvalifikovanou pracovní sílu, vyšší produktivitu a zaměstnanost. Investice tohoto druhu, zvláště pokud posílí růst zároveň přispívá k rozvoji dovedností a kvalifikovanosti pracovní síly, přinášejí lepší možnosti uplatnění ve společnosti a na trhu práce, stimulují hospodářství a dopomáhají tak Evropě k tomu, aby z krize vyšla silnější a konkurenceschopnější. Zajistily by navíc účinnější a účelnější vynakládání veřejných prostředků a ve střednědobém výhledu by tak vedly k úsporám ve veřejných rozpočtech.

4.5 EHSV již dříve uvítal, že Evropská komise výslovně uznala důležitost role, kterou při zavádění balíčku sociálních investic hrají sociální ekonomika, sociální podniky, občanská společnost a sociální partneři⁽⁶³⁾.

4.6 EHSV také vyslovil názor, že zavedení evropského minimálního příjmu prostřednictvím rámcové směrnice by přispělo k boji proti sociálnímu vyloučení, k dosažení hospodářské a územní soudržnosti, ochraně základních lidských práv, nastolení rovnováhy mezi hospodářskými a sociálními cíli a ke spravedlivému rozdělování zdrojů a příjmů. Opětovně vyzývá Komisi, aby prozkoumala možnosti financování evropského minimálního příjmu a zřízení odpovídajícího evropského fondu⁽⁶⁴⁾.

4.7 EHSV opětovně zdůrazňuje, že udržitelné a účinné a účelně fungující systémy sociálního zabezpečení mají pro veškerou společnost v EU zcela zásadní význam. Představují nepostradatelný prostředek k zachování sociální a územní soudržnosti, solidarity a stability ve společnosti, jakož i podpory hospodářského růstu. Systémy sociálního zabezpečení plní rovněž důležitou funkci automatických stabilizátorů, což se prokázalo během krize. EHSV si je vědom, že rozhodování o struktuře a obsahu sociálních politik náleží v první řadě do pravomoci členských států, na vnitrostátní i unijní úrovni by

⁽⁵⁷⁾ Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 9.

⁽⁵⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 57.

⁽⁵⁹⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁶⁰⁾ Příspěvek EHSV k pracovnímu programu Komise na rok 2017, 14. července 2016.

⁽⁶¹⁾ Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁶²⁾ Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 91.

⁽⁶³⁾ Viz poznámka pod čarou 62.

⁽⁶⁴⁾ Úř. věst. C 170, 5.6.2014, s. 23 (toto stanovisko nezískalo podporu skupiny Zaměstnavatelé; viz www.eesc.europa.eu/resources/docs/statement-minimum-income.pdf).

nicméně měly existovat iniciativy, které se zaměří na zvyšování účinnosti a upevňování systémů sociální ochrany, zahrnující sociální zabezpečení, sociální pomoc a sociální služby, příspěvky na zdravotní péči a bydlení⁽⁶⁵⁾. Jak uvedly Rada a Výbor pro sociální ochranu, členské státy by měly i nadále usilovat o lepší fungování systémů sociální ochrany a zajistit, aby měly větší sociální přínosy a zároveň s tím i co nejpříznivější účinek na zaměstnanost a růst⁽⁶⁶⁾.

4.8 Vnitrostátní instituce a orgány sociálního zabezpečení nesou odpovědnost za zajištění všeobecných, kvalitních, dostupných a přístupných sociálních služeb. Stát musí schválit přístup k poskytování těchto služeb, investovat do nich a vykonávat nad nimi dohled, přičemž tyto služby mohou poskytovat veřejné orgány či neziskové nebo ziskové organizace, jako je tomu již nyní v řadě zemí EU. Důležitou úlohu při tom plní reprezentativní organizace občanské společnosti, zejména sociální partneři, sociální podniky a vzájemné pojišťovny. Součástí této úlohy je navrhování, zavádění a provozování systémů sociálního zabezpečení, zdravotního pojištění a sociální pomoci, jakož i vykonávání dohledu nad těmito systémy. Užší spolupráce mezi všemi těmito aktéry může navíc přispět k účinnějšímu a lepšímu využívání veřejných prostředků při provádění sociální politiky. Při zachování způsobu fungování vnitrostátních systémů by rovněž mělo být možné využívat možnosti uzavírání partnerství mezi veřejnými orgány a soukromými subjekty.

4.9 EHSV je toho názoru, že mezi příslušnými aktéry by měl probíhat živější a transparentnější dialog, který usnadní transformaci systémů sociální ochrany a dosažení jejich vhodnějšího fungování, tak aby prostředky byly přednostně vynakládány na účinné, účelné a potřebné veřejné investice, přičemž je třeba plně respektovat a prosazovat sociální práva, zejména pak základní zásady systémů sociálního zabezpečení jednotlivých členských států.

4.10 Přejít k „práci 4.0“ musí probíhat zároveň s přechodem k „sociálnímu zabezpečení 4.0“. Krize, pomalý růst, vysoká míra nezaměstnanosti a postupující stárnutí obyvatelstva spolu s úbytkem pracovní síly představují zkoušku udržitelnosti a dostatečnosti systémů sociální ochrany. Současně s tím roste poptávka po sociálních službách, což je především důsledkem stárnutí obyvatelstva, ovšem v situaci, kdy prostředky pro uspokojení této poptávky jsou omezené. Je proto nezbytné přistoupit k reformám, které povedou k zavedení účinně fungujících a hospodárných systémů sociální ochrany, sociálních politik a služeb. Pilíř musí být nejen schopen reagovat na transformační procesy, které ve světě práce probíhají, ale jeho účelem by mělo být zároveň i to, aby členským státům sloužil jako podpora při zavádění vhodných řešení přijímaných v reakci na důležité změny, k nimž v systémech sociálního zabezpečení, sociálních politikách a službách dochází. Mezi klíčové cíle by mělo patřit zajištění jejich kvality, udržitelnosti, přístupnosti, dostupnosti a přiměřenosti ve prospěch všech, kdo na nich závisí, a to prostřednictvím vhodných regulačních rámců a politik.

4.11 EHSV je rovněž obeznámen se skutečností, že neustálý tlak na veřejné rozpočty, demografické a společenské změny a nově se objevující sociální výzvy vedly v mnoha členských státech k vytvoření nových a inovativních forem organizace financování a poskytování sociálních dávek a služeb. Tento fenomén, označovaný jako sociální inovace, je výsledkem nutnosti řešit neuspokojené sociální potřeby. Sociální inovace mobilizují různé sociální a hospodářské subjekty a finanční zdroje fungující ve spolupráci s místními orgány a doplňují tak tradiční způsob poskytování sociální ochrany ze strany státu. Nesmí ovšem nahradit odpovědnost a úlohu státu a jednotlivých složek jeho veřejné správy spojenou se zajišťováním všeobecného přístupu ke kvalitním, dostupným, udržitelným a přístupným službám poskytovaným v souladu s praxí jednotlivých členských států osobám pobývajícím v EU. Sociální inovace vytvářejí sociální kapitál a posilují úlohu místních komunit. Doporučuje se, aby Evropská komise a členské státy zajistily, že nejdůležitější nástroje, jako jsou zadávání veřejných zakázek a evropské strukturální a investiční fondy, byly účinným způsobem využívány k podpoře sociálních inovací a podniků působících v sociální ekonomice.

4.12 EHSV již při mnoha příležitostech vyzdvihoval jedinečnou a důležitou funkci, kterou sociální ekonomika a sociální podniky plní v souvislosti s nalézáním hospodářských a sociálních řešení⁽⁶⁷⁾. Toto odvětví představuje klíčový prvek evropského sociálního modelu a přímo přispívá k sociální a hospodářské soudržnosti a změně, ke spravedlivějšímu rozdělení zisků a bohatství a k aktivnímu občanství. V nedávné době pak také EHSV vyzval k vypracování akčního plánu EU pro sociální ekonomiku⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁵⁾ Například vnitrostátní debaty v Bulharsku, Irsku, Rumunsku a Španělsku.

⁽⁶⁶⁾ Závěry Rady z roku 2015 týkající se správy sociálních záležitostí v Evropě podporující začlenění (dokument Rady 14129/15) a Výbor pro sociální ochranu, Monitor výsledků v oblasti sociální ochrany – zpráva o klíčových sociálních výzvách a hlavní sdělení Výboru pro sociální ochranu, (dokument Rady 12606/16).

⁽⁶⁷⁾ Např. Úř. věst. C 117, 26.4.2000, s. 52; Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 22; Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 44; Úř. věst. C 458, 19.12.2014, s. 14; Project on Social Entrepreneurship. Důležitá role sociální ekonomiky byla rovněž tématem některých vnitrostátních debat, například v Bulharsku, Estonsku, Itálii, Litvě, Portugalsku a ve Španělsku.

⁽⁶⁸⁾ Příspěvek EHSV k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2017, 15. července 2016.

4.13 Obecně a v oblasti pravomocí EU by měl pilíř sloužit jako společný referenční rámec umožňující srovnávání a monitorování nezbytného vnitrostátního právního a politického rámce s cílem zaručit právo na kvalitní poskytování sociálních dávek⁽⁶⁹⁾, včetně využitelnosti, dostupnosti a přístupnosti sociálních služeb a jejich udržitelnosti a účinnosti. To by se mělo vztahovat na všechny oblasti sociálního zabezpečení⁽⁷⁰⁾ i na všechny ostatní sociální služby (v oblasti sociální ochrany).

4.14 Účelem pilíře by však mělo být zároveň i vytváření nezbytných pobídek, které povedou členské státy k tomu, aby zajistily přenositelnost nároků získaných v souladu s příslušnými vnitrostátními kritérii, a tedy i volný pohyb. Uznávání těchto nároků by každému jednotlivci nabízelo konkrétnější možnosti, jak uspořádat svůj pracovní i soukromý život. Poskytlo by citlivější a pružnější prostředek, který by se lépe přizpůsoboval životnímu cyklu jednotlivých občanů EU a který by především umožňoval hladký přechod při vstupu na trh práce, změně zaměstnání i odchodu z tohoto trhu.

4.15 Pilíř by měl být kromě toho využit ke stanovení referenčních hodnot v oblasti poskytování základních služeb. Členské státy by měly vypracovat prováděcí strategie, které zohlední konkrétní socioekonomickou a fiskální situaci dané země. Referenční hodnoty by se neměly týkat pouze dostupnosti služeb a měly by napomáhat zavádění základních zásad zakotvených v protokolu č. 26 (univerzální přístup, kvalita, bezpečnost, dostupnost, rovné zacházení a podpora práv uživatelů). Při stanovování referenčních hodnot by měl jako východisko posloužit dobrovolný evropský rámec kvality sociálních služeb a evropský rámec kvality v oblasti předškolního vzdělávání a péče.

4.16 Zásada rovných příležitostí pro všechny je zakotvena v evropských Smlouvách a v rámci inkluzivního pilíře musí být plně a náležitě uplatňována. Jelikož *acquis* EU již nyní stanoví jednotný soubor minimálních norem vztahujících se na pracovníky v celé Evropě, měly by být tyto normy prosazovány. Muži i ženy a vůbec všechny skupiny žijící v naší společnosti, včetně osob se zdravotním postižením, osob LGBTI, příslušníků etnických menšin a dalších osob, které čelí diskriminaci, musejí mít zajištěnu rovnost a nediskriminaci.

4.17 S ohledem na problém stárnutí obyvatelstva a snižování počtu obyvatel v produktivním věku je nezbytné docílit vyšší míry zaměstnanosti u různých skupin obyvatel Evropy. Pokroku je třeba dosáhnout také při prosazování rovnosti a nediskriminace nejen v oblasti práce, ale i v dalších oblastech života, jako jsou přístup ke zboží a službám, vzdělání, bydlení a zdravotní péče. V této souvislosti vyjadřuje EHSV naději, že co nejdříve dojde k obnově diskusí o směrnici EU o rovném zacházení v přístupu ke zboží a službám.

5. Výsledky debat s organizacemi občanské společnosti

5.1 EHSV pořádal v období od 2. září do 2. listopadu 2016 debaty s organizovanou občanskou společností ve všech členských státech. Debaty koordinovali vždy tři členové EHSV z příslušné země (trojice), často ve spolupráci s Evropskou komisí (15 debat) nebo národní hospodářskou a sociální radou (7 debat). Účastníci zastupovali široké spektrum organizací zaměstnavatelů, odborů a jiných organizací občanské společnosti, v některých případech také akademickou obec. Celkem 28 debat se zúčastnilo téměř 1 800 představitelů organizací občanské společnosti.

5.2 Jako základ pro jednání se ve většině debat využila sada klíčových otázek. Debaty se týkaly široké škály otázek, které braly v úvahu různé vnitrostátní systémy, priority a okolnosti. Po skončení debat koordinační trojice připravily národní zprávy, které ve většině případů obsahovaly závěry nebo doporučení. Orientační otázky:

- 1) Co považujete za nejnaléhavější hospodářské a sociální problémy v Evropě a ve své zemi? Co je zapotřebí k jejich řešení?
- 2) Považujete pilíř sociálních práv za nezbytný? A pokud ano, jak by měl být koncipován, aby řešil hlavní sociální a hospodářské problémy v Evropě a ve Vaší zemi?

⁽⁶⁹⁾ Tj. péče v případě zdravotního postižení, dlouhodobá péče a péče o dítě.

⁽⁷⁰⁾ Tj. příspěvky na zdravotní péči a nemocenská, podporu v nezaměstnanosti, starobní důchod, odškodnění při pracovním úrazu, mateřskou, invalidní důchod či pozůstalostní důchod.

- 3) Jak by mohla obnovená strategie EU pro trh práce reagovat na potřeby podniků, zaměstnanců a uchazečů o práci z hlediska flexibility a jistoty? Jak by v ní mohly být zohledněny důležité otázky, jako jsou nové skutečnosti v podobě zvyšující se digitalizace hospodářství a trhů práce, problému stárnoucí populace a nutnosti usnadnit přechody v rámci trhu práce?
- 4) Jak lze zajistit, aby systémy sociální ochrany byly udržitelné a aby se dostupné finanční prostředky přednostně vynakládaly na účinné, náležité a nutné sociální investice a služby? Jakou úlohu mají jednotlivé subjekty?
- 5) Jak by mohl evropský pilíř sociálních práv spolehlivě podpořit hospodářskou a sociální konvergenci v celé Evropě?
- 6) Co musíme učinit pro podporu a zachování společenské soudržnosti v Evropě?

5.3 Závěry a doporučení trojic z jednotlivých zemí ukázaly, že během různých debat se projednávala společná témata a náměty. Tato témata jsou shrnuta v této části stanoviska.

5.3.1 Pokud jde o rozsah a formát evropského pilíře sociálních práv:

- V 18 členských státech ukazují závěry a doporučení, že organizovaná občanská společnost nebo její části podporují iniciativu EPSP (CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK). V 12 členských státech (DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, PT, SK) bylo konstatováno, že cíle, rozsah nebo obsah pilíře vyžadují další upřesnění.
- Ve 13 členských státech závěry zdůraznily vzájemnou závislost hospodářské a sociální politiky (BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, IE, IT, RO, SE, SI, UK). Kromě toho byl v devíti členských státech (DE, DK, EE, EL, ES, FI, MT, RO, SE) zdůrazněn význam růstu a v šesti případech význam konkurenceschopnosti (EE, ES, FI, DK, MT, SE).
- V 12 členských státech závěry uvádějí, že EPSP by se měl vztahovat na celou EU (BG, DE, CZ, EE, ES, FI, HR, HU, IT, PL, SK, SE).
- V devíti členských státech závěry zmiňují provádění/prosazování EPSP nebo provádění/prosazování stávajících právních předpisů a politik (BG, DK, EE, HR, IE, LV, LT, PL, SE). V pěti z nich (BG, HR, IE, LV, LT) se výslovně uvádí, by měly být začleněny do evropského semestru.
- V závěrech z osmi zemí (DE, EL, ES, FI, HU, PT, SK, RO) se připomíná nutnost podporovat sociální soudržnost a bojovat proti rostoucí chudobě, nerovnostem a vyloučení.
- V sedmi členských státech (BE, CZ, DE, DK, FI, HR, SE) se upozorňuje na potřebu respektovat zásadu subsidiarity. V této souvislosti tři skandinávské členské státy (FI, SE, DK) obhajovaly pravomoci členských států v oblasti kolektivního vyjednávání a tři členské státy hájily rozdělení pravomocí (FI, SE, BE).
- Otázka konvergence (včetně konvergence k vyšší úrovni, konvergence sociálních politik nebo konvergence členských států obecně) se zmiňovala v osmi členských státech (BG, DE, FR, HR, HU, IT, PT, SK).
- Závěry nebo doporučení v šesti členských státech zmiňovaly potřebu investic, ať už veřejného či soukromého sektoru, a to sociálních i jiných (CZ, EL, ES, HR, IE, SL).

5.3.2 Klíčová témata uvedená v závěrech či doporučeních související s předběžným návrhem EPSP vypracovaným Evropskou komisí:

- Klíčovou úlohu sociálního dialogu zmiňují závěry nebo doporučení 11 členských států (CY, EE, ES, FI, HU, HR, IE, LV, RO, SI, SK).
- V sedmi členských státech (CY, EE, FI, IE, LV, RO, SI) se zdůrazňuje význam občanského dialogu (přestože tato otázka nebyla zahrnuta do předběžného návrhu EPSP vypracovaného Komisí).

- V šesti členských státech (CY, DK, HR, HU, PL, SI) se v závěrech připomíná potřeba přizpůsobit se změnám, zejména s ohledem na digitalizaci.
- Nutnost zohlednit řešení problémů a změn vyplývajících z demografického vývoje byla zmíněna v závěrech ze tří zemí (BG, CY, SI).
- Mezi nejčastěji zmiňovaná témata v závěrech a doporučeních patřily otázky, jako jsou integrované sociální dávky a služby, zdravotní péče a nemocenské dávky, důchody, dávky v nezaměstnanosti, minimální příjem a přístup k základním službám (patřící k 20 zásadám, které Komise uvádí v předběžném návrhu EPSP), dále sociální zabezpečení a sociální normy udržitelnosti systémů sociální ochrany. Jedno či více z těchto témat uváděly závěry z 22 členských států (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PT, RO, SE, SI, SK, UK).
- Zaměstnanost, vytváření pracovních míst a boj proti nezaměstnanosti (včetně nezaměstnanosti mladých lidí) zmiňují závěry nebo doporučení ze sedmi zemí (BE, CZ, EL, ES, FI, HR, RO).
- V 11 členských státech (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, FR, HR, HU, SI) se závěry soustředily na vzdělávání a dovednosti (mj. v kontextu digitalizace trhu práce).
- V 10 členských státech (BE, CY, CZ, DK, FI, HR, HU, MT, RO, UK) závěry zdůraznily potřebu zajistit, aby se do trhu práce zapojily nepřiměřeně málo zastoupené nebo marginalizované skupiny, a v sedmi z nich (BE, DE, DK, FI, HU, MT, UK) se v této souvislosti zmiňuje rovnost mužů a žen.
- V osmi členských státech (CZ, CY, DK, FI, FR, HR, RO, SE) se zmiňuje jedno či více z následujících témat: potřeba stability pracovních míst, přechody mezi zaměstnáními, důstojná práce a sociální zabezpečení, přičemž v některých případech se uvádí souvislost s digitalizací trhu práce.
- Ve třech členských státech (DK, FI, SI) závěry (v tomto pořadí) poukázaly na skutečnost, že koncept „flexikurity“ by napomohl evropskému sociálnímu modelu použitelnému v budoucnosti, že je třeba dosáhnout rovnováhy mezi flexibilitou a jistotou a že by měly být zohledněny ekonomické potřeby požadující pružnou pracovní sílu.

5.4 Závěry a doporučení rovněž ukázaly, že hlavním bodem sporu je otázka, zda by EPSP měl vést k legislativním opatřením. Účastníci z různých zemí, ale i uvnitř jednotlivých zemí, se v této otázce rozcházejí. Zástupci zaměstnavatelů (převážně) nepodporují myšlenku dalších právních předpisů, zástupci odborových svazů (převážně) zastávají opačný názor.

6. Správa

6.1.1 Evropský pilíř sociálních práv musí být co do svého obsahu, procesů, konkrétních iniciativ týkajících se jeho provádění, financování a monitorování mnohem jasněji vymezen a spolu s tím musí být objasněna i role jednotlivých aktérů. V souvislosti s otázkou správy je velmi důležité, aby byla respektována ustanovení Smluv, včetně zásady subsidiarity. Občané mají právo vědět, kdo má přijímat jednotlivá rozhodnutí a kdo za tato rozhodnutí ponese odpovědnost.

6.1.2 Co se týče příslušných aktérů a jejich úlohy, EHSV zdůrazňuje, že v otázkách vztahujících se k trhu práce je partnerství mezi veřejnými orgány a sociálními partnery na úrovni EU a členských států klíčovým nástrojem zlepšování politického pokroku při uskutečňování cílů, které mají širokou podporu. V oblasti sociální ochrany hrají ústřední úlohu vlády, státní, regionální a místní orgány, různé vnitrostátní instituce zabývající se organizací sociálního zabezpečení a rovněž poskytovatelé sociálních služeb. Určitou úlohu a určité úkoly plní při vypracovávání koncepcí a zavádění systémů sociální ochrany a při poskytování sociálních služeb také sociální partneři. Další zúčastněné strany, jako jsou sociální agentury, mohou mít odborné znalosti především v oblasti sociální pomoci a mohou plnit určitou úlohu a poskytovat bezpečnostní síť pro určitou část obyvatel vystavených riziku chudoby.

6.1.3 EHSV zdůrazňuje, že pilíř se může stát projektem, který bude pro Evropu a pro všechny přínosem, ale pouze tehdy, bude-li mít viditelné výsledky. V současné době krize se pilíř může stát dobrou příležitostí k prokázání toho, že v případě, kdy je to vhodné, existuje na úrovni EU stále schopnost náležitým způsobem reagovat na problémy, s nimiž se potýkají obyčejní lidé, a to při plném respektování rozdělení pravomocí a zásady subsidiarity. Pilíř by měl především napomáhat obecnému blahobytu v souladu se závazky, které stanoví Smlouvy, mj. tedy v souladu s „vysoce konkurenceschopným sociálně tržním hospodářstvím směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, s vysokým stupněm ochrany a zlepšování kvality životního prostředí“ (článek 3 SEU). Kromě toho by měl také přispívat k lepšímu fungování trhů práce a systémů sociální ochrany. EHSV je však zároveň znepokojen nejasným vymezením oblasti působnosti pilíře. EHSV se obává, že tato nejasnost může vytvářet ještě více nejistoty a zklamání, neboť pilíř bude vyvolávat očekávání, která nebudou naplněna⁽⁷¹⁾.

6.2 Sociální práva pro všechny

6.2.1 Komise navrhuje, aby byl pilíř zaveden nejprve v eurozóně, protože v ní byl již zahájen proces hlubší integrace a konsolidace, který by měl vést k větší konvergenci. Sociální ustanovení obsažená ve Smlouvách EU⁽⁷²⁾ jsou však platná pro všechny členské státy EU. V návaznosti na to, co zaznělo v mnoha vnitrostátních debatách, je EHSV toho názoru, že pilíř by měl být zaveden ve všech 28 členských státech EU.

6.2.2 V jednom ze svých dřívějších stanovisek EHSV konstatoval, že sociálně udržitelná makroekonomická politika je základním předpokladem výraznějšího hospodářského oživení a dosažení sociální soudržnosti. Náležitější zohlednění hospodářských okolností je také nezbytným předpokladem dosažení produktivní zaměstnanosti a vhodně vytvářené sociální politiky na úrovni EU i na úrovni členských států způsobem, který bude z generačního hlediska spravedlivý. Výbor vítá důraz kladený na využívání flexibility v rámci pravidel Paktu o stabilitě a růstu, přičemž Komise vezme v úvahu některé veřejné investice při výpočtu schodku rozpočtu, ale považuje to za omezená a dílčí opatření⁽⁷³⁾.

6.3 Evropský semestr

6.3.1 Evropský semestr a národní programy reforem – do nichž jsou zapojeny i země mimo eurozónu – by se měly stát hlavními nástroji provádění pilíře a jeho monitorování. Vzhledem k tomu, že v rámci evropského semestru existují i některé další mechanismy monitorování makroekonomické situace v zemích eurozóny, je nicméně možné, že pro účely národních reforem vzniknou další potřebné referenční hodnoty. Na spojitost mezi pilířem a evropským semestrem bylo poukazováno v mnoha vnitrostátních debatách⁽⁷⁴⁾.

6.3.2 EHSV poukazuje na to, že některé cíle správy ekonomických záležitostí, které byly v minulých letech vytyčeny v rámci hospodářské politiky, je třeba uvést do většího souladu s cíli sociální politiky EU, jak je stanoví čl. 4 odst. 2 SFEU⁽⁷⁵⁾. Všechna opatření v rámci evropského semestru by – v souladu s horizontální sociální doložkou⁽⁷⁶⁾ – měla být podrobena posouzení sociálních dopadů. Příslušné výsledky by měly být zveřejněny na vnitrostátní a evropské úrovni a veřejně prodiskutovány⁽⁷⁷⁾.

6.3.3 EHSV již dříve konstatoval, že v průběhu evropského semestru by měly mít cíle v oblasti zaměstnanosti a sociální cíle stejnou váhu jako makroekonomické aspekty⁽⁷⁸⁾. Doporučil rovněž, aby byly zavedeny porovnatelné a společné ukazatele, například ukazatel míry chudoby a nerovnosti, jakož i povinné posuzování sociálního dopadu všech plánovaných reforem navržených v národních programech reforem a doporučeních pro jednotlivé země⁽⁷⁹⁾.

6.3.4 EHSV vyzývá k obnovení rovnováhy v rámci evropského semestru, tak aby byl při formulaci doporučení pro jednotlivé země zohledněn stávající srovnávací přehled klíčových ukazatelů zaměstnanosti a sociálních ukazatelů.

⁽⁷¹⁾ Na to, že pilíř postrádá jasné vymezení, bylo poukazováno v mnoha členských státech a některé části občanské společnosti vyjádřily obavu, že by to mohlo mít bumerangový efekt. Vzniknou-li očekávání, která se nakonec nepodaří naplnit, může to vést k ještě větší nedůvěře a zklamání.

⁽⁷²⁾ Článek 3 SEU, článek 9 SFEU, hlava X SFEU a Listina základních práv.

⁽⁷³⁾ Úř. věst. C 268, 14.8.2015, s. 33.

⁽⁷⁴⁾ Vnitrostátní debaty v Rakousku, Bulharsku, Itálii, Nizozemsku a Rumunsku.

⁽⁷⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 59.

⁽⁷⁶⁾ Článek 9 SFEU.

⁽⁷⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 57.

⁽⁷⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 61.

⁽⁷⁹⁾ Viz poznámka pod čarou 57.

6.3.5 Zamýšlené uplatnění silnější konvergence ke zlepšení pracovních a životních podmínek by mělo být usnadněno stanovením konkrétních dílčích cílů s přihlédnutím ke strategii Evropa 2020 a k cílům udržitelného rozvoje a řízením koordinace hospodářských a sociálních politik a politiky zaměstnanosti.

6.4 *Správa ekonomických a sociálních záležitostí*

6.4.1 EHSV se velice obává o stabilitu EU, neboť nezbytné reformy, ať už se změnami Smluv nebo bez nich, jsou prováděny vždy pouze na poslední chvíli a pod značným tlakem. Sociální, politická a hospodářská soudržnost v EU musí být opět posílena a je třeba pokračovat v soudržné hospodářské a měnové integraci jakožto základu fungování HMU. Je proto nevyhnutelné, že musí proběhnout vážná debata o náležitě promyšlené architektuře HMU, vyžadující konsenzus v otázce hospodářských a sociálních cílů a dohodu o způsobu její správy⁽⁸⁰⁾.

6.4.2 Za účelem posílení schopnosti HMU zvládat otřesy je nutné posílit sociální, politickou a hospodářskou soudržnost. EHSV poukazuje na to, že by měly být více zohledněny rozdíly v ekonomikách HMU a že je třeba provést vyvážené strukturální reformy v těchto zemích v souladu s požadavky měnové unie a v souladu s požadavky jednotlivých zemí, aby byla zaručena nezbytná konvergence.

6.4.3 EHSV již dříve navrhl, jak by bylo možné HMU koncipovat lépe, a předložil návrhy ohledně toho, jak by bylo možné v rámci metody Společenství co nejdříve rozvinout její demokratickou a sociální podobu. Tato koncepce by zlepšila demokratickou odolnost a naplnila sociální závazky vyplývající ze Smluv⁽⁸¹⁾.

6.4.4 Ekonomicky zdravá HMU má klíčový význam. Jak v této souvislosti EHSV již dříve uvedl, vlády členských států nesou významnou odpovědnost za budoucí rozvoj demokratické a sociální HMU. Totéž platí i pro sociální partnery, a to jak na vnitrostátní, tak na evropské úrovni, pro něž HMU představuje zastřešující rámec pro různé systémy tvorby mezd a struktury trhu práce a sociální politiky. Jakožto hospodářští a sociální aktéři rozhodují zásadním způsobem o dodržování společného cíle stability HMU⁽⁸²⁾. Lepší zapojení sociálních partnerů může přispět k lepší správě HMU. V rámci debat o budoucnosti HMU by měly být zohledněny i jejich názory na to, jakým způsobem je třeba organizovat trh práce a sociální politiku⁽⁸³⁾. Zlepšení demokratické odolnosti a správy by napomohl také intenzivnější strukturovaný dialog s občanskou společností.

6.4.5 EHSV je toho názoru, že řešení problému přetrvávající nerovnováhy a vytvoření atmosféry důvěry v Evropě si žádají účinnější a demokratičtější správu ekonomických záležitostí, a to zejména v eurozóně⁽⁸⁴⁾.

6.5 *Uplatňování a upevnění stávajícího sociálního acquis*

6.5.1 Pilíř by měl přispívat k účinnému prosazování platného sociálního *acquis* zakotveného v primárním a sekundárním právu EU, které se týká zaměstnanosti a sociálních práv, včetně sociální ochrany a účinného dohledu prováděného mj. formou inspekcí práce, a práva na účinnou právní ochranu a přístup k spravedlnosti. Plně respektovány by měly být mezinárodní právně závazné zdroje práv, které byly ve prospěch občanů EU ratifikovány členskými státy.

6.5.2 EHSV se domnívá, že pilíř je příležitostí k upevnění platného sociálního *acquis*. Proces vytváření koncepce pilíře navíc otevírá prostor pro posouzení toho, co se v přístupu EU a členských států osvědčilo a co nikoli, co chybí a co by se mělo zlepšit, s cílem vytvořit v EU příznivé podmínky pro obnovení sociální a hospodářské konvergence, udržitelný růst a tvorbu pracovních míst.

⁽⁸⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 59.

⁽⁸¹⁾ Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 8 a Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁸²⁾ Viz poznámka pod čarou 59.

⁽⁸³⁾ Viz např. hloubková analýza zaměstnanosti.

⁽⁸⁴⁾ Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 8.

6.6 Prostředky na sociální stabilizaci Evropy

6.6.1 Evropský fond pro strategické investice a evropské strukturální a investiční fondy jsou koncipovány jako klíčové nástroje pro vytváření pracovních míst a růstu a podporu územní a sociální soudržnosti. EHSV je toho názoru, že tyto fondy je třeba využívat účinnějším a účelnějším způsobem a že prioritu by měly mít dlouhodobé investice EU do vysoce kvalitní sociální infrastruktury a služeb, prováděné také prostřednictvím Evropského fondu pro strategické investice a Evropské investiční banky, přičemž tyto investice by měly být spojeny s prováděním pilíře.

6.6.2 V mezích Paktu o stabilitě a růstu představil EHSV několik různých možností a návrhů. Jedním z nich by mohlo být „zlaté“ či ve skutečnosti „stříbrné“ pravidlo⁽⁸⁵⁾ pro veřejné investice členských států, a to i v sociální oblasti, s cílem přispět k veřejným investicím EU prostřednictvím systému společně dohodnutých parametrů, jež by v kombinaci se správnými strukturálními reformami rovněž posílily soukromé investice⁽⁸⁶⁾.

6.6.3 V souvislosti s rozpočty a přezkumy víceletého finančního rámce se EHSV domnívá, že 25 % evropských strukturálních a investičních fondů, tj. Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj, je nutno využívat, jak již dříve uvedla Komise, na podporu sociálních, zdravotnických, vzdělávacích a bytových služeb a politik. Určité prostředky by měly být navíc na úrovni EU vyčleněny v rámci Evropského sociálního fondu jakožto dostupné prostředky na financování rozvoje kapacit sociálních partnerů. Evropská komise by měla členským státům poskytnout pokyny ohledně toho, jakým způsobem se mají sociální investice provádět v praxi, a toho, jakým způsobem má být monitorována kvalita a účinnost projektů.

6.6.4 V roce 2014 EHSV navrhl používat mechanismus přerozdělování pro případy asymetrických šoků⁽⁸⁷⁾ a poukázal na to, že Unie a především eurozóna nemohou ignorovat sociální dopady současných hospodářských politik a nechávat zcela na jednotlivých zemích, aby je řešily. Zdůraznil, že na rozpočty v oblasti školství a odborné přípravy je třeba pohlížet jako na investici do budoucnosti⁽⁸⁸⁾. Účastníci některých vnitrostátních debat se zabývali otázkou, zda bude zapotřebí zavést evropské pojištění v nezaměstnanosti či vytvořit vyrovnávací fond a zda by to mohlo být uskutečnitelné⁽⁸⁹⁾. Tyto debaty ukázaly, že názory na tuto otázku se výrazně liší a že tato diskuse musí rovněž pokračovat⁽⁹⁰⁾.

6.7 Provázanost celosvětových a unijních strategií

6.7.1 V úvahách o pilíři by měl být v příslušných oblastech zohledněn i celosvětový rozměr. Klíčové jsou nedávné debaty podnícené Mezinárodní organizací práce (MOP), Radou Evropy, Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Mezinárodním měnovým fondem (MMF), a to zejména ty, které se týkají údajů prokazujících, že nerovnost má negativní vliv na trvalost růstu a že přerozdělování růstu neškodí. V rámci úvah je třeba také uznat, že udržitelnost evropského sociálního modelu je úzce spjata se zlepšováním konkurenceschopnosti Evropy.

6.7.2 S Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 vyjádřily v roce 2015 svůj souhlas všechny členské státy OSN. Dosažení těchto cílů je proto pro členské státy Evropské unie závazné. EHSV se domnívá, že pilíř by mohl k Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 významnou měrou přispět, zvláště pokud jde o cíl 1 (vymýcení chudoby), 3 (zdraví a kvalitní život), 5 (rovnost žen a mužů) a 8 (důstojná práce a hospodářský růst).

6.8 Jasná celková strategie pro lepší budoucnost Evropy

6.8.1 EHSV vyzývá Komisi, aby pro tento pilíř navrhla jasnou a soudržnou strategii. EHSV souhlasí s Výborem pro zaměstnanost (EMCO) a Výborem pro sociální ochranu (SPC), které prohlásily, že „evropský pilíř sociálních práv by měl vycházet ze stávajících nástrojů, včetně evropské strategie zaměstnanosti a otevřené metody koordinace pro sociální ochranu a sociální začlenění, že by měl tyto nástroje dále rozvíjet a určovat tak směr procesu posílení udržitelného dalšího sblížení, pokud jde o výsledky v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, a to při zohlednění vnitrostátních pravomocí“⁽⁹¹⁾. Součástí tohoto procesu může být i navržení nových vhodných referenčních hodnot pro určitý omezený

⁽⁸⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 73.

⁽⁸⁶⁾ Ohledně větší flexibility Paktu o stabilitě a růstu ve vztahu k některým „veřejným investicím“ viz Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 10.

⁽⁸⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 86.

⁽⁸⁸⁾ Úř. věst. C 327, 12.11.2013, s. 58; Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁸⁹⁾ Například vnitrostátní debaty ve Finsku a ve Francii.

⁽⁹⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 59.

⁽⁹¹⁾ Evropský pilíř sociálních práv, společné stanovisko Výboru pro zaměstnanost (EMCO) a Výboru pro sociální ochranu (SPC) 12605/16, schváleno Radou pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) dne 13. října 2016.

počet problémů týkajících se trhu práce a sociálních výzev za účelem posouzení dosaženého pokroku. Vytvoření takového rámce spolupráce by členskými státy pomohlo dosáhnout cestou reforem pozitivních výsledků⁽⁹²⁾ a přispět tak k vyšší míře sociální soudržnosti.

6.8.2 Navzdory jasným rizikům je EHSV nicméně stále přesvědčen, že EU je schopna vytvářet lepší, demokratičtější a sociálněji unii. EHSV učiní vše nezbytné pro to, aby podpořil debaty probíhající v členských státech na úrovni EU s cílem zapojit do nich „v zájmu lepší budoucnosti Evropy“ občany. Spravedlivá globalizace, umožňující kvalitní život, dostatečné množství pracovních příležitostí a spravedlivé pracovní podmínky pro všechny, je dosažitelná pouze tehdy, jestliže si EU zachová svou jednotu a bude schopna jednat. Má-li si Evropa svůj společenský model udržet, musí se sama umět přizpůsobit měnícím se podmínkám a vytvářet tak co nejvíce příležitostí pro všechny. To je naše alternativa protekcionismu, nacionalismu a populismu.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽⁹²⁾ Například vnitrostátní debaty v Rumunsku.

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

522. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ ESHV VE DNECH 25. A 26. LEDNA 2017

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu

[COM(2016) 593 *final* – 2016/0280 (COD)]

a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a přenosy vysílání televizních a rozhlasových pořadů,

[COM(2016) 594 *final* – 2016/0284 (COD)]

a k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených způsobech užití děl a jiných předmětů chráněných na základě autorského práva a práv s ním souvisejících, z nichž budou mít prospěch osoby nevidomé, zrakově postižené či osoby s jinými poruchami čtení, a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

[COM(2016) 596 *final* – 2016/0278 (COD)]

(2017/C 125/03)

Zpravodaj: **Juan MENDOZA CASTRO**

Konzultace	Evropský parlament, 6. 10. 2016 Rada, 26. 10. 2016 a 24. 10. 2016
Právní základ	článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	13. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	144/0/2

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá balíček opatření pro přizpůsobení autorských práv požadavkům digitální ekonomiky.

1.2 EU postrádá integrovaný systém autorských práv. Za účelem jeho vytvoření je třeba zejména odstranit roztržičnost a současně zvýšit ochranu tvůrců dokonce i před technologickými giganty, kteří ovládají trhy.

1.3 Oblast autorských práv je velmi složitá, neboť existuje mnoho zúčastněných stran s různými zájmy, které se však navzájem potřebují. Regulace musí ustavit rovnováhu mezi právy všech těchto subjektů a zabránit byrokracii a zbytečným požadavkům.

1.4 Ve srovnání s „progresivním“ přístupem Komise navrhuje EHSV přezkoumat a upevnit platné právo včetně změn provedených v jiných směrnicích, posoudit, zda je vhodné navrhnout opatření pro internetové vyhledávače a bezplatný přenos obsahu prostřednictvím Wi-Fi, a regulovat určité aspekty prostřednictvím nařízení.

1.5 Výbor připomíná, že je důležité a nezbytné, aby EU urychleně ratifikovala Marrákešskou smlouvu o autorských právech v případě nevidomých osob.

1.6 **Online vysílání vysílacích organizací a digitální přenosy vysílání televizních a rozhlasových pořadů:** EHSV považuje návrh Komise za vhodný a domnívá se, že tento návrh podpoří distribuci evropské filmové produkce. Zásada „země původu“ není v rozporu s teritorialitou práva a smluvní svobodou.

1.7 **Přizpůsobení výjimek digitálnímu a přeshraničnímu prostředí:** ačkoli návrhy Komise správně identifikují problémy, EHSV k nim navrhuje řadu změn s cílem lépe přizpůsobit autorská práva současným požadavkům. Jde o tyto změny:

- zahrnout zásadu neplatnosti veškerých smluvních ustanovení, která jsou v rozporu s výjimkami a omezeními autorských práv⁽¹⁾,
- vytěžování textů a dat:
  - za účelem podpory inovativních podniků musí oblast působnosti (článek 2 návrhu) zahrnovat výzkumné pracovníky a podniky, jejichž účel je ziskový,
  - do znění je vhodné zahrnout zásadu, podle které samotné skutečnosti a údaje nesmí být předmětem autorských práv (jak se uvádí v bodu odůvodnění 8),
- **kopie děl za účelem zachování kulturního dědictví**⁽²⁾: upřesnit a rozšířit výjimku s cílem zpřístupnit online za neziskovým účelem díla, která nejsou dostupná na obchodních kanálech nebo nebudou aktivně poskytována nositeli práv,
- nahradit požadavek používat *specializované terminály umístěné v prostorách zařízení*⁽³⁾ a změnit přístup k dílům a výpůjčkám na technologicky neutrální,
- zahrnout novou výjimku týkající se **přeshraničního nekomerčního poskytování dokumentů** ze strany evropských knihoven a archivů,
- upravit výjimku pro **vědecký výzkum s nekomerčním účelem** ve směrnici o informační společnosti, neboť její uplatňování je v některých případech považováno za velmi obtížné⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 (Úř. věst. L 111, 5.5.2009, s. 16–22, článek 5) a ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 (Úř. věst. L 77, 27.3.1996, s. 20–28, článek 15).

⁽²⁾ Článek 5 návrhu Komise COM(2016) 593 final.

⁽³⁾ Čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice o informační společnosti (Úř. věst. L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>

1.8 Rozsudek, ve kterém Soudní dvůr EU stanovuje, že za určitých podmínek lze **půjčování digitálních knih** přirovnat k tradičnímu půjčování knih ⁽⁵⁾, uspokojil opakovanou poptávku ze strany uživatelů knihoven a vzdělávacích institucí.

1.9 Výbor vítá návrh týkající se digitalizace, distribuce a přeshraničního šíření **komerčně nedostupných děl** (hlava III, kapitola 1).

1.10 Je vhodné, aby se prostřednictvím evropských norem harmonizovala „**výjimka o panoramatu**“.

1.11 EHSV podporuje výhradní právo vydavatelů povolit nebo zakázat po dobu dvaceti let digitální využití jejich tiskových publikací.

1.12 EHSV souhlasí s tím, aby byli poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají a poskytují přístup veřejnosti k velkému množství děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli, povinni přijímat vhodná a přiměřená opatření za účelem zajištění fungování dohod s nositeli práv nebo zabránit přístupu k těmto dílům a jiným předmětům ochrany (**value gap**).

1.13 EHSV se domnívá, že návrh Komise znamená pokrok v oblasti **ochrany práv autorů**, kteří musí mít právo na spravedlivé odměňování jejich tvůrčích snah, jejich podílu na komerčním úspěchu děl a udržování vysoké úrovně ochrany a financování děl.

1.14 Je třeba uvést, že je nutné, aby instituce občanské společnosti přispívaly ke zvýšení povědomí uživatelů ohledně dodržování právních předpisů týkajících se autorského práva. EHSV podporuje Komisi v jejím úsilí v boji proti pirátství a jakéhokoliv formě nezákonného použití obsahu chráněného zákony.

2. Návrhy Komise

2.1 Vývoj digitálních technologií změnil způsob vytváření, produkce, distribuce a využívání děl a jiných předmětů ochrany. Objevily se nové způsoby užití a rovněž noví aktéři a nové podnikatelské modely. V digitálním prostředí se rovněž zintenzívnily přeshraniční užití a vznikly nové příležitosti umožňující spotřebitelům přístup k obsahu chráněnému autorským právem.

2.2 Přestože cíle a zásady stanovené v právních předpisech EU v oblasti autorského práva jsou i nadále platné, je nezbytné přizpůsobit uvedené předpisy těmto novým skutečnostem. Zásah na úrovni EU je nezbytný také proto, aby se zabránilo roztržičnosti vnitřního trhu.

2.3 Strategie pro jednotný digitální trh ⁽⁶⁾ přijatá v květnu 2015 konstatovala za těchto podmínek potřebu „snížit rozdíly mezi systémy autorských práv v jednotlivých členských státech a umožnit uživatelům v EU širší online přístup k dílům“, přičemž zdůraznila, že je důležité zlepšit přeshraniční přístup ke službám poskytujícím obsah chráněný právem duševního vlastnictví, a upřesnila také funkci online služeb při distribuci děl a jiných předmětů ochrany.

2.4 V prosinci 2015 zveřejnila Komise sdělení ⁽⁷⁾, ve kterém uvedla konkrétní opatření a dlouhodobou vizi a poukázala na nezbytnost dosáhnout v této oblasti pokroku ohledně jednotného trhu, modernizovat normy v souladu s digitální skutečností, zaručit, aby evropská tvůrčí odvětví byla nadále konkurenceschopná, a zachovat náležitou rovnováhu mezi autorskými právy a ostatními cíli veřejné politiky.

2.5 Na základě nedávného návrhu týkajícího se přeshraniční přenositelnosti ⁽⁸⁾ Komise nyní navrhuje soubor legislativních opatření se třemi cíli:

- i) zaručit v EU širší přístup k obsahu a nalézt nové publikum,

⁽⁵⁾ Věc C-174/15, Vereniging Openbare Bibliotheken v. Stichting Leenrecht (Úř. věst. C 14, 16.1.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii) přizpůsobit určité výjimky digitálnímu a přeshraničnímu prostředí a

iii) podpořit dobře fungující a spravedlivý trh s autorskými právy.

2.6 Existuje návrh nařízení⁽⁹⁾, jehož cílem je vytvořit příznivé podmínky pro nové formy distribuce online a digitálního vysílání televizních a rozhlasových pořadů, které by byly podobné podmínkám platným pro tradiční družicové nebo kabelové přenosy. Nové normy inspirované těmi, které jsou v platnosti ve směrnici o družicovém vysílání a kabelovém přenosu⁽¹⁰⁾, usnadní a urychlí vypořádání práv, jež jsou nezbytná pro určité online služby poskytované vysílacími organizacemi a pro určité přenosové služby. Tyto normy mají usnadnit vývoj trhu a obecnější šíření evropské televizní a rozhlasové produkce. To zase přispěje k většímu výběru pro spotřebitele a k větší kulturní rozmanitosti.

2.7 Souběžně s tím návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu⁽¹¹⁾ stanoví nový mechanismus vyjednávání, který usnadní uzavírání licenčních dohod za účelem šíření audiovizuálních děl na platformách videa na vyžádání. Jde o součást širší politické snahy čelit vícerym faktorům, které se skrývají za nízkou dostupností evropských audiovizuálních děl, zejména filmů, v EU.

2.7.1 Problémy týkající se udělování licencí a souběžné právní a smluvní obtíže ohledně využití evropských audiovizuálních děl ve službách videa na vyžádání budou řešeny také ve strukturovaném dialogu se zúčastněnými stranami s cílem zefektivnit postupy, pokud jde o udělování licencí, a usnadnit odvětvové dohody, které povedou k pravidelnějšímu využívání evropských děl a jejich větší dostupnosti. O výsledcích dialogu bude Komise informovat na konci roku 2018.

2.7.2 Současný návrh směrnice nabízí také řešení, jak usnadnit institucím kulturního dědictví uzavírání licencí, které jsou nezbytné pro digitalizaci a šíření děl, jež jsou komerčně nedostupná, ale mají velkou kulturní hodnotu. Přístup k dílům v netržních subjektech, jako jsou vzdělávací instituce, veřejné knihovny nebo neinvestiční podniky, je rovněž velmi důležitý za účelem podpory kulturní rozmanitosti, ke vzdělávacím účelům a k účasti na společenském životě. Komise kromě toho zkoumá spolu s Evropskou asociací ředitelů filmových agentur (EFAD) a audiovizuálním odvětvím tvorbu a financování katalogu evropských filmů se vzdělávacím účelem pro rok 2017.

2.8 Souběžně byly přijaty dva legislativní návrhy⁽¹²⁾ pro uplatnění právních předpisů EU týkajících se Marrákešské smlouvy, která po smluvních stranách vyžaduje, aby vytvořily výjimky na podporu osob s poruchou čtení tištěného textu, jejichž cílem bude umožnit těmto osobám přístup ke knihám a dalšímu tištěnému materiálu ve formátech, jež pro ně budou přístupné. Návrh směrnice stanoví povinnou výjimku a zaručí její provedení, aby se tyto kopie v přístupných formátech vytvářely a vyměňovaly na jednotném trhu. Návrh nařízení umožní přeshraniční výměnu těchto kopií mezi EU a třetími zeměmi, které jsou smluvními stranami smlouvy.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV vítá balíček opatření pro přizpůsobení autorských práv požadavkům digitální ekonomiky.

3.2 Evropské umění zaujímá ve světě vedoucí postavení, ale kinematografická produkce, vydavatelský průmysl a hudební a umělecká tvorba musí čelit roztržitému trhu, kulturní a jazykové rozmanitosti, jež představuje velké bohatství, a digitálnímu přechodu a finančním obtížím.

3.3 Zjednodušení systému povolování musí přispět ke snížení roztržitému, usnadnit přeshraniční přístup k online obsahu a ustavit větší rovnováhu v oblasti ochrany autorů, zejména vůči podnikatelským gigantům, kteří ovládají digitální trhy.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 (Úř. věst. L 248, 6.10.1993, s. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4 Oblast autorských práv je velmi složitá, neboť existuje mnoho zúčastněných stran s různými zájmy, které se však navzájem potřebují. Regulace musí ustavit rovnováhu mezi právy všech těchto subjektů.

3.5 Komise přijala „progresivní“ přístup⁽¹³⁾ a nenavrhuje celkový přezkum, nýbrž jen důležité dodatky ke stávající regulaci. EHSV navrhuje zvážit:

- přezkum a konsolidaci platného práva, včetně změn ostatních směrnic, jako jsou směrnice o době ochrany autorského práva⁽¹⁴⁾ a směrnice o některých povolených způsobech užití osiřelých děl⁽¹⁵⁾,
- nařízení coby vhodný nástroj pro vytvoření jednotného digitálního trhu⁽¹⁶⁾,
- nezbytnost nebo vhodnost zohlednit případy internetových vyhledávačů a bezplatného přenosu obsahu pomocí sítí Wi-Fi⁽¹⁷⁾.

4. Prostředky pro zajištění širšího přístupu k obsahu v celé EU

4.1 Online vysílání vysílacích organizací a digitální přenosy vysílání televizních a rozhlasových pořadů⁽¹⁸⁾

4.1.1 V EU zahrnuje odvětví plánování a vysílání televizních a rozhlasových pořadů téměř 12 000 podniků, zaměstnává 255 000 osob a dosahuje objemu operací ve výši 66,5 miliardy eur⁽¹⁹⁾. Reforma je odůvodněná, neboť stávající mechanismy usnadňující vypořádávání autorských a s nimi souvisejících práv se netýkají online vysílání ani určitých digitálních přenosů vysílání.

4.1.2 EHSV podporuje začlenění zásady „země původu“, která je již uznána v oblasti družicového vysílání⁽²⁰⁾ a jež není v rozporu s teritorialitou práva a smluvní svobodou.

4.1.3 EHSV se domnívá, že technologicky neutrální úprava regulace o digitálním přenosu musí zjednodušit postup nabývání práv pro nové poskytovatele, a za tím účelem také zlepšit přístup k obsahu důležitému pro spotřebitele.

4.1.4 Reforma vhodně stanoví, že v případě existence obtíží souvisejících s udělováním licencí členské státy zajistí, aby dohody o přístupu k audiovizuálním dílům na **platformách videa na vyžádání** a o jejich dostupnosti usnadnil „neustranný orgán“.

5. Přízpůsobení výjimek digitálnímu a přeshraničnímu prostředí⁽²¹⁾

5.1 Evropské knihovny, muzea a archivy představují kulturní prostor pro evropské občany a jsou zásadní pro předávání znalostí, pro vzdělávání a pro výzkum. Současně zajišťují významný hospodářský příspěvek v oblasti autorského práva⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Sdělení COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 (konsolidované znění) (Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 12–18).

⁽¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 (Úř. věst. L 299, 27.10.2012, s. 5–12).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 51).

⁽¹⁷⁾ Viz rozsudek Soudního dvora ve věci C-484/14, Tobias Mc Fadden v. Sony Music Entertainment Germany GmbH (Úř. věst. C 419, 14.11.2016, s. 4–5).

⁽¹⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 9.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: *Programming and broadcasting statistics* (2015).

⁽²⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 10.

⁽²¹⁾ Viz poznámka pod čarou 11.

⁽²²⁾ Jejich koupě představuje 4,8 miliardy EUR ročně: Outsell report, „Library Market Size, Share, Performance and Trends“.

5.2 Z důvodu chybějící harmonizace, složitých právních předpisů, zeměpisných překážek a jazykových rozdílů jsou evropští výzkumní pracovníci v nevýhodě oproti vedoucím národům, jako jsou například Spojené státy americké. Proto musí reforma usilovat o dosažení tří cílů, kterými jsou rozšíření a přizpůsobení novým technologickým skutečnostem, ustavení harmonizované a povinné formy a právní jistota ohledně regulace výjimek a omezení⁽²³⁾.

5.3 Haagská deklarace (2014) poukazuje na velký potenciál vytěžování textů a dat pro výzkum a inovace. Pro výzkumné pracovníky, malé a střední podniky a velké technologické společnosti je vytěžování textů a dat základním nástrojem, který v EU není dostatečně využíván z důvodu právních, technologických a smluvních omezení.

5.4 Komise navrhuje stanovit povinné výjimky pro různé možné případy:

- **vytěžování textů a dat za účelem vědeckého výzkumu** v případě rozmnožování a extrakce prováděné výzkumnými organizacemi na neziskovém základě,
- digitální užití děl a jiných předmětů ochrany výhradně pro ilustrační účel při **vyučování** v rozsahu opodstatněném sledovaným nekomerčním účelem a
- **kopie děl za účelem zachování kulturního dědictví**.

5.5 I když se EHSV domnívá, že návrhy Komise správně identifikují problémy, navrhuje změny s cílem lépe přizpůsobit regulaci současným potřebám (viz závěry). Kromě jiných aspektů je důležité, aby výjimky z autorského práva nebyly anulovány smluvními dohodami nebo technologickými nástroji. Rovněž je vhodné přezkoumat výjimku z autorského práva týkající se **nekomerčního vědeckého výzkumu** (čl. 5 odst. 3 písm. a)), neboť její uplatňování je považováno za velmi obtížné⁽²⁴⁾.

5.6 EHSV také požaduje harmonizaci „**výjimky o panoramatu**“, podle které mohou jednotlivci ukládat a sdílet na internetu zobrazení děl, jako jsou budovy a sochy umístěné ve veřejných prostorách. Komise se navzdory tomu, že potvrzuje opodstatněnost této výjimky, rozhodla ponechat možnost provádění na členských státech, a to na nepovinném základě.

5.7 **Autorské právo a práva s ním související, z nichž budou mít prospěch osoby nevidomé, zrakově postižené či osoby s jinými poruchami**

5.7.1 Výbor připomíná, že je důležité a nezbytné, aby EU brzy ratifikovala Marrákešskou smlouvu o usnadnění přístupu k publikovaným dílům nevidomým a zrakově postiženým osobám či osobám s jinými poruchami čtení, jež vstoupila v platnost dne 30. září 2016. Tato smlouva přinese mnoha nevidomým či zrakově postiženým evropským občanům přístup k většímu počtu dostupných děl, a tím se jim otevřou dveře ke kultuře, vzdělávání, zaměstnání, a tedy ke skutečnému sociálnímu začlenění.

5.7.2 Návrhy nařízení⁽²⁵⁾ a směrnice⁽²⁶⁾ umožní Unii splnit mezinárodní povinnost stanovenou v rámci Marrákešské smlouvy. Kromě toho je v souladu s povinnostmi Unie odvozenými z Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

5.8 **Udělování licencí a širší přístup k obsahu.** Bude povolena digitalizace a šíření **komerčně nedostupných děl** vydaných poprvé v EU (článek 7) a udělení licence v jednom členském státě se uplatní v celé EU (článek 8).

5.9 **Nové související právo pro vydavatele tisku**

5.9.1 Podle článku 11 odst. 1 a odst. 4 návrhu směrnice⁽²⁷⁾ členské státy poskytnou těmto vydavatelům výhradní právo (po dobu dvaceti let) povolit nebo zakázat digitální využití jejich tiskových publikací.

⁽²³⁾ Viz *Towards a modern, more European Copyright Framework*. EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations); Europeana; Association of European Research Libraries (LIBER); Public Libraries 2020; International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).

⁽²⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 4.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 11.

5.9.2 EHSV podporuje toto opatření za účelem zaručení spravedlivého a rovnoměrného rozdělení hodnoty mezi vydavatele tisku, kteří ji vytvářejí, a online platformy, které ji využívají.

5.9.3 EHSV připomíná, že zatímco mnozí vydavatelé tisku, kteří jsou nepostradatelní pro demokracii, jsou postiženi finanční krizí, jež se promítá do ukončování publikací a hromadných ztrát zaměstnání, ti, kteří využívají jejich informací, dosahují stále vyšších příjmů⁽²⁸⁾.

5.10 Užití chráněného obsahu online

5.10.1 Poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti, přijmou ve spolupráci s nositeli práv opatření, která zajistí řádné fungování dohod uzavřených s nositeli práv ohledně užití jejich děl nebo jiných předmětů ochrany, které nositelé práv na základě spolupráce s poskytovateli služeb identifikují. Na jedné straně budou využívána opatření, jako jsou účinné technologie rozpoznávání obsahu; na druhé straně tito poskytovatelé poskytují nositelům práv dostatečné informace a zavedou mechanismy pro vyřizování stížností a zjednání nápravy. Členské státy usnadní spolupráci mezi jednotlivými stranami⁽²⁹⁾.

5.10.2 Opatření, jež EHSV považuje za vhodné, by mělo odstranit rozdíl v hodnotě (*value gap*), který v současnosti existuje mezi nositeli práv a poskytovateli služeb informační společnosti, protože nositelům práv umožní přijímat lepší rozhodnutí ohledně používání jejich výrobků. Existují příklady služeb založených na propagaci, které nepřinášejí tvůrcům dostatečnou kompenzaci jejich autorských práv na rozdíl od online služeb placených pomocí předplatného, které této kompenzace dosahují⁽³⁰⁾.

6. Lepší fungování trhu v oblasti autorského práva

6.1 EHSV souhlasí s tvrzením Komise, že porušování autorského práva v komerčním měřítku, pro které je příznačné přizívování se na práci a investicích ostatních, představuje v dnešní době vážnou hrozbu pro evropské tvůrce. Bez účinného a vyrovnaného systému vynucování jsou autorská práva a ostatní práva duševního vlastnictví špatně chráněna a investice do kreativity a inovací jsou omezovány⁽³¹⁾.

6.2 Autorům musí být zaručeno právo na spravedlivé odměňování jejich tvůrčích snah, jejich podíl na komerčním úspěchu děl a udržování vysoké úrovně ochrany a financování děl⁽³²⁾.

6.3 V návrhu, který EHSV považuje za vhodný, jsou stanovena opatření, která by měla posílit smluvní nároky autorů. Ačkoli členské státy musí zaručit povinnost transparentnosti a mechanismy smluvních úprav a alternativního řešení sporů, reforma posiluje vyjednávací pozice autorů a umělců⁽³³⁾.

6.4 Je vhodné poukázat na to, že je nezbytné, aby veřejné a soukromé organizace občanské společnosti přispívaly v oblastech, které jim náleží, k posílení vědomí uživatelů ohledně toho, že autoři musí být za svá díla odměněni v rámci stanoveném právními předpisy.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Internetové platformy dosáhly v roce 2015 příjmů ve výši 153,65 miliardy USD a odhaduje se, že v roce 2020 tyto příjmy dosáhnou výše 260,36 miliardy. Viz <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>

⁽²⁹⁾ Viz článek 13.

⁽³⁰⁾ Podle Jana Hückmanna a Dory Grunwaldové vyplatil kanál YouTube, který má 1 miliardu uživatelů, v roce 2015 v důsledku autorských práv 630 milionů USD; služba Spotify, která má o něco více než 10 milionů uživatelů, vyplatila 2 miliardy USD. Viz odůvodnění společnosti Google proti tomuto opatření na stránce <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>

⁽³¹⁾ Viz poznámka pod čarou 13.

⁽³²⁾ Viz poznámka pod čarou 16.

⁽³³⁾ V současnosti zvažováno ve směrnici 2014/26/EU (Úř. věst. L 84, 20.3.2014, s. 72).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí certifikační systém Unie pro detekční zařízení pro zajištění ochrany letectví před protiprávními činy

[COM(2016) 491 final – 2016/0236 (COD)]

(2017/C 125/04)

Zpravodaj: **Stefan BACK**

Konzultace	Evropský parlament, 15. 9. 2016 Rada, 24. 10. 2016
Právní základ	článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	13. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	138/1/3

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV znovu vyslovuje svou podporu akčnímu plánu pro inovativní a konkurenceschopný bezpečnostní průmysl z roku 2012 (dále jen „akční plán“) ⁽¹⁾.

1.2 EHSV upozorňuje rovněž na Evropský program pro bezpečnost (dále jen „program pro bezpečnost“) ⁽²⁾ a opětovně vyjadřuje svoji podporu akčnímu plánu proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání a návrhu směrnice o boji proti terorismu ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

1.3 S výhradami uvedenými níže EHSV nyní rovněž vítá cíl návrhu nařízení, kterým se zavádí certifikační systém Unie pro detekční zařízení pro zajištění ochrany letectví před protiprávními činy ⁽⁵⁾ (dále jen „návrh nařízení“), předložený Komisí jakožto první krok provádění akčního plánu. Vítá cíl uvedeného návrhu nařízení, jímž je zavést systém schválení typu detekčního zařízení s jednotným kontaktním místem pro certifikaci, a tím zjednodušit uvádění výrobků na trh, snížit náklady, zvýšit objem trhu a zvýšit konkurenceschopnost evropského průmyslu bezpečnostních výrobků.

1.4 EHSV však lituje, že návrh nařízení nezavádí jediný schvalovací orgán EU, k němuž by náležela technická zkušebna, neboť toto řešení by vedlo k optimální účinnosti a snížení nákladů. EHSV vyslovuje vážné pochybnosti stran účinného využívání zdrojů v případě navrhované možnosti oddělených technických zkušeben a schvalovacích orgánů.

⁽¹⁾ COM(2012) 417 final (Úř. věst. C 76, 14.3.2013, s. 37).

⁽²⁾ COM(2015) 185 final.

⁽³⁾ COM(2015) 624 final: Provádění Evropského programu pro bezpečnost: akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání a COM(2015) 625 final: Návrh směrnice o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 177, 18.5.2016, s. 51.

⁽⁵⁾ COM(2016) 491 final.

1.5 EHSV dále lituje, že návrh nařízení nezohledňuje skutečnost, že článek 6 nařízení (ES) č. 300/2008 o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy⁽⁶⁾ umožňuje zavést přísnější vnitrostátní požadavky nad rámec společné základní úrovně stanovené v tomto nařízení, což EHSV ve svém stanovisku k návrhu uvedeného nařízení⁽⁷⁾ výslovně uvítal.

1.6 EHSV lituje, že hledisko vnitřního trhu podle všeho převážilo nad bezpečnostními zřeteli natolik, že členským státům dokonce nebylo umožněno zavádět další vnitrostátní bezpečnostní požadavky za účelem ochrany podstatných vnitrostátních zájmů podle čl. 114 odst. 10 SFEU.

1.7 EHSV v tomto ohledu rovněž lituje, že SFEU na rozdíl od toho, co platí podle článku 346 SFEU pro vojenské vybavení nebo pro zadávání veřejných zakázek podle článku 15 směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek⁽⁸⁾, nepřipouští zvláštní vnitrostátní opatření na ochranu podstatných vnitrostátních zájmů proti teroristickým činům.

1.8 Vzhledem k vysoce odbornému a komplexnímu charakteru otázek, jež budou muset útvary Komise řešit, má EHSV pochybnosti o vhodnosti čl. 24 odst. 3 návrhu nařízení, jenž stanoví, že Komise předsedá koordináčnímu výboru technických zkušeben.

1.9 EHSV v tomto ohledu vyjadřuje rovněž politování nad tím, že možnost zahrnout do návrhu nařízení systém výměny informací a koordinace mezi jednotlivými vnitrostátními schvalovacími orgány nebyla, jak se zdá, vzata v potaz.

1.10 EHSV si klade otázku, zda rozsah, v němž návrh povoluje používání aktů v přenesené pravomoci ke změně technických požadavků, nejde nad rámec toho, co povoluje čl. 290 odst. 1 SFEU. Týká se to zejména čl. 27 písm. a) návrhu nařízení, který nijak neomezuje rozsah nebo charakter nových požadavků na výkonnost, jež mohou být prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci zahrnuty do přílohy I tohoto návrhu nařízení.

1.11 EHSV v každém případě upozorňuje na to, že pokud má Komise vydávat právní akty v této oblasti, bude muset mít potřebnou odbornou způsobilost k zajištění kvality těchto právních aktů.

1.12 EHSV v zásadě vítá návrh, aby EU usilovala o přijetí za řádného člena Evropské konference civilního letectví (ECAC). Vzhledem k tomu, že současné stanovy Evropské konference civilního letectví povolují členství pouze státům, že členy této konference nejsou jen členské státy EU a že výsledek takového jednání nelze mít za jistý, by však asi bylo realističtější prohlásit, že EU by měla podniknout náležité kroky za účelem získání členství v Evropské konferenci civilního letectví.

1.13 EHSV vzal na vědomí, že návrh nařízení obsahuje ustanovení o tom, že průměrná doba mezi podáním žádosti o provedení zkoušky technickou zkušebnou a poskytnutím výsledků zkoušky příslušnému schvalovacímu orgánu má činit nejvýše šest měsíců. EHSV navrhuje, že lepší variantou by bylo, aby technická zkušebna provedla úvodní posouzení žádosti za účelem stanovení doby potřebné k provedení zkoušky a informovala žadatele ve stanovené lhůtě. Pokud pak lhůta pro provedení zkoušky nebude dodržena, měl by o tom být žadatel uvědoměn a měly by mu být vysvětleny důvody zpoždění.

1.14 EHSV konstatuje, že systém posuzování výrobků vypracovaný v rámci Evropské konference civilního letectví v současnosti funguje dobře a přidaná hodnota systému EU schválení typu z provozního hlediska tudíž nemusí být nesporná. Touto poznámkou nejsou nijak dotčeny cíle v oblasti vnitřního trhu stanovené v návrhu nařízení.

1.15 Z uvedených důvodů má EHSV pochybnosti o přidané hodnotě současné podoby návrhu nařízení a chtěl by tudíž Komisi požádat, aby znovu promyslela jeho obsah s ohledem na poznámky předložené v tomto stanovisku.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 97, 9.4.2008, s. 72.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 185, 8.8.2006, s. 17.

⁽⁸⁾ Viz také interpretační sdělení o uplatňování článku 296 Smlouvy (stávající článek 346 SFEU) s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany (KOM(2006) 779 v konečném znění) (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65).

2. Úvod

2.1 Návrh nařízení je krokem k provádění akčního plánu⁽⁹⁾. Cílem akčního plánu je:

- odstranit roztržičnost trhu vytvořením unijních certifikačních norem/mezinárodních norem, harmonizací postupů EU pro osvědčování/posuzování shody a využíváním součinností mezi bezpečnostními a obrannými technologiemi,
- zkrátit vzdálenost mezi výzkumem a trhem,
- zlepšit začlenění sociálního rozměru včasným zkoumáním společenských důsledků včetně možných dopadů na základní práva.

2.2 Jedním důležitým cílem akčního plánu je odstranit roztržičnost bezpečnostního trhu zavedením certifikačních systémů EU pro bezpečnostní technologie, zpočátku určených pro letištní detekční zařízení a poplašné systémy, a to tak, že bude zřízen systém jednotného kontaktního místa pro získání certifikace skýtající certifikovanému výrobku přístup na trh v celé EU. To by znamenalo zjednodušení, snížení nákladů na certifikaci, zvýšení objemu domácího trhu a tedy vyšší konkurenceschopnost vůči americkým a čínským výrobkům, jež mají výhodu větších objemů na větších domácích trzích.

2.3 Program pro bezpečnost⁽¹⁰⁾ schvaluje akční plán a zaměřuje se na podpůrnou činnost, jako je například odborná příprava, financování, výzkum a inovace.

2.4 Program pro bezpečnost zahrnuje celou řadu opatření proti financování terorismu, nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a jejich používání a dále opatření na ochranu občanů a klíčové infrastruktury, včetně akčního plánu proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a jejich používání a návrhu směrnice o boji proti terorismu⁽¹¹⁾.

2.5 Návrh nařízení zavádí certifikační systém vycházející ze společných požadavků na výkonnost, společných metod zkoušení a akreditace zkušebních laboratoří (technických zkušeben).

2.6 Tyto požadavky na výkonnost jsou shodné s požadavky stanovenými nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008⁽¹²⁾ o společných pravidlech v oblasti ochrany letectví před protiprávními činy a jeho prováděcími akty (článek 4 a příloha I návrhu nařízení).

2.7 Příslušné metody hodnocení byly vypracovány v rámci společného postupu hodnocení schváleného Evropskou konferencí civilního letectví.

2.8 Každý členský stát musí mít schvalovací orgán příslušný pro všechny aspekty schvalování zařízení (článek 6 návrhu nařízení). Členské státy nesmějí pro certifikované zařízení stanovit další požadavky (článek 4 návrhu nařízení).

2.9 Návrh nařízení stanovuje postupy nakládání se zařízeními, která představují riziko na vnitrostátní úrovni nebo se neshodují s certifikátem (články 17 až 19 návrhu nařízení).

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV již přivítal akční plán⁽¹³⁾, Evropský program pro bezpečnost, akční plán proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání a návrh směrnice o boji proti terorismu⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ COM(2012) 417 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2015) 185 final.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 624 final: Provádění Evropského programu pro bezpečnost: akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání a COM(2015) 625 final: Návrh směrnice o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu.

⁽¹²⁾ Viz poznámka pod čarou 6.

⁽¹³⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

⁽¹⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 4.

3.2 EHSV nyní rovněž vítá, že záměrem návrhu nařízení je provádět akční plán skrze posílení evropského odvětví bezpečnostního průmyslu vytvořením většího domácího trhu a zvýšením konkurenceschopnosti tohoto průmyslu.

3.3 EHSV rovněž vítá cíl návrhu nařízení, jímž je zlepšit konkurenceschopnost bezpečnostního průmyslu EU a zjednodušit správní postupy zavedením jednotného kontaktního místa pro certifikaci s cílem snížit náklady a vytvořit větší domácí trh. EHSV bere na vědomí velký důraz na vnitřní trh a konkurenceschopnost a skutečnost, že bezpečnostní aspekty jsou zohledněny zejména se zřetelem k tomu, že větší konkurenceschopnost průmyslu může zvýšit jeho potenciál k inovacím a vývoji nových výrobků.

3.4 EHSV schvaluje přístup návrhu nařízení spočívající ve vydávání právních aktů týkajících se požadavků na výkonnost a využití společných metod zkoušení vypracovaných Evropskou konferencí civilního letectví a souhlasí s tím, že vzhledem k režimu utajení mnoha příslušných právních dokumentů je tento přístup nezbytný. EHSV je nicméně toho názoru, že návrh nařízení by bylo možné v mnoha důležitých ohledech zlepšit.

3.5 EHSV proto lituje, že návrh nařízení neumožňuje členskému státu uplatnit přísnější požadavky nad rámec společných základních norem podle článku 6 nařízení (ES) č. 300/2008, i když na tuto možnost poukazuje. Postupy pro nakládání se zařízeními představujícími riziko na vnitrostátní úrovni ani ochranný postup Unie nejsou vhodným nástrojem k řešení problému tohoto druhu.

3.6 EHSV na tomto místě připomíná, že ve svém stanovisku k návrhu nařízení (ES) č. 300/2008 ⁽¹⁵⁾ výslovně souhlasil, aby členskými státy bylo umožněno přijímat přísnější opatření podle článku 6 tohoto nařízení.

3.7 EHSV si uvědomuje těžkosti související s povolováním dalších vnitrostátních požadavků na výrobky spadající pod harmonizovaná kritéria, upozorňuje však na možnost povolování vnitrostátních požadavků, byť na omezenou dobu, na základě potřeby chránit vnitrostátní bezpečnostní zájmy, kterou poskytuje čl. 114 odst. 10 SFEU.

3.8 EHSV bere na vědomí skutečnost, že parlamenty nejméně dvou členských států v návrzích odůvodněných stanovisek k otázce subsidiarity, z nichž jeden byl předložen, poukazovaly na potřebu přizpůsobit bezpečnostní požadavky nejednotné úrovni vystavení riziku v jednotlivých členských státech ⁽¹⁶⁾. To znamená, že může být nezbytné posílit bezpečnostní požadavky oproti standardním požadavkům EU zavedením dalších vlastností a dokonalejší výkonnosti zařízení, mimo jiné i u letištních detekčních zařízení.

3.9 EHSV je toho názoru, že při provádění politiky, jejímž cílem je zlepšit ochranu proti teroristickým činům, musí být tento cíl považován za podstatnou součást každého navrhovaného opatření. Agendu průmyslové politiky související s tímto cílem je třeba považovat za podřízenou cíli boje proti terorismu.

3.10 Proto musí existovat jasně vymezený prostor pro samostatná opatření členských států vůči teroristickým hrozbám včetně stanovení dalších požadavků na detekční zařízení na letištích nad rámec standardních certifikačních požadavků. Články 17 a 18 návrhu nařízení se tímto problémem nezabývají a neposkytují členským státům dostatečnou volnost jednání umožňující jim chránit se proti teroristickým hrozbám. EHSV si je vědom, že SFEU v současném znění neobsahuje žádná zvláštní pravidla umožňující udělit bezpečnostním zařízením výjimku z pravidel vnitřního trhu z důvodu ochrany podstatných vnitrostátních zájmů, neboť článek 346 SFEU tuto možnost stanovuje pouze pro vojenské vybavení a ustanovení směrnice 2014/24/EU (článek 15) se týkají pouze zadávání veřejných zakázek ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 6.

⁽¹⁶⁾ Odůvodněné stanovisko Dolní sněmovny Parlamentu Spojeného království ze dne 1. listopadu 2016 obsažené v dokumentu Rady 14180/16 a francouzského Národního shromáždění, No 4060 rect. Proposition de Résolution Européenne.

⁽¹⁷⁾ Interpretační sdělení o uplatňování článku 296 Smlouvy (současný článek 346 SFEU) s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany, s. 6, poznámka pod čarou 10. Směrnice 2004/18/ES byla později nahrazena směrnicí 2014/24/EU (KOM(2006) 779 v konečném znění).

3.11 EHSV bere na vědomí, že návrh nařízení Komisi opravňuje přijímat akty v přenesené pravomoci, kterými může změnit přílohu I, aby zohledňovala zavedení nových požadavků na výkonnost pro detekční zařízení pro zajištění ochrany letectví před protiprávními činy (čl. 27 písm. a)), a změnit přílohy nařízení s cílem přizpůsobit je vývoji vědeckých a technických poznatků (článek 27 písm. b)). Ustanovení čl. 290 odst. 1 SFEU omezují přenesení pravomoci na nepodstatné prvky dotčeného právního aktu včetně aktualizací v důsledku technického pokroku. Přenesení pravomoci v čl. 27 písm. a) návrhu nařízení toto omezení zřejmě překračuje. EHSV proto vyslovuje pochybnost o souladu přenesení pravomoci navrženém v čl. 27 písm. a) návrhu nařízení s SFEU.

3.12 V každém případě, pokud má Komise vydávat právní akty v této oblasti, bude potřebovat nezbytnou odbornou způsobilost k zajištění kvality těchto právních aktů.

3.13 Návrh nařízení obsahuje ustanovení o schvalovacím orgánu v každém členském státě. EHSV má pochybnost o tom, zda v době vstupu návrhu nařízení v platnost budou všechny členské státy schopny takovýto orgán zřídit, i o tom, zda tento požadavek přispívá k účinnému využívání zdrojů a má přidanou hodnotu, uváží-li se, že v současnosti je pouze pět členských států schopno provádět zkoušky zařízení a vydávat schválení typu. EHSV se domnívá, že jediný schvalovací orgán EU by byl účinnějším řešením v souladu s přístupem jednotného kontaktního místa.

3.14 V této souvislosti EHSV vyslovuje rovněž pochybnost o užitečnosti rozdělení zkušebních a certifikačních funkcí mezi technické zkušebny a schvalovací orgány, což znamená, že vlastní zkoušku výkonnosti výrobku provede technická zkušebna, jíž bylo uděleno osvědčení o míře způsobilosti, zatímco rozhodnutí o vydání certifikátu (schválení typu) přijme schvalovací orgán, který evidentně nemusí splňovat žádná zvláštní kritéria technické způsobilosti a bude se plně opírat o posouzení vypracované technickou zkušebnou. Pokud by důvodem pro tento dvouúrovňový systém měla být skutečnost, že ne všechny členské státy disponují vhodnou technickou způsobilostí, EHSV by doporučoval sloučit u omezeného počtu schvalovacích orgánů uvedené dvě funkce, anebo ideálně, jak již navrhoval, zřídit jeden společný schvalovací orgán pro celou EU.

3.15 EHSV rovněž podotýká, že společná metoda certifikačních zkoušek Evropské konference civilního letectví funguje řádně. Tím se problematizuje přidaná hodnota systému, který má na základě návrhu nařízení vzniknout, neboť rámec Evropské konference civilního letectví zajišťuje volný pohyb dotčených výrobků mezi členskými státy Evropské konference civilního letectví. Touto poznámkou nejsou nijak dotčeny cíle návrhu nařízení v oblasti vnitřního trhu.

3.16 EHSV bere na vědomí, že článek 10 návrhu nařízení stanoví, že EU se stává řádným členem subjektu odpovědného za vypracování společných metod zkoušení, tzn. Evropské konference civilního letectví. EHSV upozorňuje, že členství EU v Evropské konferenci civilního letectví by vyžadovalo předchozí změnu stanov Evropské konference civilního letectví, jež v současnosti umožňují stát se řádným členem pouze státům. Jelikož členství by bylo výsledkem jednání, EHSV by doporučoval změnit tento článek tak, aby stanovil, že EU by měl být udělen mandát k zahájení jednání za účelem získání řádného členství v Evropské konferenci civilního letectví.

4. Zvláštní připomínky

4.1 Návrh nařízení stanoví, že Komise zřídí odvětvovou skupinu technických zkušeben, jež zajistí spolupráci a koordinaci mezi technickými zkušebnami, a této skupině předsedá. Vzhledem k tomu, že tato skupina se pravděpodobně bude zabývat vysoce složitými odbornými otázkami, EHSV vyslovuje pochybnost o vhodnosti tohoto řešení.

4.2 EHSV je překvapen, že nebylo shledáno potřebným navrhnout výměnu informací a koordinaci mezi jednotlivými vnitrostátními schvalovacími orgány a mezi schvalovacími orgány a Komisí, ačkoli byl takový systém považován za užitečný pro technické zkušebny i v souvislosti s výkonem rozhodovací pravomoci vnitrostátních orgánů s významem pro uplatňování práva EU, například v oblasti hospodářské soutěže.

4.3 Ačkoli návrh nařízení stanoví, aby v každém členském státě existoval jeden schvalovací orgán, žádný takový požadavek se netýká technických zkušeben, které, jak bylo uvedeno výše, budou hrát v plánovaném certifikačním systému klíčovou úlohu. Tato skutečnost opět ukazuje na to, že požadavek na zřízení jednoho schvalovacího orgánu v každém členském státu má pouze symbolický význam, neboť certifikáty schválení typu a prohlášení o shodě vydaná na základě těchto certifikátů platí v celé EU. Postup nakládání se zařízeními představujícími riziko na vnitrostátní úrovni (článek 17 návrhu nařízení) by mohl mít na starost vnitrostátní orgán příslušný v bezpečnostních záležitostech.

4.4 Návrh stanoví, že technické zkušebny zajistí, aby průměrná doba mezi žádostí o provedení zkoušky zařízení a poskytnutím výsledků schvalovacímu orgánu činila nejvýše šest měsíců vyjma mimořádných situací nebo zvláštní žádosti výrobce. EHSV je toho názoru, že pevná lhůta v této podobě není žádoucí ani realistická. Lepší variantou by bylo, kdyby technická zkušebna byla povinna neprodleně posoudit dobu potřebnou k vyřízení žádosti a informovat žadatele ve stanovené lhůtě, například do 15 pracovních dnů. Pokud pak technická zkušebna nebude moci navrženou lhůtu dodržet, měla by vysvětlit důvody zdržení.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec Unie pro znovuušídlování a mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 516/2014

[COM(2016) 468 final – 2016/0225 (COD)]

(2017/C 125/05)

Zpravodaj: **Christian MOOS**

Konzultace	Rada Evropské unie, 7. 9. 2016 Evropský parlament, 12. 9. 2016
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	10. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	177/8/9

1. Závěry a doporučení

Evropský hospodářský a sociální výbor

1.1 se vyslovuje pro skutečnou společnou azylovou politiku v souladu s evropskými hodnotami. Vítá zřízení rámce Unie pro znovuušídlování;

1.2 vyzývá Unii, aby převzala větší odpovědnost vůči osobám, které potřebují mezinárodní ochranu, aby vyvíjela větší úsilí o jejich přijímání než doposud a projevovала větší solidaritu v otázce uprchlíků s třetími zeměmi, ale i se členskými státy EU, jako je Řecko;

1.3 zdůrazňuje svůj požadavek, aby byly v členských státech vybudovány spolehlivé integrační systémy;

1.4 požaduje, aby se společná kritéria pro znovuušídlování řídila především podle potřeby ochrany dotčených osob, a nikoli pouze podle účinné spolupráce třetí země v otázkách azylu, a aby byla rovněž nediskriminační;

1.5 domnívá se, že uplatňování konceptů „první země azylu“ a „bezpečné třetí země“ je vzhledem k aktuální nejisté a nestabilní situaci v dotčených třetích zemích a regionech sporné. Zastává názor, že prohlášení EU a Turecka má za současné situace mimořádný význam. Je v zájmu EU i Turecka, aby byla v rámci jeho provádění monitorována situace v oblasti lidských práv;

1.6 požaduje, aby byl program pro znovuušídlování oddělen od dohod o partnerství, jejichž cílem je dosáhnout toho, aby třetí země bránily uprchlictví, protože to v sobě skrývá nebezpečí, že nebude dodržováno mezinárodní právo a že budou porušována základní práva. Zdůrazňuje, že opatření v rámci partnerství s třetími zeměmi nebo obecně rozvojová pomoc nesmí být podmíněna dohodami o navrácení ani jinými podobnými dohodami o spolupráci s třetími zeměmi;

1.7 požaduje, aby při výběru státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, které mají být znovuušídleny, hrál klíčovou úlohu Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), a pokládá za sporná zvláštní práva při výběru pro třetí země;

1.8 vítá, že je vyzdvížena potřeba chránit ženy, jakož i děti a dospívající, nicméně se staví kriticky ke kategorii „osoby zranitelné ze socioekonomického hlediska“. Skutečnost, že jsou v návrhu Komise smíchány různé legální způsoby vstupu do EU, s sebou obecně nese riziko, že tím utrpí kvalita a kvantita znovuusídlování;

1.9 s ohledem na Ženevskou úmluvu z roku 1951 pokládá za sporné plošné vyloučení osob, které nelegálně pobývaly, vstoupily nebo se pokusily nelegálně vstoupit na území členských států během pěti let před znovuusídlením, a rovněž těch, které členské státy během posledních pěti let před znovuusídlením odmítly, přestože jinak splňují kritéria způsobilosti, jež se na ně vztahují;

1.10 zdůrazňuje, že znovuusídlování se nesmí dotknout práva na azyl. Obecně musí být zajištěno, že budou dodržována základní práva podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků (Ženevská úmluva) z roku 1951, Listiny základních práv Evropské unie (Listina) a Evropské úmluvy o lidských právech (EÚLP);

1.11 vyslovuje se pro ambiciózní cíle při stanovování počtu osob, které mají být ročně znovuusídleny, a doporučuje, aby byl jejich celkový počet, který má určit Výbor na vysoké úrovni, definován jako minimální počet;

1.12 očekává, že se bude podílet na činnosti Výboru na vysoké úrovni pro otázky znovuusídlení, jež má být zřízen;

1.13 doporučuje, aby byl do činnosti Výboru na vysoké úrovni pro otázky znovuusídlení trvale zapojen UNHCR. Obecně vzato panuje v návrhu Komise nejasnost ohledně toho, jak a jakými postupy bude probíhat výběr osob, jež potřebují mezinárodní ochranu (prováděný UNHCR nebo členskými státy), a jakou úlohu bude v těchto postupech hrát Agentura Evropské unie pro azyl;

1.14 vyslovuje se pro zvážení doplňkových alternativních programů přijímání a financování po vzoru kanadského programu soukromého sponzorování „Private Sponsorship of Refugees Program“⁽¹⁾. Pro rámec Unie pro znovuusídlování může být obecně prospěšné, bude-li zaveden tripartitní přístup, založený na zapojení členských států, UNHCR a soukromých subjektů či subjektů občanské společnosti. Nesmí to však narušit kvalitu a kvantitu znovuusídlování. Vyzývá členské státy, aby byla občanská společnost náležitě informována o plánech pro znovuusídlování a aby jí byla poskytnuta podpora při její účasti v tomto procesu;

1.15 doporučuje větší zapojení orgánů EU a jejich členských států v obzvláště zatížených zemích původu a tranzitu a zmírnění zátěže těchto států rozšířením kapacit pro přijímání a ochranu na místě.

2. Posouzení jednotlivých ustanovení návrhu

2.1 Rámec Unie pro znovuusídlování

2.1.1 EHSV vítá znovuusídlování osob, které potřebují mezinárodní ochranu, v Unii. EHSV zdůrazňuje, jak již učinil ve svém stanovisku k Evropskému programu pro migraci⁽²⁾, že je třeba doplnit znovuusídlování vybudováním spolehlivých systémů integrace v členských státech a umožnit přístup na trh práce, uznávání kvalifikací a odbornou a jazykovou přípravu.

2.1.2 EHSV podporuje opatření ke včasné, účinné a úspěšné integraci znovuusídlených osob v rámci Akčního plánu pro integraci státních příslušníků třetích zemí⁽³⁾, který byl předložen dne 7. června 2016. Tato opatření jsou však v rozporu se statutem doplňkové ochrany, protože členské státy musí status ochrany určité osoby znovu přezkoumat a může se stát, že při tom neuznají její postavení uprchlíka. Osobě, která potřebuje mezinárodní ochranu, tak hrozí, že bude vyhoštěna nebo navrácena do třetí země či země původu.

⁽¹⁾ <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/ref-sponsor/>

⁽²⁾ Úř. věst. C 71, 24.2.2016, s. 46.

⁽³⁾ COM(2016) 377 final.

2.2 Regiony nebo třetí země, ze kterých bude znovusídlování probíhat

2.2.1 EHSV podporuje flexibilitu při určování společných kritérií pro výběr regionů nebo třetích zemí, z nichž má znovusídlování probíhat, stanovenou v člancích 7 a 8. Tato kritéria by však neměla být příliš vylučující a neměla by se odvíjet od kvality účinné spolupráce třetí země nebo regionu v oblasti migrace a azylu, nýbrž od potřeby ochrany daných osob. EHSV odmítá jakoukoli diskriminaci na základě trasy útěku nebo země původu, jakož i z důvodu etnického původu nebo náboženského vyznání (článek 3 Ženevské úmluvy z roku 1951).

2.2.2 Pokud jde o vytvoření podmínek pro uplatňování konceptů „první země azylu“ a „bezpečné třetí země“ při navrácení žadatelů o azyl, uvedl EHSV již ve svém stanovisku Vytvoření společného seznamu EU bezpečných zemí původu⁽⁴⁾, že na inkluzivní seznam je ještě příliš brzy, že je třeba se konečně shodnout na seznamu bezpečných zemí původu na základě společných kritérií jako ve směrnici 2013/32/EU a že pro posouzení určité země je třeba používat konkrétní, praktické a přesné ukazatele, zejména ze zdrojů UNHCR, úřadu EASO, Rady Evropy, Evropského soudu pro lidská práva a jiných organizací činných v oblasti lidských práv. EHSV upozorňuje na to, že tyto koncepty v žádném případě nesmí platit pro země, v nichž jsou porušována lidská práva a zásady právního státu. Kromě toho může být třetí země považována za „bezpečnou“, pouze pokud je zajištěno, že dodržuje zásadu nenavrácení a obecně plně uznala a provádí Ženevskou úmluvu z roku 1951, Newyorský protokol ze dne 31. ledna 1967 týkající se právního postavení uprchlíků a další příslušné smlouvy.

2.2.3 EHSV se však domnívá, že se Unie pokouší prostřednictvím partnerství problematiku uprchlíků a svou odpovědnost za osoby hledající ochranu na třetí země a že chce tyto země materiálními pobídkami přesvědčit, aby zadržovaly osoby hledající ochranu na svých vnějších hranicích. V této souvislosti je také třeba se kriticky pozastavit nad zvýšením míry zpětného přebírání státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, které nelegálně pobývají na území členských států, na základě nových dohod. Snahy o snížení počtu uprchlíků v sobě skrývají riziko, že třetí země nebudou dodržovat zásadu nenavrácení podle Listiny, Ženevské úmluvy z roku 1951 a EÚLP a budou na svých hranicích zadržovat nově přicházející osoby hledající ochranu, odmítat je nebo je vyhošťovat. EHSV proto požaduje, aby byly důsledně uplatňovány zásady mezinárodního práva a aby byly vytvořeny účinné kontrolní mechanismy.

2.3 Kritéria pro určování regionů nebo třetích zemí, ze kterých bude znovusídlování probíhat (článek 4)

2.3.1 EHSV žádá, aby byl program pro znovusídlování oddělen od dohod o partnerství. Z tohoto důvodu je třeba vyškrtnout v čl. 4 písm. a) pasáž „a jakýkoli následný pohyb těchto osob na území členských států“. EHSV se domnívá, že kritéria uvedená v čl. 4 písm. c) a písm. d) (s výjimkou podbodů iii)) zpochybňují právo na azyl a zásadu nenavrácení podle článků 18 a 19 Listiny, a proto musí být rovněž vyškrtnuta.

2.3.2 EHSV ve shodě s UNHCR požaduje, aby v případě opatření ke zpětnému přebírání bylo zajištěno, aby třetí země nebo region plně uznávaly a prováděly Ženevskou úmluvu z roku 1951, a tudíž byl zaručen přístup k řízení, v němž bude žádost o ochranu posouzena podle této úmluvy.

2.3.3 EHSV s obavami vnímá, že by mechanismus navrácení v rámci prohlášení EU a Turecka mohl proměnit „hotspoty“ na zadržovací zařízení, což by bylo v rozporu s právem na svobodu a ochranu před svévolným uvězněním (článek 5 EÚLP a článek 6 Listiny). Je tudíž hluboce znepokojen zajišťováním a navracením osob v rámci prohlášení EU a Turecka a domnívá se, že současný mechanismus navrácení musí být neprodleně přezkoumán, aby byla v této i v nových dohodách o partnerství zaručena řádná ochrana.

2.3.4 EHSV v zásadě podporuje posílení diplomatických vztahů i finanční a technická opatření v rámci partnerství s třetími zeměmi, jako je rozšíření kapacit na místě pro přijímání a ochranu osob potřebujících mezinárodní ochranu, jejichž cílem je zvládnutí problematiky uprchlíků v třetích zemích a regionech. Tato opatření musí být slučitelná se Ženevskou úmluvou z roku 1951, EÚLP a Listinou. Opatření v rámci znovusídlování nebo obecně rozvojová pomoc nesmí být podmíněna dohodami o navrácení ani jinými podobnými dohodami o spolupráci s třetími zeměmi, jelikož jsou v rozporu s humanitárním účelem těchto opatření.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 71, 24.2.2016, s. 82.

2.4 Kritéria způsobilosti (článek 5)

2.4.1 EHSV je potěšen tím, že byla zvláště vyzdvížena potřeba ochrany žen a dívek, jakož i dětí a dospívajících, včetně nezletilých osob bez doprovodu, a vítá zahrnutí osob s rodinnými vazbami jakožto rozšíření klasických kategorií pro znovuušídlování. EHSV podporuje zejména snahu o zachování celistvosti rodin uvedených osob, v jejímž rámci jsou zohledňováni i sourozenci jakožto „rodinní příslušníci“. K těmto krokům by se však mělo přistupovat pouze v případě, že to není možné zajistit pomocí stávajících opatření v oblasti slučování rodin, jako je směrnice o sloučení rodiny z roku 2003. EHSV zdůrazňuje nutnost dodržování zásad rovnosti a nediskriminace, které by se měly uplatňovat, aniž by tím byla dotčena písmena a), b), c) a d).

2.4.2 EHSV se však staví kriticky k rozšíření těchto kategorií o „osoby zranitelné ze socioekonomického hlediska“, jestliže jde o osoby, které mají nízký příjem, nízké profesní postavení nebo nízké školní vzdělání atd. Tato kategorie nepotřebuje ochranu ve smyslu Ženevské úmluvy z roku 1951 a mohlo by to způsobit diskriminaci osob, které mezinárodní ochranu potřebují. V této souvislosti však musí být bezpodmínečně vytvořeny jiné legální způsoby vstupu do EU a přijata opatření, která budou zaměřena na potřebu ochrany osob zranitelných ze socioekonomického hlediska.

2.4.3 Obecně EHSV doporučuje, aby byla převzata již dlouho existující kritéria způsobilosti UNHCR a aby tím byla posílena ústřední úloha tohoto úřadu při určování osob, které potřebují mezinárodní ochranu.

2.5 Důvody pro vyloučení (článek 6)

2.5.1 EHSV odmítá plošné vyloučení osob podle čl. 6 odst. 1 písm. d) a písm. f), protože tato písmena jsou v rozporu se základním právem na azyl. Obě musí být vyškrtuta, aby byla zachována integrita a věrohodnost instituce azylu.

2.5.2 Kromě toho musí být zajištěno, že čl. 6 odst. 1 písm. c) bude uplatňován pouze v souladu se zásadou proporcionality. Dále je u důvodů způsobilosti i důvodů pro vyloučení vzhledem k rozdílným právním rámcům a výkladům v jednotlivých státech třeba buď upustit od neurčitých pojmů a formulací, jako např. „dopustily se závažného trestného činu“ v čl. 6 odst. 1 písm. a) podbodu ii), nebo je upřesnit.

2.5.3 Pokud jde o fakultativní důvod pro vyloučení (čl. 6 odst. 2), kdy členské státy mohou odmítnout znovuušídlení státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, na které se některý z důvodů pro vyloučení uvedených v čl. 6 odst. 1 písm. a) nebo b) vztahuje *prima facie*, musí existovat jednoznačné a prokazatelné důkazy, v opačném případě je třeba ho vyškrtnout. Jestliže se jedná o pouhé podezření, porušuje tím členský stát zásadu nediskriminace.

2.6 Plán pro znovuušídlování a cílené programy v oblasti znovuušídlování (články 7 a 8)

2.6.1 EHSV vítá možnost pružné reakce na měnící se migrační toky a vyvíjející se mezinárodní situaci. Ve shodě s UNHCR a jinými organizacemi občanské společnosti⁽⁵⁾ však požaduje, aby byl na rozdíl od článku 7 celkový počet osob, které mají být znovuušídleny, bezpodmínečně stanoven jako minimální počet a aby byla při jeho odhadování využita každoroční zpráva UNHCR⁽⁶⁾. EHSV se domnívá, že podíl pro Evropu ve výši minimálně 25 % z celkového počtu osob, jež bude dle UNHCR třeba znovuušídlit na celém světě, je adekvátní.

2.6.2 EHSV má pochybnosti ohledně účasti členských států na provádění ročního plánu pro znovuušídlování. Tyto pochybnosti pramení z dosavadního provádění závěrů Rady ze dne 20. července 2015 a rovněž z řízení o nesplnění povinnosti, které Komise zahájila kvůli neprovádění společného evropského azylového systému⁽⁷⁾, a ze zpráv Komise o pokroku při provádění prohlášení EU a Turecka⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Joint Comments Paper vydaný organizacemi Caritas Europa, CCME, ECRE, ICMC Europe, IRC a kanceláří Červeného kříže při EU, 14.11.2016.

⁽⁶⁾ UNHCR Projected Global Resettlement Needs 2016.

⁽⁷⁾ IP/15/6228.

⁽⁸⁾ COM(2016) 349 final.

2.6.3 V článku 8 je třeba výrazněji rozlišovat mezi rámcem UNHCR pro znovuusídlování a opatřeními v oblasti znovuusídlování a dalšími legálními způsoby vstupu, jež uplatňují Unie, její členské státy či jiné subjekty. EHSV obecně vítá tripartitní přístup, který byl v rámci EU pro znovuusídlování zaveden a podle něhož se na znovuusídlování podílejí UNHCR, Unie a její členské státy a také soukromé subjekty či subjekty občanské společnosti.

2.7 *Souhlas (článek 9)*

2.7.1 Postup pro znovuusídlování podle článků 10 a 11 se musí zakládat na souhlasu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, přičemž státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, které znovuusídlení v určitém členském státě odmítly např. z rodinných, sociálních nebo kulturních důvodů, nesmí být vyloučeny ze znovuusídlení v jiném členském státě.

2.8 *Řádný a zrychlený postup (články 10 a 11)*

2.8.1 EHSV přisuzuje klíčovou úlohu při výběru státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti UNHCR, který může podporovat Agentura Evropské unie pro azyl, jejíž účel a úkoly musí Komise ještě konkrétně stanovit, nebo příslušné mezinárodní orgány. EHSV pokládá za sporná zvláštní práva jako v případě prohlášení EU a Turecka, na jejichž základě provádí výběr osob, které mají opustit území, namísto UNHCR třetí země. V opačném případě nemůže být zaručeno dodržování základních práv podle Ženevské úmluvy z roku 1951, Listiny a EÚLP.

2.8.2 Podle návrhu by znovuusídlení mělo být upřednostňovanou možností mezinárodní ochrany na území členských států a nemělo by souběžně s ním probíhat azylové řízení. Taková omezení se mohou dotknout práva osoby, která potřebuje ochranu, na azyl. Musí být zaručena možnost žádat o azyl na území členských států i jiným způsobem. V opačném případě by to mohlo být v rozporu s právem a povinností osoby hledající ochranu žádat v EU o azyl v zemi prvního vstupu.

2.8.3 EHSV upozorňuje na to, že při integraci znovuusídlených osob v členském státě vzniká konflikt se statutem doplňkové ochrany v rámci zrychleného postupu (článek 11). V členském státě, v němž má dojít ke znovuusídlení, totiž musí být u příslušné osoby znovu prověřeno postavení uprchlíka, které tudíž může být za určitých okolností zamítnuto. Proto je třeba upustit od přiznávání statusu doplňkové ochrany, neboť zrychlený postup je uplatňován např. v případě naléhavé potřeby zdravotní péče. V obou postupech je třeba prověřovat podmínky pro plné přiznání postavení uprchlíka⁽⁹⁾.

2.9 *Výbor na vysoké úrovni (článek 13)*

2.9.1 EHSV doporučuje, aby byl roční plán Komise pro znovuusídlení stanoven ve spolupráci s Výborem na vysoké úrovni nad rámec pouhé konzultace a aby bylo jeho provádění závazné. O předsednictví ve výboru by se měly dělit Komise a Parlament v těsné spolupráci s občanskou společností. EHSV, který je hlasem občanské společnosti, by měl být rovněž členem Výboru na vysoké úrovni, nebo by v něm měl být zastoupen alespoň formou stálé účasti se statutem pozorovatele nebo poradce.

2.9.2 EHSV požaduje, aby stálými členy Výboru na vysoké úrovni byly Agentura Evropské unie pro azyl, UNHCR a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM).

2.10 *Výkon přenesené pravomoci*

EHSV se vyslovuje pro to, aby bylo Parlamentu a Radě uděleno právo veta a zrušení aktů v přenesené pravomoci, které smí Komise přijímat podle čl. 10 odst. 9.

2.11 *Přidružení Islandu, Lichtenštejska, Norska a Švýcarska*

EHSV výslovně podporuje účast přidružených států na provádění plánů pro znovuusídlení a ve Výboru na vysoké úrovni. EHSV doporučuje, aby byly k účasti vyzvány Spojené království, Irsko a Dánsko.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 144; SOC/547 – II. balíček týkající se reformy společného evropského azylového systému, Brusel, 14. prosince 2016, a Ženevská úmluva z roku 1951 (viz strana ... v tomto čísle Úředního věstníku).

3. Konkrétní doporučení

3.1 Účast členských států na provádění ročních plánů pro znovuosídlování

3.1.1 EHSV zde opětovně vyzývá členské státy Unie i mezinárodní společenství, aby převzaly větší odpovědnost vůči osobám, které potřebují mezinárodní ochranu, aby projevovaly větší solidaritu s třetími zeměmi a regiony, do nichž nebo uvnitř kterých byly tyto osoby vysídleny, a rovněž aby vyvíjely větší úsilí o znovuosídlování a dobrovolné přijímání z humanitárních důvodů.

3.1.2 Výbor požaduje od Unie a členských států, aby dostály svým dosavadním závazkům týkajícím se relokace a znovuosídlení v rámci rozhodnutí Rady z července a září roku 2015 a aby přitom více zohledňovaly omezenou kapacitu přijímání takových členských států, jako je Řecko, a více usilovaly o vytvoření solidárního rámce Unie pro znovuosídlování a společného evropského azylového systému. S ohledem na to, že podle údajů UNHCR je na světě 65,3 milionu osob hledajících mezinárodní ochranu, EHSV doporučuje, aby byla projevována větší angažovanost a aby bylo ročně znovuosídlováno mnohem více než 20 000 osob potřebujících ochranu.

3.1.3 EHSV členským státům doporučuje, aby neprodleně rozsáhleji zapojily své orgány do činnosti v zemích původu a tranzitu a zajistily, aby byly velvyslanectví a konzuláty nebo migrační centra, jež je třeba zřídit, schopny rychle přiznávat postavení osoby potřebující ochranu na základě doporučení ze strany UNHCR a umožňovat znovuosídlení v členských státech. Dodatečně by se tím přispělo k rozšíření infrastruktury, jež je pro plány Unie pro znovuosídlování potřebná.

3.2 Spolupráce

3.2.1 EHSV doporučuje, aby bylo institucionalizováno úzké partnerství s UNHCR vzhledem k jeho mezinárodně uznávaným odborným zkušenostem. Vedle toho mohou být sjednána obdobná partnerství s IOM a dalšími certifikovanými organizacemi občanské společnosti, jako je Církevní komise pro migranty v Evropě (CCME) nebo Evropská rada pro uprchlíky a osoby žijící v exilu (ECRE). Výbor by chtěl členské státy vybídnout, aby v rané fázi na místní úrovni zapojily občany a organizace občanské společnosti s cílem získat podporu místní komunity a zlepšit tak vyhlídky na úspěšnou integraci znovuosídlených uprchlíků.

3.2.2 Je třeba zvážit také alternativní programy přijímání a financování, například ze strany jednotlivců, nevládních organizací, organizací občanské společnosti včetně sociálních sdružení nebo jiných zainteresovaných skupin, aby byly vytvořeny legální způsoby vstupu do EU. Může to užitečně doplnit evropský plán pro znovuosídlování, nesmí jej však v žádném případě nahradit. EHSV v této souvislosti pochvalně vyzdvihuje kanadský program soukromého sponzorování („Private Sponsorship of Refugees Program“). Občanská společnost, sociální partneři a místní orgány plní po znovuosídlení důležitou a integrující úlohu, a proto by měli být co nejdříve zapojeni do procesu plánování a rozhodování v souvislosti s rámcem pro znovuosídlování.

3.2.3 Členské státy by měly soukromé programy pro přijímání pravidelně hodnotit, aby zajistily, že jsou dodržována základní práva podle Listiny, EÚLP a Ženevské úmluvy z roku 1951 a že tyto programy neslouží jiným zájmům. Osoby, jež mají být znovuosídleny v rámci soukromých programů pro přijímání, musí splňovat podmínky pro přiznání postavení uprchlíka. V přijímající zemi obdrží stejné právní postavení, jaké mají uprchlíci, kteří do ní vstoupili na základě státních programů.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Rady o příslušnosti, a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí

[COM(2016) 411 final – 2016/0190 (CNS)]

(2017/C 125/06)

Zpravodaj: **Christian BÄUMLER**

Konzultace	Rada Evropské unie, 20. 7. 2016
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	10. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	116/0/1

1. Závěry a doporučení

1.1 Podle názoru EHSV se v politických pokynech Junckerovy Komise právem zdůrazňuje, že je třeba postupně zlepšovat soudní spolupráci mezi členskými státy EU, aby odražela skutečnost, že v Unii je stále více mobilních občanů, kteří vstupují do manželství a mají děti.

1.2 EHSV vítá, že cílem návrhu Komise je větší zohledňování nejlepšího zájmu dítěte při rozhodování o navrácení. EHSV podporuje práva dětí a zdůrazňuje, že jejich zohledňování ve všech oblastech politiky týkajících se dětí je nesmírně důležité. Nejlepší zájem dítěte musí být na prvním místě.

1.3 EHSV vítá, že Komise navrhuje několik podstatných úprav v zájmu zvýšení účinnosti řízení o navrácení uneseného dítěte. Podle názoru EHSV by k nim mohlo patřit rovněž přijetí společných minimálních norem, včetně jednotného vykonávacího řízení.

1.4 EHSV se domnívá, že rozhodující význam má spolupráce mezi ústředními orgány ve zvláštních případech věcí rodičovské zodpovědnosti popsaná v článku 55, a souhlasí s novým zněním příslušných ustanovení.

1.5 EHSV vítá, že se členským státům ukládá povinnost soustředit příslušnost na omezený počet soudů a respektovat při tom strukturu dotčeného právního systému.

1.6 EHSV vítá, že návrh upřesňuje lhůty pro vydání vykonatelného rozhodnutí o navrácení a že se zkracuje řízení o navrácení celkem na 18 týdnů.

1.7 EHSV považuje omezení počtu opravných prostředků proti rozhodnutí v řízení o navrácení na jeden za přijatelné.

1.8 EHSV vítá, že soud členského státu původu může prohlásit rozhodnutí předběžně vykonatelným, i když tato možnost podle vnitrostátního práva neexistuje.

1.9 EHSV zastává názor, že minimální normy týkající se vyslychání dítěte by mohly přispět k větší akceptaci rozhodnutí.

1.10 EHSV kromě toho podporuje zrušení doložky vykonatelnosti. Podle názoru EHSV by však měly zůstat zachovány ochranné mechanismy.

1.11 EHSV je rovněž pro to, aby měl soud členského státu výkonu kromě toho možnost nařídit naléhavá zajišťovací opatření v případě, že by dítě mohlo být vystaveno závažnému riziku.

1.12 EHSV vítá, že návrh podmiňuje umístění dítěte do pěstounské péče nebo ústavní péče v jiném členském státě v každém případě souhlasem přijímajícího státu.

1.13 EHSV se domnívá, že je třeba vyjasnit oblast působnosti nařízení Brusel IIa. I kdyby se vycházelo z „vnitrostátního“ chápání manželství, musí členské státy dodržovat článek 21 Listiny základních práv Evropské unie. EHSV navrhuje, aby bylo dodržování článku 21 vyjádřeno v některém bodě odůvodnění nařízení.

1.14 EHSV se domnívá, že je třeba upravit případy, kdy jeden z rodičů nepochází z Evropské unie, a podporuje uzavírání dvoustranných dohod zejména s těmi zeměmi, které nepřistoupily k Haagské úmluvě o únosech dětí.

2. Obecné připomínky

2.1 Evropská komise předložila dne 30. června 2016 návrhy reformy nařízení Brusel IIa. Nařízení Brusel IIa je jádrem soudní spolupráce v rodinných záležitostech v Evropské unii. Obsahuje jednotná pravidla příslušnosti pro rozvod, rozluky a prohlášení manželství za neplatné, jakož i pro spory týkající rodičovské zodpovědnosti s mezinárodním prvkem. Usnadňuje volný pohyb rozhodnutí, úředních listin a dohod v Unii tím, že obsahuje ustanovení pro jejich uznávání a výkon v ostatních členských státech. Je použitelné od 1. března 2005 ve všech členských státech s výjimkou Dánska.

2.2 Část nařízení týkající se dětí stanoví v rámci Evropské unie mezinárodní příslušnost v záležitostech týkajících se dětí a upravuje uznávání a výkon rozhodnutí v těchto věcech vydaných v jiných členských státech. Nařízení rovněž obsahuje předpisy týkající se navracení dětí, které byly protiprávně přemístěny do jiného členského státu nebo tam jsou neoprávněně zadržovány. Potud nařízení posiluje mechanismus navracení podle Haagské úmluvy o únosech dětí.

2.3 Nařízení, které již bylo předmětem 24 rozhodnutí Soudního dvora, má být nyní v několika bodech reformováno. Stávající návrh Komise má za cíl další zefektivnění nařízení. Omezuje se na jeho část týkající se předpisů v oblasti dětí a nedotýká se předpisů ohledně rozvodů.

2.4 Podle názoru EHSV se v politických pokynech Junckerovy Komise právem zdůrazňuje, že je třeba postupně zlepšovat soudní spolupráci mezi členskými státy EU, aby odrážela skutečnost, že v Unii je stále více mobilních občanů, kteří vstupují do manželství a mají děti.

2.5 EHSV již v dřívějších stanoviscích⁽¹⁾ zdůraznil, že Smlouvy a Listina základních práv Evropské unie zaručují přístup ke spravedlnosti a respektování základních práv, zejména vlastnického práva, rovnosti všech před zákonem, zákazu diskriminace, práva na respektování soukromého a rodinného života, práva uzavřít manželství a založit rodinu a práva na spravedlivý proces.

2.6 Komise přezkoumala, jak nařízení funguje v praxi, a dospěla k názoru, že je nezbytné jej upravit, což popsala ve zprávě o provádění přijaté v dubnu 2014 (COM(2014) 225⁽²⁾). Tento přezkum proběhl v rámci Programu pro účinnost a účinnost právních předpisů (REFIT).

2.7 Cílem přepracovaného znění je dále rozvíjet Evropský prostor spravedlnosti a základních práv založený na vzájemné důvěře díky odstranění zbývajících překážek volného pohybu soudních rozhodnutí v souladu se zásadou vzájemného uznávání a lépe chránit nejlepší zájem dítěte zjednodušením postupů a zvýšením jejich účinnosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 87.

⁽²⁾ COM(2014) 225 final.

2.8 EHSV vítá, že cílem návrhu Komise je větší zohledňování nejlepšího zájmu dítěte při rozhodování o navrácení. Vzhledem ke stále větší migraci jsou zapotřebí další způsoby a struktury spolupráce, aby byla možná přeshraniční ochrana dětí.

2.9 EHSV vítá, že Komise navrhuje několik podstatných úprav v zájmu zvýšení účinnosti řízení o navrácení uneseného dítěte. Čas je v případech únosu dítěte rodičem rozhodujícím činitelem úspěšného řízení o navrácení dítěte, které nařízení upravuje.

2.10 EHSV se domnívá, že spolupráce mezi ústředními orgány ve zvláštních případech věcí rodičovské zodpovědnosti popsáná v článku 55 je nezbytná pro účinnou podporu dětí a rodičů v řízeních s mezinárodním prvkem týkajících se dětí.

2.11 Podle názoru EHSV patří k hlavním problémům nejasná formulace článku, pokud jde o vymezení pomoci ústředních orgánů v konkrétních případech věcí rodičovské zodpovědnosti. Tento článek neposkytuje vnitrostátním orgánům několika členských států dostatečný právní základ k jednání.

2.12 EHSV vítá, že návrh objasňuje, kdo může žádat koho o jakou pomoc nebo informaci a za jakých podmínek. Kromě toho je jasně stanoveno, že o pomoc ústředních orgánů mohou žádat také soudy a úřady pro ochranu dítěte. Přepřacované znění poskytuje úřadům pro ochranu dítěte právní základ k získání nezbytných informací z jiných členských států prostřednictvím ústředních orgánů.

2.13 EHSV vítá, že se členským státům ukládá povinnost soustředit příslušnost na omezený počet soudů a respektovat při tom strukturu dotčeného právního systému. Ke zpožděním ve vyřizování případů dochází z toho důvodu, že soudům zabývajícím se návrhy na navrácení dítěte v různých členských státech chybí v této oblasti specializace. Soudci jsou tak méně obeznámeni s příslušnými řízeními a ustanoveními a mají méně příležitostí pravidelně spolupracovat s jinými soudy v EU způsobem, který by prospíval vzájemné důvěře.

2.14 EHSV vítá, že návrh upřesňuje lhůty pro vydání vykonatelného rozhodnutí o navrácení a že se zkracuje řízení o navrácení celkem na 18 týdnů.

2.15 Návrh zavazuje ústřední orgány k dodržení šestitýdenní lhůty, během níž by měly přijmout a zpracovat návrh, nalézt odpůrce a dítě, navrhnout mediaci a zároveň zajistit, že to nezpůsobí zpoždění v řízení. Pro ústřední orgány v současné době žádné lhůty neexistují.

2.16 Pro řízení u soudu prvního stupně a u odvolacího soudu je stanovena samostatná šestitýdenní lhůta. EHSV se domnívá, že takto by lhůty byly pro soudy realističtější vzhledem k ochraně práva odpůrce na spravedlivé řízení. EHSV připomíná, že každý systém soudnictví musí zaručit dodržování těchto lhůt.

2.17 EHSV považuje omezení počtu opravných prostředků proti rozhodnutí v řízení o navrácení na jeden za přijatelné. Většina ústav členských států zaručuje jenom jeden opravný prostředek proti rozhodnutím veřejné moci.

2.18 EHSV vítá, že soud členského státu původu může prohlásit rozhodnutí předběžně vykonatelným, i když tato možnost podle vnitrostátního práva neexistuje. Je to užitečné v případě systému, kdy rozhodnutí není ještě vykonatelné, jelikož je stále předmětem opravného prostředku. Rodič díky tomu bude moci být ve styku s dítětem na základě rozhodnutí prohlášeného za předběžně vykonatelné, i když bude probíhat odvolací řízení ohledně daného rozhodnutí na návrh druhého rodiče.

2.19 EHSV se vyslovuje pro to, aby byli soudci výslovně vyzváni k tomu, aby ověřovali, zda by mělo být rozhodnutí o navrácení předběžně vykonatelné. Průtahy po vydání rozhodnutí o navrácení mají nepříznivý dopad na vztahy mezi rodiči a dítětem i na nejlepší zájem dítěte. EHSV vítá, že návrh obsahuje řadu upřesnění, díky nimž by bylo možné současná pravidla lépe provádět. Zavazuje např. členský stát, v němž mělo dítě bezprostředně před neoprávněným přemístěním nebo zadržením obvyklé bydliště, aby před vydáním pravomocného rozhodnutí o svěřením do péče, které může zahrnovat navrácení dítěte, důkladně prozkoumal nejlepší zájem dítěte. V této souvislosti má každé dítě schopné formulovat svůj názor právo být při zkoumání svého nejlepšího zájmu vyslechnuto. Platí to, i když dítě není fyzicky přítomno, přičemž lze použít alternativní prostředky, jako je například videokonference.

2.20 EHSV zastává názor, že minimální normy týkající se vyslychání dítěte by mohly přispět k zabránění situaci, kdy by v jiném členském státě EU bylo odmítnuto uznání a vykonání rozhodnutí, případně vydání prohlášení jeho vykonatelnosti, a tudíž by se zlepšil názor občanů EU na přijatelnost (rozhodnutí). Například by k nim patřil minimální věk dítěte, které je možné vyslychat, nikoli však procedurální záležitosti, které tuto oblast překračují – například kdo se dítěte dotazuje. Toto by mělo (a musí) být nadále ponecháno na členských státech. EHSV doporučuje, aby soudci, kteří vyslychají děti, měli doplňkové sociopedagogické vzdělání.

2.21 EHSV kromě toho podporuje zrušení doložky vykonatelnosti pro všechna rozhodnutí vydaná v členském státě (a rovněž pro veřejné listiny a dohody stran) týkající se rodičovské zodpovědnosti. Pokud jde o výkon rozhodnutí, který je jako takový záležitostí členských států, nemělo by mít uplatňování vnitrostátních právních předpisů upravujících výkon podle judikatury Soudního dvora dopad na užitečný účinek nařízení.

2.22 Kromě toho požadavek doložky vykonatelnosti způsobil v průměru několikaměsíční zpoždění a občanům přinesl v několika případech náklady dosahující až 4 000 EUR na osobu ⁽³⁾.

2.23 Podle názoru EHSV by však měly zůstat zachovány některé ochranné mechanismy. V každém případě k nim patří řádné doručování dokumentů, právo stran i dítěte na slyšení, zejména pokud jde o neslučitelná rozhodnutí, a rovněž dodržování určitých procesních předpisů o umístění dítěte v jiném členském státě EU, a to v souladu s platným článkem 56 nařízení Brusel IIa.

2.24 EHSV je rovněž pro to, aby měl soud členského státu výkonu kromě toho možnost nařídit naléhavá zajišťovací opatření v případě, že by dítě mohlo být vystaveno závažnému riziku nebo by se mohlo jinak dostat do neúnosné situace. Například soud, u něhož probíhá řízení o navrácení, bude moci přiznat práva na styk s dítětem jednomu z rodičů, která budou vymahatelná také v členském státě obvyklého bydliště dítěte, dokud soud této země nepřijme s ohledem na dítě pravomocné rozhodnutí.

2.25 EHSV vítá, že návrh Komise podmiňuje umístění dítěte do pěstounské péče nebo ústavní péče v jiném členském státě v každém případě souhlasem přijímajícího státu. Díky požadovanému souhlasu bude zaručena cílená péče o dítě v přijímajícím státě. EHSV rovněž doporučuje, aby mělo umístění dítěte do péče jeho rodinných příslušníků přednost, a pokud to nelze nebo to není v zájmu dítěte, měla by být zajištěna alternativní pěstounská rodina nebo komunitní péče.

2.26 EHSV bere na vědomí, že podle zprávy o provádění dosud trvá několik měsíců, než je jisté, zda je v konkrétním případě zapotřebí souhlas. Pokud je souhlas zapotřebí, musí následovat postup konzultace, který je rovněž zdlouhavý, protože není stanovena lhůta pro odpověď dožádaných orgánů. Mnohé žádající orgány proto rozhodnou o umístění a odešlou dítě do přijímajícího státu, přestože postup konzultace ještě probíhá nebo ještě nebyl zahájen, neboť umístění vnímají jako naléhavé a jsou si vědomy délky řízení. Dítě se tak dostává do právně nejisté situace.

2.27 EHSV souhlasí s tím, že návrh stanoví zavedení osmitýdenní lhůty, v jejímž rámci bude dožádaný stát muset o žádosti rozhodnout. Urychlení řízení slouží nejlepšímu zájmu dítěte.

2.28 EHSV souhlasí s tím, že podle Haagské úmluvy rozhoduje soud země, v níž se dítě nachází. EHSV upozorňuje na to, že sídlo soudu v případě únosu dítěte bude ve většině případů v členském státě únosce. EHSV poukazuje na to, že nařízení Brusel IIa již nyní stanoví vytvoření bezplatných poradenských zařízení pro rodiče, kteří pocházejí z jiné země, než ve které má dítě v současnosti bydliště.

2.29 EHSV celkově podporuje přijetí společných minimálních norem, včetně jednotného řízení o výkonu, v zájmu urychlení vykonávacího řízení.

⁽³⁾ COM(2016) 411/2, s. 8.

3. Konkrétní připomínky

3.1 EHSV se domnívá, že je třeba upravit případy, kdy jeden z rodičů nepochází z Evropské unie. Migrace a celosvětová výměna zboží a služeb zvyšují počet takových případů. EHSV považuje za nutné uzavřít dvoustranné dohody zejména s těmi zeměmi, které nepřistoupily k Haagské úmluvě o únosech dětí.

3.2 EHSV se domnívá, že je třeba vyjasnit oblast působnosti nařízení Brusel IIa. Z návrhu Komise nevyplývá, zda se nařízení vztahuje na nové formy manželství nebo rozvodu. To, co se rozumí manželstvím, není definováno, nýbrž předpokládáno. I kdyby se vycházelo z „vnitrostátního“ chápání manželství, musí členské státy dodržovat článek 21 Listiny základních práv Evropské unie, který zakazuje diskriminaci na základě sexuální orientace. EHSV navrhuje, aby bylo dodržování článku 21 vyjádřeno v některém bodě odůvodnění nařízení.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti

[COM(2016) 587 final]

(2017/C 125/07)

Samostatný zpravodaj: **Ulrich SAMM**

Konzultace	Evropská komise, 24. 11. 2016
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	11. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	163/2/1

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV by rád zdůraznil skutečnost, že digitální technologie hrají v našem hospodářství a společenském životě stále významnější úlohu. Do digitální infrastruktury se musí výrazně investovat, aby se zachovala konkurenceschopnost a bylo možné zakládat nové podniky a vytvářet nová pracovní místa – zejména s ohledem na to, kolik investují hlavní konkurenti Evropy, tj. USA a Asie.

1.2 EHSV vítá sdělení a související iniciativy EU: Evropský kodex elektronických komunikací, Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC), akční plán pro 5G a režim podpory pro veřejné orgány, které chtějí nabízet bezplatné připojení prostřednictvím Wi-Fi (Wi-Fi4EU).

1.3 Poskytovatelé sítí jsou v Evropě roztržštěni, proto je zapotřebí, aby EU definovala směry pro dosažení soudržné celoevropské modernizace na podporu jednotného digitálního trhu.

1.4 EHSV konstatuje, že strategické cíle pro rok 2025 jsou ambiciózní, ale realistické, přestože do velké míry závisí na vnitrostátním financování (z veřejných i soukromých prostředků), přičemž k aktivaci a koordinaci projektů je zapotřebí financování ze strany EU. EHSV v této souvislosti vítá vytvoření a podporu evropské sítě poradenských kanceláří pro širokopásmové připojení na regionální/celostátní úrovni, které orgánům místní správy umožní využívat strukturální fondy.

1.5 EHSV rovněž vítá zavedení systému poukázek, jehož smyslem je snížit administrativní náklady a zátěž zejména pro malé obce a malé a střední podniky.

1.6 EHSV s uspokojením konstatuje, že evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) poskytují velký objem financování na vysokorychlostní širokopásmové síti. Důležitou roli hraje rovněž Evropský fond pro strategické investice (EFSI). EHSV doporučuje posílit tuto roli podporou rozsáhlých evropských projektů vysokorychlostních širokopásmových sítí, a to i podél hlavní sítě TEN-T, a vymezením vhodného finančního a regulačního rámce.

1.7 Plnohodnotných ekonomických a sociálních přínosů této transformace na gigabitové připojení bude dosaženo pouze tehdy, když bude Evropa schopna poskytnout vysokokapacitní síť v městských i venkovských oblastech a napříč celou společností. Jsou zapotřebí veřejné investice, protože trh sám o sobě nepokryje všechny odlehlejší oblasti a nezaručí minimální digitální přístup pro zranitelné členy společnosti.

1.8 EHSV uznává pozitivní vývoj v členských státech v souvislosti s cíli v oblasti širokopásmového připojení, které byly v roce 2010 stanoveny v Digitální agendě pro Evropu a jsou východiskem pro politiku a národní nebo regionální plány pro širokopásmové připojení.

1.9 EHSV bere s potěšením na vědomí iniciativu WiFi4EU – Wi-Fi zdarma pro všechny Evropany na veřejných místech, v prostorech orgánů veřejné správy, v knihovnách, nemocnicích i ve volně přístupných venkovních prostorech. Tato iniciativa by měla každému nabídnout možnost bezplatného připojení k internetu se stejnou digitální identitou v celé EU. EHSV zejména doporučuje, aby se dodržovalo nařízení eIDAS o digitální identitě ⁽¹⁾, které poskytuje záruky pro ochranu dat a zabezpečení veřejnosti proti nesprávnému používání služby (např. k terorismu).

2. Úvod

2.1 Internetové připojení s velmi vysokou kapacitou je klíčovou infrastrukturou pro přenos dat, podobně jako jsou silnice, železnice, přístavy a letiště nezbytné pro přepravu zboží a osob. Vzhledem k tomu, že je přenos dat v našem hospodářství a společenském životě čím dál tím důležitější, je pro naši společnost zásadní, abychom do této infrastruktury investovali, a mohli tak zůstat konkurenceschopnými a bylo možné zakládat nové podniky a vytvářet nová pracovní místa.

2.2 Připojení k internetu je důležité pro jednotný digitální trh. Strategie Evropské komise pro jednotný digitální trh z května 2015 vytvořila správné prostředí a podmínky pro zavádění pokročilých digitálních sítí. EHSV se významem těchto otázek zabýval v několika stanoviscích ⁽²⁾ ⁽³⁾.

2.3 Očekávání, že se do roku 2025 zlepší kvalita služeb internetového připojení, jsou dobře zdokumentována (například ve veřejné konzultaci Evropské komise).

2.4 Základní širokopásmové připojení, jež má v současnosti k dispozici téměř každý Evropan, již nepostačuje. V příštích 10 letech budou pro širokou škálu aplikací, jako je internet věcí (většinou bezdrátový), cloud computing, vysoce výkonná výpočetní technika a data velkého objemu, TV příští generace nebo virtuální a rozšířená realita, zapotřebí širokopásmové sítě s velmi vysokou kapacitou (gigabit).

2.5 Kvalitu přenosu dat charakterizuje nejen rychlost, ale rovněž latence a spolehlivost. Mnohem nižší latence, než je v současnosti možná, a vysoká spolehlivost otevřou prostor pro nové aplikace, které vyžadují rychlou kontrolu zpětné vazby a mezi něž patří připojené a automatizované řízení automobilů, lékařské zákroky na dálku, internet s hmatovým výstupem (či také pohotový – tactile internet) nebo přesná navigace.

2.6 Sdělení COM(2016) 587, jež doprovází pracovní dokument útvarů Komise SWD(2016) 300, nastiňuje vizi evropské gigabitové společnosti a na rok 2025 stanovuje tři strategické cíle:

- gigabitové připojení jakožto motor pro socioekonomický rozvoj,
- pokrytí všech městských oblastí a všech hlavních pozemních dopravních tras (bezdrátovými) sítěmi 5G,
- přístup všech evropských domácností k internetovému připojení s rychlostí nejméně 100 Mb/s.

Všechny tři cíle mají zásadní význam pro růst a pracovní místa v Evropě, její konkurenceschopnost a soudržnost.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73).

⁽²⁾ Úř. věst. C 487, 28.2.2016, s. 92.

⁽³⁾ TEN/601 – *On-line platformy a jednotný digitální trh* (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

3. Potřeba koordinace na úrovni EU

3.1 Evropa se musí vyrovnávat s probíhající modernizací digitální infrastruktury svých hlavních konkurentů v USA a Asii. Evropa má výhodu nižších spotřebitelských cen internetových služeb, které jsou důsledkem větší hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zároveň má však nevýhodu v podobě mnohem rozříštěnějších poskytovatelů sítí. Je proto jednoznačně zapotřebí, aby EU definovala směry pro dosažení soudržné celoevropské modernizace na podporu jednotného digitálního trhu.

3.2 EHSV v této souvislosti vítá sdělení a související iniciativy EU, jimiž se zabýval v příslušných stanoviscích ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾:

- nový soubor pravidel pro poskytovatele přístupu k internetu a komunikačních služeb – Evropský kodex pro elektronické komunikace,
- Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC),
- akční plán 5G;

režim podpory pro veřejné orgány, které chtějí nabízet bezplatné připojení prostřednictvím Wi-Fi.

3.3 EHSV uznává, že k dnešnímu dni byly v členských státech přijaty cíle v oblasti širokopásmového připojení stanovené v Digitální agendě pro Evropu v roce 2010 a slouží jako vodítko pro politiku členských států. Mnoho členských států těmto cílům skutečně přizpůsobilo své národní nebo regionální plány pro širokopásmové připojení.

3.4 EHSV je rovněž potěšen, že tyto cíle byly přijaty jako referenční body v rámci pravidel a pokynů pro evropské strukturální a investiční fondy i pro Nástroj pro propojení Evropy (Širokopásmové připojení v rámci Nástroje pro propojení Evropy) a také v rámci pokynů ke státní podpoře širokopásmového připojení.

3.5 Strategické cíle na rok 2025, které jsou uvedeny ve sdělení, stanovují časový plán pro rozvoj evropské vysokokapacitní širokopásmové infrastruktury. Jsou odvozeny na základě předpokládané zrychlené míry investic s ambiciózními, avšak stále reálnými hodnotami:

- gigabitové připojení pro všechny subjekty, jež jsou hlavními motory socioekonomického rozvoje;
- všechny městské oblasti a všechny hlavní pozemní dopravní trasy budou mít souvislé pokrytí sítí 5G;
- připojení 5G dostupné do roku 2020 jako plnohodnotná komerční služba alespoň v jednom velkém městě v každém členském státě;
- všechny evropské domácnosti, venkovské i městské, budou mít přístup k internetovému připojení nabízejícímu přenos dat směrem k uživateli (downlink) rychlostí minimálně 100 Mbps, které lze modernizovat na gigabitovou rychlost;
- členské státy by za účelem splnění dlouhodobých cílů měly účinně kombinovat svou veřejnou podporu prostřednictvím grantů a finančních nástrojů;
- zahájení činnosti fondu pro širokopásmové připojení založeného na Nástroji pro propojení Evropy a na EFSI (do konce roku 2016);
- zvážení, zda jsou v rámci finančního plánování Nástroje pro propojení Evropy zapotřebí odpovídající rozpočtové zdroje k účinnému financování širokopásmového připojení v oblastech s nedostatečným pokrytím do roku 2020;
- cílená podpora z ESIF na digitální transformaci, případně s orientačním uvedením její výše;
- zřízení veřejného systému poukázek na Wi-Fi připojení určených pro veřejné orgány, aby mohly v městských centrech nabízet bezplatné připojení k síti Wi-Fi;

⁽⁴⁾ TEN/612 – Evropský kodex pro elektronické komunikace (přepřpracované znění) (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁵⁾ TEN/613 – Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁶⁾ TEN/614 – Připojení k internetu v místních komunitách (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁷⁾ TEN/615 – Akční plán 5G pro Evropu (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

- výzva členskými státy, aby přezkoumaly pokrok v oblasti svých národních plánů pro širokopásmové připojení a do konce roku 2017 je aktualizovaly;
- zřízení do konce roku 2016 participativní širokopásmové platformy, která zajistí vysokou úroveň zapojení příslušných veřejných a soukromých subjektů do investic do širokopásmového připojení a jejich spolupráce a rovněž pokrok při provádění národních plánů pro širokopásmové připojení;
- vytvoření a podpora evropské sítě poradenských kanceláří pro širokopásmové připojení na regionální/celostátní úrovni;

do 1. července 2018 posouzení dopadů na náklady projektů v oblasti širokopásmového připojení financovaných z prostředků EU a vydání pokynů na podporu osvědčených postupů.

3.6 Plnohodnotných hospodářských a sociálních přínosů této digitální transformace bude možné dosáhnout jen tehdy, pokud Evropa dokáže zajistit široké zavádění a používání sítí s velmi vysokou kapacitou, a to ve venkovských i městských oblastech i v rámci celé společnosti. Trh však nevyřeší všechny problémy. Konkrétně:

- nepokryje odlehle oblasti ani
- neodstraní velké rozdíly mezi zaváděním pokročilých technologií a prvních aplikací a mezi zákazníky nových služeb,
- nezaručí minimální digitální přístup pro zranitelné členy společnosti.

Musí být proto zavedeny režimy veřejné podpory, aby bylo možné dosáhnout cílů pro celou EU a také pro všechny Evropany.

4. Nové iniciativy pro Evropu

4.1 EHSV vítá zřizování a podporu evropské sítě poradenských kanceláří pro širokopásmové připojení na regionální/celostátní úrovni. Bude to mít klíčový význam pro venkovské oblasti a malé komunity. Místním orgánům to prostřednictvím informování o osvědčených postupech a prostřednictvím poradenství usnadní využívání strukturálních fondů. Bude to znamenat velký krok kupředu také pro rozvoj venkovských oblastí.

4.2 Strategie a nástroje EU jsou technologicky neutrální. Je však známo, že optimální výkon může nakonec poskytnout pouze optické vlákno. Staré monopoly (například německý Telekom) by neměly bránit instalaci optického vlákna a nadále investovat do své infrastruktury měděných kabelů.

4.3 Pouze některé země (Malta, Litva, Belgie a Nizozemsko) již mají téměř úplné pokrytí přístupovými sítěmi nové generace (NGA). Jinde je pokrytí sítěmi NGA v méně pokročilém stadiu. Některým členským státům, které v současnosti mají méně rozvinutou infrastrukturu, se dokonce podařilo přeskočit některé technologické kroky. Instalace optického vlákna jim dává výhodu.

4.4 Eduroam je největší a neúspěšnější roamingový systém pro bezplatné Wi-Fi připojení po celém světě, které bylo vyvinuto v EU pro akademické pracovníky. Poskytuje bezplatné Wi-Fi připojení milionům studentů a akademických pracovníků. EHSV s potěšením konstatuje, že by tento úspěch mohl sloužit jako vzor pro iniciativu WiFi4EU – Wi-Fi zdarma pro všechny Evropany na veřejných místech, v prostorech orgánů veřejné správy, v knihovnách, nemocnicích i ve volně přístupných venkovních prostorech. Tato iniciativa by měla každému nabídnout možnost bezplatného připojení k internetu se stejnou digitální identitou v celé EU. EHSV zejména doporučuje, aby se dodržovalo nařízení eIDAS o digitální identitě, které poskytuje záruky pro ochranu dat a zabezpečení veřejnosti proti nesprávnému používání služby (např. k terorismu).

4.5 K podpoře malých a středních podniků byly navrženy poukázky, jež budou místní orgány využívat k platbě za rozvody a zařízení (kabely, antény atd.). Podniky provádějící instalaci materiálu zašlou poukázky k úhradě EU. Kromě snižování administrativních nákladů a zátěže bude s pomocí tohoto systému možné snadno provádět sledování a dosahovat cílů vysoké kvality.

4.6 EHSV vítá cíl v podobě dosažení stejné rychlosti uploadu a downloadu pro všechny subjekty, jež jsou hlavními motory socioekonomického rozvoje, jelikož to bude mít zásadní význam pro mnoho budoucích aplikací.

4.7 EHSV požaduje systém, který by zajistil, že zranitelní koncoví uživatelé budou mít přístup k přiměřenému a dostatečnému připojení, díky němuž se budou moci společensky a ekonomicky zapojit do moderní společnosti. Jedním z jeho prvků by mohla být iniciativa WiFi4EU.

4.8 Regulační pobídky pro poskytovatele sítí na podporu cílů sdělení COM(2016) 587 by neměly být v rozporu s dalšími důležitými cíli, jako je neutralita sítě.

4.9 V dlouhodobém horizontu by rovněž lidé ve venkovských oblastech měli mít možnost využívat zdravé konkurence a svobody zvolit si poskytovatele přístupu k internetu. Regulační opatření by tedy rovněž měla poskytovat pobídky pro takovou konkurenci.

4.10 Technologie 5G je nejen klíčová pro realizaci nových mobilních aplikací, ale bude rovněž sloužit jako překlenovací technologie, díky níž se do venkovských oblastí rychleji zavede vysokorychlostní připojení. Nicméně stabilitu a spolehlivou šířku pásma, které vyžaduje mnoho nových aplikací, nabídne jen infrastruktura na bázi optických vláken.

5. Financování

5.1 EHSV s potěšením konstatuje, že došlo k prudkému navýšení finančních prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) určených na vysokorychlostní širokopásmové sítě, a sice z 2,7 miliardy EUR v období 2007–2013 na přibližně 6 miliard EUR v období 2014–2020. Většina těchto investic má mít podobu grantů. Se zahrnutím vnitrostátního/regionálního a soukromého spolufinancování uvolněného prostřednictvím pákového efektu se očekává, že se v programovém období 2014–2020 bude do širokopásmového připojení investovat 9–10 miliard EUR. To bude mít klíčový význam pro obchodní investice do poskytování vysokorychlostního připojení venkovskému obyvatelstvu.

5.2 Důležitou roli hraje rovněž Evropský fond pro strategické investice (EFSI). Tato role by se mohla posílit podporou rozsáhlých evropských projektů vysokorychlostních širokopásmových sítí, a to i podél transevropské dopravní sítě a včetně průmyslových Gigabytů a Průmyslu 4.0, a účastí představitelů GR CONNECT v řídicím výboru EFSI. Komise by měla být aktivní i při vymezování vhodného finančního a regulačního rámce.

5.3 Nástroj pro propojení Evropy (CEF) má v digitální oblasti rozpočet ve výši 150 milionů EUR na podporu zavádění moderní širokopásmové infrastruktury, a to na základě poskytování finančních nástrojů prostřednictvím Evropské investiční banky (EIB). Složka CEF týkající se širokopásmového připojení má mobilizovat nejméně 1 miliardu EUR dodatečných investic prostřednictvím zvláštního fondu pro infrastrukturu širokopásmových sítí, jenž by mohl být dále doplněn z EFSI.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (přepřpracované znění)

[COM(2016) 590 final – 2016/0288 (COD)]

(2017/C 125/08)

Samostatný zpravodaj: **Jorge PEGADO LIZ**

Konzultace	Evropský parlament, 24. 10. 2016 Rada, 9. 11. 2016
Právní základ	články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	11. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	162/3/23

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vyjadřuje svůj souhlas, pokud jde o všeobecný obsah návrhu Komise týkajícího se evropského kodexu pro elektronické komunikace, jeho vhodnost, přístup k danému tématu i způsob, jakým bylo přistoupeno ke kodifikaci a horizontálnímu přepracování čtyř existujících směrnic (rámcové směrnice, autorizační směrnice, přístupové směrnice a směrnice o univerzální službě), na jehož základě byly spojeny do směrnice jediné, čímž se zjednodušila stávající struktura za účelem posílení ucelenosti a přístupnosti v souladu s cíli účelnosti a účinnosti právních předpisů (REFIT).

1.2 EHSV upozorňuje zejména na obtížnost přepracování vícero směrnic a současně vyzdvihuje vysokou kvalitu právních kroků, jež byly přijaty vůbec poprvé, upozorňuje však na nutnost důkladné revize jednotlivých jazykových verzí, aby se odstranily drobné nedostatky, jež vznikly při jejich vypracovávání.

1.3 EHSV souhlasí s celkovými cíli návrhu, který má zabezpečit lepší připojení k internetu pro všechny občany a podniky, a to v rámci souboru iniciativ s cílem zatraktivnit pro všechny podniky investice do nové, vysoce kvalitní infrastruktury v celé EU na místní i přeshraniční úrovni.

1.4 EHSV nicméně vyjadřuje politování nad rozhodnutím vynechat směrnici týkající se ochrany soukromí, jež by pro občany měla být jasným znamením svědčícím o pozitivní činnosti Unie v jejich prospěch. Návrh tím přichází o jeden z nejdůležitějších pilířů ochrany nejvýznamnějších zájmů uživatelů sítí, a je to tak slabé místo návrhu.

1.5 Vyjadřuje rovněž politování nad tím, že se Komise rozhodla pro směrnici s různými režimy harmonizace a o mnohých důležitých oblastech tak nechala rozhodovat členské státy, čímž nezabránila fragmentaci trhů, namísto toho, aby zvolila přímo použitelné nařízení, kterým by byla zaručena vyšší úroveň ochrany spotřebitelů a které by tak přispělo k větší integraci jednotného trhu.

1.6 Jako nejvýznamnější prvky navrhovaného režimu, který EHSV podporuje, zdůrazňuje především:

a) zájem o dostupnost služeb pro „zdravotně postižené uživatele“ a také potřebu lépe vymezit „práva koncových uživatelů“, přičemž důrazně připomíná uplatňování norem EU týkajících se ochrany práv spotřebitelů, zejména pokud jde o směrnice 93/13/EHS, 97/7/ES a 2011/83/EU;

- b) vhodnost vymezení nových pojmů a definic s cílem položit důraz na jasnost a výklad právního režimu;
- c) změnu postupů analýzy trhu a stanovení stávajících osvědčených postupů s cílem zajistit, aby povinnost přístupu byla ukládána pouze v případech, kdy to bude zapotřebí kvůli řešení selhání maloobchodního trhu, a zaručit výsledky pro koncové uživatele a zároveň výsledky podporující hospodářskou soutěž;
- d) usnadnění sdíleného využívání rádiového spektra v rámci sítí 5G a podporu přístupu koncových uživatelů k bezdrátovému připojení, přičemž společné využívání rádiového spektra na základě obecného oprávnění nebo individuálních uživatelských práv může vést k rozsáhlému a účinnějšímu využívání tohoto vzácného zdroje;
- e) posílení nezávislosti vnitrostátních regulačních orgánů a dalších příslušných orgánů, kterou umocní zvláštní záruky poskytnuté při výběru, omezení platnosti mandátů, samostatnosti při řízení a odvolání členů příslušných řídicích orgánů.

1.7 EHSV má naopak vážné výhrady a odůvodněné pochybnosti v případě těchto oblastí:

- a) některé inovace, jež byly zavedeny v oblasti „univerzální služby“ a jejichž prostřednictvím se pod záminkou údajné modernizace daného režimu ve skutečnosti nahrazují služby a z oblasti působnosti se vypouští několik povinností, například zabezpečení veřejných telefonních automatů, úplných účastnických seznamů a informačních služeb souvisejících s účastnickými čísly, v důsledku čehož se výsledek, jehož má být dosaženo, stává zbytečným;
- b) vymezení pojmu „funkční širokopásmové připojení“, neboť by mohlo vést k vytvoření nahodilého seznamu dostupných internetových služeb namísto připojení neutrální minimální kvality a může tak v budoucnu vést k diskriminačním praktikám poškozujícím koncové uživatele;
- c) odkaz na „sociální podporu nebo sociální zabezpečení“, tj. podporu ze státního rozpočtu prostřednictvím daní poskytovanou „koncovým uživatelům s nízkými příjmy, zvláštními sociálními potřebami nebo zdravotním postižením s cílem zajistit cenovou dostupnost služby funkčního přístupu k internetu a hlasové komunikační služby alespoň v pevném místě“, což poskytovatele služeb zbavuje uvedených povinností a umožňuje jim pokrývat pouze výdělečné oblasti, což chrání jejich zájmy, ale omezuje rozsah univerzální služby a práva spotřebitelů; odpovědným za náklady na veřejné služby se tak stává stát, tj. byla vypuštěna původně předpokládaná možnost rozdělení nákladů;
- d) uvedený výběr metody maximální harmonizace ve vztahu k právům koncových uživatelů s nízkou úrovní ochrany, což vlivem snahy o zjednodušení povede k omezování práv uživatelů a je to v rozporu s postojem, který EHSV systematicky zastává;
- e) zrušení některých regulačních požadavků nebo omezení dřívějších práv či záruk pod nepodloženou záminkou, že už nejsou zapotřebí nebo jsou obsaženy ve všeobecném spotřebitelském právu, například zrušení pravomoci vnitrostátních regulačních orgánů přímo regulovat maloobchodní ceny operátorů s významnou tržní silou nebo některá ustanovení týkající se smluv, transparentnosti, rovnocennosti přístupu pro uživatele se zdravotním postižením, služeb o účastnických číslech a interoperability digitálních televizních zařízení;
- f) nedostatečná regulace některých praktik, jež jsou ve smlouvách s uživateli považovány za nekalé, například co se týče maximálního trvání smluv nebo ukončení smlouvy, obnovení smlouvy v případě nabídek balíčků, neexistence sankcí sloužících k zajištění účinnosti procesu změny poskytovatele služeb pro koncové uživatele, zachování povinnosti náhrady od koncového uživatele v hodnotě, jíž je „pro rata temporis“ snížená hodnota dotovaného zařízení, které bylo součástí balíčku v rámci smlouvy v okamžiku jejího uzavření, a „pro rata temporis“ snížená náhrada případných jiných výhod z propagačních akcí, které byly v okamžiku uzavření smlouvy takto označeny“;

- g) a v neposlední řadě skutečnost, že uvedený návrh neodpovídá přání Rady vypracovat „evropský kodex práv uživatelů služeb elektronických komunikací“, jehož cílem by bylo „mít na úrovni EU jednoduchý a uživatelsky přístupný nástroj shrnující všechna práva uživatelů služeb elektronických komunikací v oblasti informačních a komunikačních technologií a v oblasti ochrany spotřebitele“.

2. Stručné shrnutí návrhu Komise

2.1 Návrh směrnice

2.1.1 V rámci strategie pro jednotný digitální trh ⁽¹⁾ a s ohledem na nedávné rychlé a zásadní změny struktury trhu elektronických komunikací a vznik dříve neznámých druhů účastníků trhu, kteří konkurují tradičním telekomunikačním operátorům, což souvisí s nárůstem množství a oblíbenosti služeb v oblasti internetového obsahu, je zapotřebí revidovat a aktualizovat regulační rámec elektronických komunikací, který vznikl v roce 2009, a to tak, aby občané a podniky měli bezproblémový přístup k online činnostem a mohli je vykonávat za podmínek spravedlivé hospodářské soutěže. Hlavním cílem, jež Komise předložila v návrhu zveřejněném dne 14. září 2016 ⁽²⁾, je zajistit lepší připojení k internetu pro všechny občany a podniky.

2.1.2 Tento návrh je součástí balíčku, jehož cílem je pro všechny podniky zatraktivnit investice do nové vysoce kvalitní infrastruktury v celé EU, a to na místní i přeshraniční úrovni, a zahrnuje rovněž návrh nařízení týkající se Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a sdělení Komise Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti. Byl představen také akční plán pro zavedení sítě 5G v celé EU od roku 2018 a návrh nařízení o podpoře připojení k internetu v místních komunitách a veřejných prostorách – WiFi4EU.

2.1.3 Účelem všech těchto nástrojů je splnění tří hlavních strategických cílů v oblasti připojení v horizontu do roku 2025:

- a) Všechny hlavní socioekonomické subjekty by měly mít přístup k připojení s velmi vysokou kapacitou, pokud jde o gigabity.
- b) Všechny evropské domácnosti, ať už na venkově, či ve městech, by měly mít přístup k připojení na hladině nejméně 100 Mbps, jež lze zrychlit na řády gigabitů.
- c) Všechny městské oblasti a všechny hlavní trasy silniční a železniční dopravy by měly mít souvislé pokrytí 5G sítí a dílčím cílem by mělo být zavést do roku 2020 komerční poskytování připojení 5G v alespoň jednom velkém městě v každém členském státě EU.

2.1.4 Návrh vychází z článku 114 Smlouvy o fungování Evropské unie a jeho cílem je vytvoření vnitřního trhu elektronických komunikací a zajištění jeho fungování, přičemž bylo zvoleno horizontální přepracování čtyř existujících směrnic (rámcové směrnice, autorizační směrnice, přístupové směrnice a směrnice o univerzální službě), na jehož základě byly spojeny do směrnice jediné, čímž se zjednodušila stávající struktura za účelem posílení ucelenosti a přístupnosti v souladu s cíli účelnosti právních předpisů (REFIT) a bylo dosaženo formy skutečného evropského kodexu pro elektronické komunikace.

2.1.5 V souladu s jednotlivými tématy návrh zavádí různé formy harmonizace právních předpisů, a to od plné a cílené či výběrové harmonizace, pokud jde například o pravidla ochrany koncových uživatelů, po minimální harmonizaci pravomocí vnitrostátních regulačních orgánů na vysoké úrovni nebo maximální harmonizaci v otázkách týkajících se rádiového spektra.

2.1.6 Návrh vychází z rozsáhlých veřejných konzultací se zainteresovanými stranami, jež probíhaly v průběhu 12 týdnů, odborného externího poradenství EP a Rady, několika studií, jež jsou podrobně uvedeny a okomentovány v posouzení dopadů, a z práce skupiny odborníků na vysoké úrovni zřízené v rámci studie SMART 2015/0005.

⁽¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽²⁾ COM(2016) 590 final.

2.1.7 Komise chce návrhem dosáhnout těchto cílů:

- a) zvýšit konkurenci a předvídatelné investice;
- b) lépe využívat rádiové frekvence;
- c) více chránit spotřebitele v oblastech, v nichž jsou všeobecná pravidla ochrany spotřebitele nedostatečná, a to z důvodu zvláštních potřeb odvětví;
- d) zajistit bezpečnější online prostředí pro uživatele a spravedlivější pravidla pro všechny účastníky.

2.1.8 Souhrnně lze uvést, že cílem navrhovaných změn, především těch, jež se týkají rádiového spektra, univerzální služby, přístupu, koncových uživatelů, číslování a politického řízení, je zavést jasná pravidla, umožnit různým stranám, aby snadno porozuměly svým právům a povinnostem, a předcházet nadměrné regulaci a administrativní zátěži.

2.1.9 Mezi navrhované změny konkrétně patří: zjednodušení a zeměpisné zacílení nařízení týkajícího se přístupu; využívání (kdykoli je to možné) obecných oprávnění namísto individuálních licencí na rádiové spektrum; podpora sekundární komercializace rádiového spektra; zrušení některých povinností univerzální služby, například povinnosti zajišťovat nabídku veřejných telefonních automatů a fyzických účastnických seznamů; omezení oblastí působnosti univerzální služby; objasnění oblastí působnosti regulačního rámce a zrušení povinností v oblasti ochrany spotřebitele, jestliže jsou již upraveny v horizontálních právních předpisech nebo dostatečně uspokojeny na trhu; harmonizace a vyjasnění pravidel a správy číslování v souvislosti s komunikací mezi stroji (M2M).

2.1.10 Komise rovněž navrhla posílit úlohu vnitrostátních regulačních orgánů a sdružení BEREC s cílem zaručit jednotné a předvídatelné uplatňování pravidel na celém jednotném digitálním trhu a zároveň omezit stávající rozdílnost a nejednotnost, aby bylo umožněno účinné řízení nových institucí⁽³⁾.

2.2 Způsob přepracování

2.2.1 Komise se neomezila pouze na běžnou „kodifikaci“, jejímž prostřednictvím se slučuje obsah různých dřívějších směrnic do jednoho uceleného a jednotného celku, avšak beze změny obsahu, jak činí ve většině případů. Namísto toho využila pravomoc, jež jí byla svěřena na základě interinstitucionální dohody podepsané dne 28. listopadu 2001⁽⁴⁾, aby mohla zároveň s horizontálním sloučením několika dřívějších aktů do jednoho legislativního aktu provést také rozsáhlé a zásadní změny jeho režimu (tzv. „podstatné změny“).

2.2.2 Při tomto druhu zjednodušování právních předpisů, kodifikace a zásadní změny právního režimu legislativního aktu se „běžný zákonodárský postup Společenství dodržuje (...) v plném rozsahu“ (bod 5 dohody), přičemž jeho součástí je jmenovitě předložení stanoviska EHSV, a návrh na přepracování se řídí vícero kritérii a pravidly, která jsou výslovně uvedena v bodech 6 a 7 dohody.

3. Obecné připomínky

3.1 Oblasti, které v tomto stanovisku nejsou posuzovány

3.1.1 EHSV se nejen z důvodu omezení, pokud jde o rozsah stanovisek, ale i z důvodu samotné povahy návrhu domnívá, že se nemusí znovu vyjadřovat k oblastem, jež do stávajícího návrhu přecházejí beze změny předchozích legislativních aktů, vyjma případů, kdy je to zcela nevyhnutelné pro pochopení některých projednávaných otázek.

3.1.2 EHSV měl příležitost se k těmto tématům podrobně vyjádřit v dřívějších stanoviscích a svoje názory na tato témata může jedině potvrdit.

3.1.3 Rovněž se zde podrobně nevyjádří k aspektům návrhu, které se týkají struktury a fungování sdružení BEREC a které do detailu přezkoumá ve stanovisku připravovaném zároveň s tímto stanoviskem.

⁽³⁾ COM(2016) 591 final.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 77, 28.3.2002, s. 1.

3.2 Posouzení obecného zaměření návrhu

3.2.1 EHSV by nejprve rád pochválil Komisi za příhodnost její iniciativy, která je náležitě odůvodněna tržními podmínkami, technologickým rozvojem a právní ochranou uživatelů elektronických komunikací, jež si žádají přepracování právního rámce, jímž se zaručí, že občané budou mít nepřetržitý přístup k činnostem online a podniky budou moci vykonávat tyto činnosti v podmínkách spravedlivé hospodářské soutěže, také by ji však chtěl pochválit za použitou formu, tj. přepracování (recast), představující nanejvýš vhodný nástroj v rámci programu REFIT, byť jej mrzí, že Komise tento způsob nevyužívá příliš často.

3.2.2 EHSV by chtěl v této souvislosti poblahopřát Komisi za formální přesnost při složitém úkolu, jímž přepracování je a při němž přesně dodržela stanovená formální pravidla, a mrzí jej pouze, že Komise nepřistoupila k souběžnému zveřejnění „čistého“ znění, které by byla lépe srozumitelná, jak již bylo vícekrát navrhováno.

3.2.3 Rád by také vyjádřil svůj souhlas, pokud jde o většinu nových pravidel stanovených v návrhu nového legislativního aktu a způsob, jakým byla tato právní ustanovení uvedena v soulad s jinými politikami EU, ať už jde o zvláštní právní předpisy platné v daném odvětví nebo konkrétně o zásady práva v oblasti hospodářské soutěže a horizontální právní předpisy v oblasti ochrany spotřebitele.

3.2.4 EHSV se nicméně domnívá, že volba takto široké a obsáhlé směrnice s tolika oblastmi, jejichž regulace byla ponechána na členských státech, která mimochodem nebyla zcela odůvodněná, by získala na jednoduchosti a právní jistotě, pokud by se předtím zvolilo okamžitě a ve všech členských státech jednotně použitelné rámcové nařízení, jak navrhovala Komise, a samostatné směrnice by upravovaly některé zahrnuté oblasti, jež podléhají různé míře harmonizace v souladu s podmínkami na trhu a charakterem daných oblastí. Čas potřebný na projednání návrhu (nejméně 18 měsíců), jeho provedení ve vnitrostátním právu (alespoň 2 roky) a uplatňování znamená, že tento nový režim ve skutečnosti nevstoupí v platnost dříve než v letech 2021/2022.

3.2.5 Na druhé straně vynechání směrnice o ochraně soukromí (jejíž návrh byl publikován 10. ledna 2017 – dokument COM(2017) 10 final), které je jedním z ústředních a nejdůležitějších témat celého balíčku, je sice pochopitelné z hlediska harmonogramu legislativní činnosti, představuje slabé místo návrhu, který je tím pádem předložen bez jednoho z nejvýznamnějších pilířů zaručujících nejdůležitější zájmy uživatelů sítí, a zajištění slučitelnosti stávajících právních předpisů s budoucím nástrojem na ochranu soukromí tak odkládá do vzdálené budoucnosti, čímž vytváří četné obtíže při provádění ve vnitrostátním právu a uplatňování tohoto souboru opatření.

3.2.6 Bylo vynecháno rovněž nařízení Evropského parlamentu a Rady o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii⁽⁵⁾ a některé prvky sdělení Komise Podpora sdíleného využívání zdrojů rádiového spektra na vnitřním trhu, jež by si zasloužily být součástí tohoto kodexu⁽⁶⁾.

3.2.7 A konečně je zjevné, že návrh neodpovídá přání Rady vypracovat „evropský kodex práv uživatelů služeb elektronických komunikací“, jehož cílem by bylo „mít na úrovni EU jednoduchý a uživatelsky přístupný nástroj shrnující všechna práva uživatelů služeb elektronických komunikací v oblasti informačních a komunikačních technologií a v oblasti ochrany spotřebitele“⁽⁷⁾, ani záměru vyjádřenému v digitální agendě „vydat do roku 2011 kodex EU upravující on-line práva, který jasným a přístupným způsobem shrnuje stávající práva digitálních uživatelů v EU“⁽⁸⁾.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Předmět a cíl

EHSV vítá snahu Komise poukázat hned v článku 1 na otázku dostupnosti služeb pro zdravotně postižené uživatele a rovněž na potřebu stanovit práva koncových uživatelů. V tomto smyslu je obzvlášť důležitá výhrada uvedená v čl. 1 odst. 4, podle něhož uplatňováním ustanovení této směrnice nejsou dotčena pravidla Unie týkající se ochrany spotřebitele, zejména směrnice 93/13/EHS, 97/7/ES a 2011/83/EU, a vnitrostátní pravidla, jež jsou v souladu s právem Unie a ke kterým EHSV dokončuje příslušné hodnotící studie (informační zprávy INT/795 a 796 přijaté 15. prosince 2016).

⁽⁵⁾ COM(2011) 402 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 478 final.

⁽⁷⁾ 3017. zasedání Rady dne 31. května 2010.

⁽⁸⁾ COM(2010) 245 final.

4.2 Definice

Pokud jde o definice, EHSV vyzdvihuje vhodnost formulace nových pojmů, jako jsou „sít s velmi vysokou kapacitou“, „interpersonální komunikační služba“, „interpersonální komunikační služba založená na číslech“, „interpersonální komunikační služba nezávislá na číslech“, „bezpečnost“ sítí a služeb, „bezdrátový přístupový bod s malým dosahem“, „rádiová místní síť (RLAN)“, „sdílené využívání rádiového spektra“, „harmonizované rádiové spektrum“, „centrum tísňové komunikace (PSAP)“, „nejvhodnější centrum tísňové komunikace“, „tísňová komunikace“ a „tísňová služba“, které mají význam pro právní režim.

4.3 Cíle

4.3.1 Co se týče dosahování cílů, EHSV upozorňuje na důležitý aspekt spolupráce mezi vnitrostátními regulačními orgány a jinými příslušnými orgány a rovněž mezi členskými státy a sdružením BEREC, ačkoli jím preferovaný „model“ je zaměřen jiným směrem, jak uvedl již ve svém stanovisku k novému statusu sdružení BEREC.

4.3.2 V této souvislosti je obzvlášť důležité poukázat na nové vymezení povinností vnitrostátních regulačních orgánů a jiných příslušných orgánů a také sdružení BEREC, jak stanoví čl. 3 odst. 2.

4.3.3 Za účelem podpory strategického plánování a koordinace přístupů k politice rádiového spektra v Unii je rovněž důležitá spolupráce mezi členskými státy navzájem a s Komisí prostřednictvím Skupiny pro politiku rádiového spektra, zřízené rozhodnutím Komise 2002/622/ES, a na vyžádání i s Evropským parlamentem a Radou.

4.4 Některé oblasti hlavního zájmu

4.4.1 Jelikož v rozsahu tohoto stanoviska nelze provést analýzu všech dotčených ustanovení, rozhodl se EHSV zaměřit na ta, která považuje za společensky nejvýznamnější.

4.4.2 Pravidla upravující přístup

4.4.2.1 EHSV vítá, že pravidla týkající se přístupu nebyla zásadně změněna, a souhlasí s Komisí, pokud jde o zjednodušení postupů a povýšení všudypřítomných možností připojení s velmi vysokou kapacitou na ústřední cíl regulačního rámce pro dané odvětví a rovněž pokud jde o podporu hospodářské soutěže, uskutečnění vnitřního trhu a ochranu spotřebitelů.

4.4.2.2 EHSV podporuje specifické změny regulace trhu v tom smyslu, že od regulačních orgánů bude vyžadováno, aby určovaly investiční záměry, a veřejným orgánům bude umožněno hledat investory pro nedostatečně pokryté oblasti. Tím by se měla zvýšit transparentnost plánů na zavedení sítě, měla by být zajištěna lepší předvídatelnost pro investory a regulačním orgánům by mělo být umožněno, aby ve svých analýzách trhu lépe zohledňovaly zeměpisná specifika.

4.4.2.3 Rovněž souhlasí s Komisí, pokud jde o změnu postupů analýzy trhu a o stanovení stávajících osvědčených postupů s cílem zajistit, aby povinnost přístupu byla ukládána pouze v případech, kdy to bude zapotřebí kvůli řešení selhání maloobchodního trhu, a zaručit výsledky pro koncové uživatele a zároveň výsledky podporující hospodářskou soutěž. EHSV však nevidí důvod pro prodloužení tříleté lhůty pro provedení analýzy trhu na pět let.

4.4.2.4 EHSV rovněž souhlasí, že hospodářská soutěž založená na infrastruktuře představuje jednu z nejúčinnějších forem zajištění nového či lepšího připojení k internetu v oblastech, které jsou díky hustotě obyvatelstva schopny využít více než jednu síť.

4.4.3 Přidělování spektra

4.4.3.1 Navzdory tomu, že EU vyvinula bezdrátové technologie 4G jako první, dochází při jejich zavádění v porovnání s jinými regiony ke zpoždění. Přidělování a správa spektra náleží v zásadě do pravomoci členských států a tato skutečnost bývá často považována za příčinu fragmentace trhů, jež má přímý nepříznivý vliv na pokrytí bezdrátovou sítí a její využívání v celé Evropě. Pokud se tato situace nezmění, může dojít k ohrožení úspěchu zavádění služeb 5G v Evropě a vývoje nových inovativních služeb.

4.4.3.2 Právě z tohoto důvodu je cílem návrhu zavést soubor společných norem, například minimální licenční období pro zaručení návratnosti investic, větší rozsah obchodování se spektrem, soudržnost a objektivnost regulačních opatření (rezervace, způsoby pořádání nabídkových řízení, maximální ceny, bloky rádiového spektra a mimořádná rezervace spektra) a vzájemné hodnocení vnitrostátních regulačních orgánů s cílem zaručit jednotnost postupů přidělování v rámci sdružení BEREC. Operátoři by se na druhé straně měli zavázat, že budou přidělené spektrum využívat efektivně.

4.4.3.3 EHSV s tímto novým přístupem souhlasí, neboť kromě urychlení postupů přidělování spektra pro elektronické komunikace s jasnými lhůtami pro zpřístupnění spektra na trhu budou mít investoři investující do příští generace bezdrátového širokopásmového připojení prospěch z lepší předvídatelnosti a soudržnosti, pokud jde o budoucí modely udělování licencí a základní podmínky pro přidělení či obnovení vnitrostátních práv v oblasti spektra.

4.4.3.4 EHSV také vítá usnadnění sdíleného využívání rádiového spektra v rámci sítí 5G a podporu přístupu koncových uživatelů k bezdrátovému připojení. Sdílené využívání rádiového spektra na základě obecného oprávnění nebo individuálních uživatelských práv tak může vést k rozsáhlejšímu a účinnějšímu využívání tohoto vzácného zdroje. Uživatelům rádiového spektra v režimu obecného oprávnění bude zajištěna větší regulační ochrana před škodlivými interferencemi, aby se odstranily překážky bránící zavádění přístupových bodů Wi-Fi a zjednodušil se přístup koncových uživatelů ke sdílenému bezdrátovému připojení k internetu.

4.4.4 Nové vymezení režimu univerzální služby

4.4.4.1 „Nový“ režim univerzální služby a změny služeb a pravidel ochrany koncových uživatelů jsou oblasti, k nimž má EHSV největší výhrady. Univerzální služba ostatně představovala nejkritizovanější oblast již v předchozích stanoviscích EHSV.

4.4.4.2 Rozšíření této služby na další služby, například mobilní služby a přístup k širokopásmovému připojení k internetu, je už dlouho prioritou. Pod záminkou údajně modernizace režimu univerzální služby se však v rámci návrhu ve skutečnosti nahrazují služby a z jeho oblasti působnosti se vypoustí několik povinností, například zabezpečení veřejných telefonních automatů, úplných účastnických seznamů a informačních služeb souvisejících s účastnickými čísly, v důsledku čehož se výsledek, jehož má být dosaženo, stává zbytečným. EHSV si zatím není jist, zda je odvětví dostatečně zralé na to, aby zaručilo, že tyto služby budou nadále poskytovány i bez povinností univerzální služby. Skutečnost, že se v článku 82 členským státům povoluje „nadále zajišťovat dostupnost a cenovou dostupnost [jiných] služeb“, nezávisí pouze na tom, zda je „s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám náležitě prokázána potřebnost takovýchto služeb“, ale umožňuje také, aby bylo od těchto služeb v krátkodobém výhledu upuštěno kvůli nákladům, jež zahrnují.

4.4.4.3 EHSV má pochybnosti ohledně definice pojmu „funkční širokopásmové připojení“, neboť by mohla vést k vytvoření nahodilého seznamu dostupných internetových služeb namísto připojení neutrální minimální kvality a může tak v budoucnu vést k diskriminačním praktikám poškozujícím koncové uživatele.

4.4.4.4 V článku 79 se členským státům ukládá, „aby všichni koncoví uživatelé na jejich území měli přístup k dostupné službě funkčního přístupu k internetu a k hlasové komunikační službě v kvalitě požadované na jejich území, včetně připojení potřebného pro dané služby, alespoň v pevném místě, a to s přihlédnutím ke zvláštním vnitrostátním podmínkám za dostupnou cenu“, a mohou dokonce od podniků poskytujících uvedené služby vyžadovat, aby „tyto služby nabízely uvedeným koncovým uživatelům zvláštní sazby nebo balíčky odlišné od těch, jež jsou poskytovány za běžných obchodních podmínek“, přičemž mohou zavést „jednotné sazby, včetně zeměpisného zprůměrování, na celém území“.

V čl. 80 odst. 4 a 5 návrhu se však odkazuje na „sociální podporu nebo sociální zabezpečení“ či v případě státního rozpočtu prostřednictvím daní podpora „koncovým uživatelům s nízkými příjmy, zvláštními sociálními potřebami [nebo zdravotními postiženími] (...) s cílem zajistit cenovou dostupnost služby funkčního přístupu k internetu a hlasové komunikační služby alespoň v pevném místě“, což poskytovatele služeb uvedených povinností zbavuje.

4.4.4.5 Kromě toho se celý systém financování veřejné služby v případě, že vnitrostátní regulační orgány dospějí k názoru, že podnik čelí nepřiměřené zátěži, omezuje na zavedení „mechanismu náhrady zjištěných čistých nákladů takovému podniku z veřejných prostředků za transparentních podmínek“. Jinými slovy i v tomto případě je úhrada nákladů na veřejnou službu vyžadována prostřednictvím daní ze státního rozpočtu, zejména v případě absence poskytovatelů v nevýdělečných oblastech služeb určených veřejnosti, a byla tedy vypuštěna možnost vzájemného rozdělení nákladů, jež se dříve předpokládala v čl. 13 písm. b) příslušné zrušené směrnice (toto ustanovení uvádělo: „b) [...] rozdělení čistých nákladů na povinnosti univerzální služby mezi podniky zajišťující sítě a poskytující služby elektronických komunikací“).

4.4.5 Práva koncových uživatelů

4.4.5.1 Největší problém má EHSV nicméně s hlavou týkající se práv koncových uživatelů, u níž s ohledem na většinu svých stanovisek na toto téma nesouhlasí s přijatými řešeními, v první řadě s volbou maximální harmonizace ve smyslu článku 94. EHSV se domnívá, že v oblastech týkajících se práv spotřebitelů by měly být přijímány buď směrnice s minimální harmonizací, anebo nařízení, jež stanoví nejvyšší úroveň ochrany spotřebitelů.

4.4.5.2 EHSV považuje za nepřijatelné zrušení některých regulačních požadavků nebo omezení dřívějších práv či záruk pod nepodloženou záminkou, že už nejsou zapotřebí nebo jsou obsaženy ve všeobecném spotřebitelském právu, například zrušení pravomoci vnitrostátních regulačních orgánů přímo regulovat maloobchodní ceny operátorů s významnou tržní silou nebo některá ustanovení týkající se smluv, transparentnosti, služeb o účastnických číslech a interoperability analogových televizních zařízení (články 95 až 98 a 103 až 105).

4.4.5.3 Návrh Komise rovněž neuznává, že je potřeba zlepšit regulaci některých situací považovaných ve smlouvách s uživateli za nekalé praktiky, například co se týče maximálního trvání smluv nebo ukončení smluv, obnovení smluv v případě nabídek balíčků, neexistence sankcí sloužících k zajištění účinnosti procesu změny poskytovatele služeb pro koncové uživatele, zachování povinnosti náhrady od koncového uživatele v hodnotě, již je „pro rata temporis snížena hodnota dotovaného zařízení, které bylo součástí balíčku v rámci smlouvy v okamžiku jejího uzavření, a pro rata temporis snižena náhrada případných jiných výhod z propagačních akcí, které byly v okamžiku uzavření smlouvy takto označeny“.

4.4.5.4 Přesto vítá určitý počet nových ustanovení, například lepší srozumitelnost smluv díky smlouvě, jež shrnuje podstatné prvky zjednodušených informací, poskytnutí nástrojů pro kontrolu spotřeby a nástrojů k porovnávání cen a kvality a zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti nebo země pobytu.

4.5 Regulační a jiné příslušné orgány

4.5.1 Co se týče pravomocí regulačních orgánů a jiných příslušných orgánů, je obzvláště důležité přeformulování čl. 5 odst. 1.

4.5.2 Zejména pokud jde o nezávislost vnitrostátních regulačních orgánů a jiných příslušných orgánů, je potřeba zdůraznit ustanovení článků 7 a 9 kvůli zvláštním zárukám poskytovaným při výběru, omezení platnosti mandátů, samostatnosti při řízení a odvolání členů příslušných řídicích orgánů.

4.6 Řešení sporů dohodou

4.6.1 Obzvláště důležitá je pozornost, jež je v návrhu věnována zajištění toho, aby v případě svých nevyřešených sporů s podniky poskytujícími sítě nebo služby elektronických komunikací či veřejně dostupné služby elektronických komunikací jiné než interpersonální komunikační služby nezávislé na číslech, které se týkají smluvních podmínek nebo plnění smluv o poskytování těchto sítí či služeb, měli spotřebitelé přístup k transparentním, nediskriminačním, jednoduchým, rychlým, spravedlivým a nenákladným mimosoudním postupům.

4.6.2 Ještě důležitější je možnost členských států rozšířit přístup k těmto postupům na jiné koncové uživatele, zejména mikropodniky a malé podniky.

4.6.3 Avšak pokud jde o přeshraniční spory, je v návrhu předloženo řešení, jehož problémem je neexistence mechanismů zavedených na úrovni EU pro tento typ sporů a které se ztrácí ve složité síti řízení s pochybnými výsledky, ať už jde o efektivnost či skutečnou a včasnou záruku spravedlivého složení zájmů, přičemž nakonec vše beztak končí soudním řízením.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací

[COM(2016) 591 final – 2016/0286(COD)]

(2017/C 125/09)

Samostatný zpravodaj: **Jorge PEGADO LIZ**

Konzultace	Evropský parlament, 24. 10. 2016 Rada Evropské unie, 25. 10. 2016
Právní základ	článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	11. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	25. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	118/0/4

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV v několika svých stanoviscích vždy obhajoval posílení funkcí, kompetencí a pravomocí sdružení BEREC tak, aby mělo potřebné možnosti pro výkon účinné regulační úlohy v tomto odvětví na evropské úrovni.

1.2 Proto nemůže než opětovně ve všeobecné rovině souhlasit se záměrem, s nímž byl návrh Komise přijat.

1.3 Vyjadřuje však politování nad tím, že si Komise ne zvolila možnost, kterou označuje jako možnost 4 a kterou bezdůvodně zamítla a upřednostnila ponechat úlohu sdružení BEREC v oblasti běžné, byť posílené spolupráce či koordinace.

1.4 EHSV je přesvědčen, že jak již uvedl dříve, pouze jediná možnost, a sice přeměna sdružení BEREC ve skutečný regulační orgán, bude i výhledově schopna zaručit přiměřenou regulaci nových informačních služeb na celoevropské či celosvětové úrovni, které v současnosti nejsou z větší části regulovány nebo se na ně vztahují nejasné regulační rámce (M2M, OTT a jiné oblasti s velkým významem pro Unii, jako jsou roamingové nebo nadnárodní trhy) či závazné celoevropské postupy přidělování do konkrétních pásem.

1.5 Aspektem, který si zaslouží obzvláště důkladné přezkoumání a projednání, je složení, struktura a fungování odvolacího senátu, s cílem zaručit ve všech situacích jeho skutečnou nezávislost a nestrannost a přiměřený systém odvolacích prostředků, a to zejména v případě rozhodnutí týkajících se přeshraničních sporů.

2. Stručné shrnutí návrhu

2.1 Komise ve svém sdělení z května 2015 s názvem Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě⁽¹⁾ (dále jen „strategie pro jednotný digitální trh“) uvádí, že změna tržního a technologického prostředí vyžaduje posílení institucionálního rámce, a to posílením úlohy Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (dále jen „sdružení BEREC“). Evropský parlament ve svém usnesení nazvaném Směrování k Aktu o jednotném digitálním trhu⁽²⁾ vyzval Komisi, aby digitální jednotný trh ještě více integrovala a zajistila účinnější institucionální rámec, přičemž jedním z prostředků by bylo posílení úlohy, možností a rozhodovacích pravomocí sdružení BEREC s cílem podpořit jednotné

⁽¹⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 176.

⁽²⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. ledna 2016 o směrování k Aktu o jednotném digitálním trhu (TA(2016)0009).

uplatňování regulačního rámce pro elektronické komunikace, umožnit účinný dohled ze strany sdružení BEREC nad rozvojem vnitřního trhu a pomoci sdružení řešit přeshraniční spory.

2.2 Tento návrh by měl být posuzován společně s návrhem směrnice, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace⁽³⁾, v němž je sdružení BEREC pověřeno plněním dalších úkolů, jež pomohou zajistit jednotné uplatňování regulačního rámce, a který umožní podpořit rozvoj trhu elektronických komunikací v celé Unii. Sdružení BEREC přispěje rovněž k podpoře přístupu k datovému připojení s velmi vysokou kapacitou a jeho využívání, podpoře hospodářské soutěže při poskytování sítí a služeb elektronických komunikací i prosazování zájmů občanů Unie.

2.3 Prvním cílem návrhu je tedy posílit institucionální roli sdružení BEREC, zlepšit jeho strukturu řízení a zároveň sdružení BEREC a úřad BEREC změnit na plnohodnotnou agenturu s širším mandátem, tak aby byla schopna vykonávat svoje budoucí úkoly v návaznosti na práci, kterou již sdružení BEREC vykonalo, a na výměnu znalostí s vnitrostátními regulačními orgány, přičemž její struktura a také řízení, provoz, plánování a odpovědnost budou uvedeny do souladu se společným prohlášením Evropského parlamentu, Rady a Komise o decentralizovaných agenturách ze dne 19. července 2012 („společný přístup“)⁽⁴⁾. Do nařízení o sdružení BEREC jsou začleněny rovněž úkoly, jež byly sdružení BEREC přiděleny v nedávno přijatém nařízení (EU) 2015/2120, které stanoví pravidla pro zajištění přístupu k otevřenému internetu a zrušení příplatků za roaming⁽⁵⁾. Byla však vynechána revize směrnice o ochraně soukromí a elektronických komunikacích⁽⁶⁾, jejíž návrh Komise přislíbila na konec roku 2016.

2.4 Komise zvažovala čtyři možnosti dosažení tohoto cíle, přičemž první z nich nepočítá s žádnými změnami, druhá zahrnuje prosté posílení poradní úlohy a pravomocí, třetí – upřednostňovaná – spočívá v zachování poradní úlohy s určitými přednormativními pravomocemi a lepším postupem přezkumu trhů a přidělování práv na využívání rádiového spektra, což je v ní podrobně popsáno, a čtvrtá možnost – kterou Komise hned zpočátku zavrhla – spočívá ve vytvoření skutečného regulačního orgánu EU v podobě agentury posílené o potřebné zdroje na provedení přenosu výkonných pravomocí, včetně pravomocí v oblasti dohledu a výkonných pravomocí, a o závazné pravomoci v oblastech, v nichž je zapotřebí zajistit jednotné uplatňování pravidel EU.

2.5 V následujícím textu je popsán právní vývoj zvolené možnosti, jehož analýza je uvedena níže.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV v několika svých stanoviscích⁽⁷⁾ prosazoval posílení funkcí, kompetencí a pravomocí sdružení BEREC tak, aby měl potřebné možnosti pro výkon účinné regulační úlohy v rámci odvětví na evropské úrovni. Proto nemůže než opětovně ve všeobecné rovině souhlasit se záměrem, s nímž byl návrh Komise přijat.

⁽³⁾ COM(2016) 590 final, k němuž EHSV vydal stanovisko TEN/612 Evropský kodex pro elektronické komunikace (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁴⁾ Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise o decentralizovaných agenturách ze dne 19. července 2012.

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 ze dne 25. listopadu 2015 (Úř. věst. L 310, 26.11.2015, s. 1), k jehož návrhu přijal EHSV stanovisko TEN/534 (Úř. věst. C 177, 11.6.2014, s. 64).

⁽⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Úř. věst. L 201, 31.7.2002, s. 37); tato situace již byla analyzována ve stanovisku TEN/612 Evropský kodex pro elektronické komunikace (viz strana xx v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁷⁾ Například:

- stanovisko EHSV k návrhu změny nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 531/2012 ze dne 13. června 2012 (COM (2016) 399 final) (Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 162, odstavec 4.7);
- stanovisko EHSV k návrhům Komise týkajícím se nových opatření v rámci jednotného telekomunikačního trhu EU (COM(2013) 627 final a COM(2013) 634 final) (Úř. věst. C 177, 11.6.2014, s. 64, odstavec 4.7.1);
- stanovisko EHSV ke sdělení Komise Podpora sdíleného využívání zdrojů rádiového spektra na vnitřním trhu (COM(2012) 478 final) (Úř. věst. C 133, 9.5.2013, s. 22, odstavec 4.10);
- stanovisko EHSV k digitálnímu vnitřnímu trhu podporujícímu začlenění (Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 8, odstavec 3.1.1.1);
- stanovisko EHSV ke sdělení Komise Otevřený internet a neutralita sítí v Evropě (COM(2011) 222 final) (Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 139, odstavec 2.4.1);
- stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutí o vytvoření prvního programu politiky rádiového spektra (COM(2010) 471 final) a ke sdělení Komise Evropské širokopásmové sítě: investice do digitálního růstu (COM(2010) 472 final) (Úř. věst. C 107, 6.4.2011, s. 53, odstavce 2.13 a 2.14).

3.2 EHSV se naproti tomu zaměřuje na řešení, jež je bližší možnosti 4 uvedené Komisí, neboť má za to, že pouze kosmetické úpravy statusu sdružení BEREC nestačí k tomu, aby se změnil na skutečný regulační orgán.

3.3 Doslovně to např. uvádí ve svém stanovisku TEN/534: „Podle názoru EHSV se navrhované změny statusu BEREC, např. plný úvazek předsedy Rady regulačních orgánů, mohou projevit jako nedostatečné vzhledem k výzvám v oblasti konkurenceschopnosti a nutnosti vytvářet investiční pobídky, zejména v souvislosti s širokopásmovým připojením a sítí NGN/NGA.“ (odstavec 4.7.1).

3.4 Proto se při výkonu funkcí, u nichž se dobře ví o chybějící přiměřené regulaci, jako jsou například nové celoevropské či celosvětové informační služby, které v současnosti většinou nejsou regulovány nebo se na ně vztahují nejasné regulační rámce (M2M, OTT a další oblasti s velkým významem pro Unii, jako jsou roamingové nebo nadnárodní trhy) či závazné celoevropské postupy přidělování do konkrétních pásem, a nových pravomocí, které sdružení BEREC svěřuje nejen tento návrh, ale ještě ve větším rozsahu návrh evropského kodexu pro elektronické komunikace, nejeví jako přijatelné zachovat činnosti sdružení BEREC pouze na úrovni běžné spolupráce či koordinace, byť posílené.

3.5 Tento návrh doajista nepředstavuje budoucí vizi větší integrace digitálního jednotného trhu, neboť v oblasti regulace nadále umožňuje roztržštěnost v podobě existence vnitrostátních regulačních orgánů.

3.6 To možná vysvětluje nepřilíš povzbudivé výsledky hodnocení sdružení BEREC uvedené v návrhu, pokud jde o jeho význam, efektivnost, účelnost a vlastní přidanou hodnotu modelu, v němž se navzdory tomu všemu má pokračovat.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Pokud jde o vymezení pravomocí, uspořádání a fungování, text v obecné rovině postupuje podle modelu společného pro všechny agentury stejného typu, jenž je vymezen ve společném prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise o decentralizovaných agenturách, a nevyžaduje tedy žádné zvláštní připomínky.

4.2 Co se týče odvolacího senátu, je třeba přesto poznamenat, že pokud jde o záruku „nestrannosti a nezávislosti jeho členů na základě transparentních a objektivně ověřitelných kritérií, která stanoví agentury“, zejména jestliže nábor členů odvolacího senátu probíhá mezi „zaměstnanci agentury či členy správní rady (...), neměl by zpochybnit výše uvedené zásady nestrannosti a nezávislosti“ (bod 21 uvedeného prohlášení).

4.3 Ve srovnání s tím, co lze vidět u stejných orgánů, jako je mimo jiné úřad EUIPO⁽⁸⁾, Odrůdový úřad Společenství⁽⁹⁾, Evropská agentura pro bezpečnost letectví⁽¹⁰⁾ a Evropská agentura pro chemické látky⁽¹¹⁾, je EHSV překvapen stručností ustanovení, jimiž je v článcích 11 až 14 návrhu vymezen právní rámec odvolacího senátu.

4.4 EHSV konstatuje, že ve všech nařízeních týkajících se organizačních pravidel a postupů odvolacích senátů uvedených agentur jsou podrobně stanoveny procesy uplatňované v těchto senátech a že rozhodnutí, která se zde přijímají, podléhají možnosti odvolání k Tribunálu Evropské unie za účelem jejich zrušení, a rozsudky Tribunálu podléhají rovněž možnosti odvolání k Soudnímu dvoru Evropské unie, pokud se jedná o právní otázky.

⁽⁸⁾ Nařízení Komise (ES) č. 216/96 ze dne 5. února 1996 (Úř. věst. L 28, 6.2.1996), změněné nařízením Komise (ES) č. 2082/2004 ze dne 6. prosince 2004 (Úř. věst. L 360, 7.12.2004).

⁽⁹⁾ Článek 67 a následující články nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 (Úř. věst. L 227, 1.9.1994 s. 1).

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1592/2002 ze dne 15. července 2002 (Úř. věst. L 240, 7.9.2002, s. 1).

⁽¹¹⁾ Nařízení Komise (ES) č. 771/2008 ze dne 1. srpna 2008 (Úř. věst. L 206, 2.8.2008, s. 5).

4.5 Ačkoli je úloha sdružení BEREC ve většině situací čistě poradní, může se stát, že na základě spojení ustanovení návrhu směrnice s ustanoveními tohoto návrhu bude mít sdružení BEREC nakonec rozhodovací pravomoc s účinností v právním prostředí třetích stran, jako je tomu v případě některých rozhodnutí uvedených v čl. 2 odst. 1 písm. b) až d), a to ve vztahu k:

- určení nadnárodních trhů,
- vzorovým shrnutím smlouvy,
- ekonomickému modelu majícímu za cíl pomáhat Komisi při stanovování maximálních sazeb za ukončení volání v Unii,
- stanoviskům týkajícím se řešení přeshraničních sporů,
- návrhům vnitrostátních opatření týkajících se postupů regulace trhu,
- návrhům vnitrostátních opatření týkajících se postupů vzájemného hodnocení rádiového spektra,
- návrhům rozhodnutí a doporučení ohledně harmonizace.

4.6 Příkladem jsou přeshraniční spory, v nichž může „každá strana předložit spor příslušnému vnitrostátnímu regulačnímu orgánu nebo vnitrostátním regulačním orgánům“, které „oznámí spor sdružení BEREC tak, aby byl spor uceleně vyřešen v souladu s cíli uvedenými v článku 3“. V takovém případě „sdružení BEREC vydá stanovisko, v němž uvede, aby příslušný vnitrostátní regulační orgán nebo příslušné vnitrostátní regulační orgány podnikly konkrétní kroky k řešení sporu nebo se zdržely jednání, a to v nejkratším možném termínu, nejpozději však do čtyř měsíců, s výjimkou mimořádných okolností“.

4.7 V uvedené situaci se při odvolání proti takovému rozhodnutí k odvolacímu senátu, jak se předpokládá v návrhu, bude jen obtížně uznávat, že byla zachována záruka nezávislosti a nestrannosti.

4.8 Navzdory tomu, že se vždy předpokládá možnost odvolání k soudu, neposkytuje postup na správní úrovni patrně možnost odvolání ke skutečně nezávislému subjektu.

4.9 EHSV očekává, že v konečném znění návrhu bude tato otázka náležitě přehodnocena.

V Bruselu dne 25. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014, pokud jde o podporu připojení k internetu v místních komunitách

[COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD)]

(2017/C 125/10)

Samostatný zpravodaj: **Emilio FATOVIC**

Konzultace	Evropský parlament, 6. 10. 2016 Rada Evropské unie, 25. 10. 2016
Právní základ	článek 172 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	11. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	195/1/0

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá iniciativu Komise Wifi4EU, jejímž cílem je šířit bezplatné připojení k internetu na veřejných místech a která bude přínosná jak z hlediska přístupu (v první řadě pro nejvíce znevýhodněné sociální skupiny), tak z hlediska hospodářského růstu regionů zejména v oblasti veřejných služeb, zdravotnických služeb, obchodu a cestovního ruchu.

1.2 Výbor vítá skutečnost, že jeden z jeho návrhů, který opakovaně předkládal v předchozích stanoviscích, se v procesu digitalizace Evropské unie konečně uplatnil⁽¹⁾. Tento návrh vyplývá z přesvědčení, že přístup k internetu je základním právem každého občana a nezbytným nástrojem sociálního začleňování a hospodářského růstu.

1.3 EHSV konstatuje, že rychlý pokrok v oblasti digitálních technologií může vést k tomu, že veškeré instalované technologie během velmi krátké doby zastarají. Výbor proto vyzývá Komisi, aby určila sociální i technologické cíle rozvoje, aby byla iniciativa Wifi4EU dynamičtější, udržitelnější a pružnější.

1.4 Výbor podporuje myšlenku inspirovat se u Wifi4EU projektem EDUROAM a navrhuje sloučit oba procesy tak, aby všem občanům zaručily jednotnou digitální identitu na celém území Evropy, jak je již stanoveno v nařízení eIDAS. Tento proces bude mít významný dopad i z hlediska posílení smyslu pro evropské občanství a odstranění „**digitální chudoby**“.

1.5 EHSV považuje Wifi4EU za projekt strategického významu a vyčleněný rozpočet ve výši 120 milionů eur za naprosto nedostatečný k pokrytí potřeb celého území Evropy. Výbor proto doufá, že finanční prostředky budou výrazně navýšeny, aby bylo možné se zaměřit na bezplatné vysokorychlostní připojení WiFi na všech veřejných místech v celé Evropě do roku 2025, a iniciativa tak byla prováděna v souladu se zásadou „**Quality Wifi4all**“. V tomto ohledu by bylo důležité zajistit větší propojení všech již fungujících veřejných služeb WiFi, aby byly plně využity dostupné zdroje a zamezilo se plýtvání.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 8.

1.6 EHSV je toho názoru, že kritéria zvolená pro přidělování finančních prostředků („kdo dřív přijde, je dřív na řadě“ a geografické kritérium) jsou nejasná a navzájem si odporují. Výbor doporučuje, aby se zohledňoval počet obyvatel členských států a jejich zeměpisná rozloha a aby byl předem určen maximální objem prostředků, který jednotlivým zemím náleží, tak aby je mohly vyváženě využívat všechny regiony.

1.7 EHSV navrhuje vyčlenit 20 % na hospodářsky a digitálně méně rozvinuté oblasti, přičemž bude věnována mimořádná pozornost ostrovům, horským oblastem a příhraničním či okrajovým regionům nebo územím, která byla zasažena přírodními katastrofami. To umožní investovat zdroje tam, kde jich je nejvíce zapotřebí. Výbor doporučuje, aby kritéria zápisu do rejstříku poskytovatelů nediskriminovala společnosti na základě jejich velikosti.

1.8 EHSV podporuje zásadu přidělování finančních prostředků na zavádění bezplatného připojení k internetu tam, kde v současné době není. Výbor však vyzývá Komisi, aby v souladu se strategickou vizí doplnila veřejnou iniciativu iniciativami zahrnujícími partnerství veřejného a soukromého sektoru.

1.9 EHSV požaduje v období let 2017 až 2020 zavést kvalitní bezplatné připojení WiFi a zaručit minimální rychlost připojení 100 megabitů za sekundu, nicméně již nyní je třeba vycházet z toho, že se síť bude muset již ve střednědobém horizontu upravit vyšším rychlostem. Existují pro to tři důvody:

- a) cíl sladit Wifi4EU se sdělením o gigabitové společnosti;
- b) prosté připojení ADSL by kvůli svým technickým omezením nezaručilo dostatečně kvalitní připojení desítkám uživatelů zároveň;
- c) bezplatná veřejná služba nemusí mít nezbytně nutně nízkou kvalitu.

1.10 EHSV podporuje přijetí nebyrokratických a zjednodušených mechanismů přístupu k financování. Výbor však vyzývá Komisi, aby stanovila minimální lhůtu 3 let pro poskytování této služby, pod postihem vrácení obdržených prostředků.

2. Úvod a metodické východisko

2.1 Návrh COM(2016) 589, kterým se mění nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014, pokud jde o podporu připojení k internetu v místních komunitách, je součástí balíčku právních předpisů v oblasti telekomunikací, který Komise přijala dne 13. září 2016 a který obsahuje mj. následující opatření:

- sdělení Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti, COM(2016) 587,
- Akční plán 5G pro Evropu, COM(2016) 588,
- návrh směrnice, kterou se stanoví nový evropský kodex pro elektronické komunikace, COM(2016) 590,
- návrh nařízení o posílení stávajícího Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a jeho přeměnu ve stejnojmennou agenturu, COM(2016) 591.

2.2 EHSV sice vypracoval ke každému návrhu samostatné stanovisko, všechna však zpracoval jednotně, aby bylo zaručeno, že jednotlivé dokumenty budou harmonizovány, budou mít společnou vizi a obsah (toto stanovisko úzce souvisí s následujícími stanovisky: TEN/611 Evropská gigabitová společnost, TEN/612 Evropský kodex pro elektronické komunikace, TEN/613 Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací a TEN/615 Akční plán 5G pro Evropu) a budou navazovat na předchozí stanoviska EHSV k tomuto tématu.

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1 Navrhované nařízení, kterým se zahajuje tzv. iniciativa Wifi4EU, je součástí balíčku opatření shrnutých do sdělení o „evropské gigabitové společnosti“. Účelem této iniciativy je financovat zřízení bezplatných hotspotů umožňujících připojení k internetu na veřejných místech (knihovny, náměstí, parky, nemocnice, veřejné budovy obecně) po vzoru a s využitím úspěšné iniciativy EDUROAM, která již takovou službu poskytuje na vysokých školách.

3.2 Komise vyčlenila 120 milionů eur a odhaduje, že v období 2017–2020 zapojí 6 000 až 8 000 obcí. Nakonec se tak dosáhne 40 až 50 milionů připojení za den. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům má iniciativa podobu pilotního projektu.

3.3 Příjemci této iniciativy jsou obce, které zatím takovou službu neposkytují. Projekty nesmí překročit rozpočet ve výši 60 000 eur a obdrží až 100 % úhradu nákladů na pořízení a instalaci hotspotů, zatímco náklady na předplatné na připojení k internetu a na údržbu zařízení ponесou místní orgány samy.

3.4 Místní orgány budou vybízeny, aby své bezplatné digitální služby – zejména v oblastech elektronického cestovního ruchu, elektronického zdravotnictví a elektronické veřejné správy – rozvíjely a propagovaly.

3.5 Návrh, který se týká pouze veřejných míst, je koncipován tak, aby nebyl v rozporu s volným trhem digitálního provozu a neměl by ho ani narušit, nýbrž ho naopak posílit prostřednictvím šíření digitálních technologií v méně rozvinutých oblastech.

3.6 Návrh Komise stanoví tři základní kritéria pro přidělování prostředků:

- a) přístup k nim mají pouze místní komunity, které zatím takovou službu neposkytují;
- b) prostředky se poskytují přímo v chronologickém pořadí podaných žádostí („kdo dřív přijde, je dřív na řadě“);
- c) pro vyvážené přidělování vyčleněných finančních prostředků se uplatňuje geografické kritérium.

3.7 Návrh stanoví zjednodušený model přístupu k finančním prostředkům a vykazování prováděné činnosti prostřednictvím řady poukázek, které budou následně využity k platbám podnikům pověřených instalováním zařízení. Komise bude moci prověřovat skutečné fungování hotspotů v reálném čase, tak aby v případě potřeby mohla zakročit a provést kontrolu.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV vítá iniciativu Komise Wifi4EU, jejímž cílem je šířit internet na veřejných místech a která bude přínosná jak z hlediska přístupu⁽²⁾ (v první řadě pro nejvíce znevýhodněné sociální skupiny potýkající se s problémem **digitální chudoby**⁽³⁾), tak z hlediska hospodářského růstu regionů zejména v oblasti zdraví, veřejných služeb, obchodu a cestovního ruchu⁽⁴⁾.

4.2 Výbor vítá skutečnost, že jeden z jeho návrhů, který opakovaně předkládal v předchozích stanoviscích, se v procesu digitalizace Evropské unie konečně uplatnil⁽⁵⁾. Tento návrh vyplývá z přesvědčení, že přístup k internetu je základním právem každého občana a nástrojem sociálního začleňování a hospodářského růstu.

4.3 EHSV vyzývá Komisi, aby předložila odhad trvalého dopadu iniciativy Wifi4EU na přijímající oblasti. Rychlý pokrok v oblasti digitálních technologií totiž může vést k tomu, že veškeré instalované technologie během velmi krátké doby zastarají. Proto Výbor doporučuje zasadit pilotní projekt do širší a pružnější strategické vize, která upřednostní sociální cíle před cíli čistě technologickými.

4.4 EHSV se domnívá, že návrh dostatečně nevyjasňuje způsob, jakým bude tato iniciativa zahrnuta do procesu digitalizace EU, která je v současné době velmi nehomogenní. Kolísá totiž mezi oblastmi, které dosud nemají připojení ADSL, a oblastmi, které již mají ultra-širokopásmové sítě a s úspěchem již testují rychlost připojení 1 gigabit za sekundu. EHSV doufá, že si tato iniciativa vytyčí ambiciózní cíle, pokud jde o kvalitu poskytované služby.

4.5 EHSV poukazuje na to, že návrh není podložen odpovídající podrobnou studií proveditelnosti. Dokladem toho je skutečnost, že údaje, které Komise předkládá ohledně potenciálního dopadu, jsou příliš obecné, nejsou dostatečně podepřeny socioekonomickým posouzením a v porovnání s reálným potenciálem jsou zřejmě i nadhodnocené, neboť není dostatek finančních prostředků.

⁽²⁾ Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 28.

⁽³⁾ Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 25.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 9.

⁽⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

4.6 EHSV lituje, že předpokládaný rozpočet je omezen na 120 milionů eur, což takto významnou iniciativu deklasuje na pouhý pilotní projekt. Výbor tedy doufá, že finanční prostředky budou výrazně navýšeny, aby byla Wifi4EU povýšena na strukturální a strategické opatření, které bude mít měřitelné cíle, bude v souladu s modelem gigabitové společnosti a umožní dosáhnout cílů digitálního rozvoje vytyčených pro rok 2025. EHSV upozorňuje na nutnost stanovit pro program gigabitové společnosti cíl 100 % bezplatného připojení WiFi na všech veřejných místech do roku 2025.

4.6.1 EHSV připomíná, že původní finanční dotace Nástroje pro propojení Evropy určená na posílení digitálních sítí a služeb činila více než 9 mld. eur, které byly následně sníženy na něco málo přes 1 miliardu. Výbor opět vyjadřuje politování nad tímto snížením finančních prostředků vyčleněných na jednu ze zásadních priorit konkurenceschopné Evropy a doufá, že bude možné použít prostředky z jiných rozpočtových položek.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Výbor konstatuje, že návrh dostatečně nespecifikuje kritéria zvolená pro přidělování finančních prostředků, a obává se, že si kritéria mohou navzájem odporovat. Zejména je třeba poukázat na to, že zásada „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“ může zvýhodnit subjekty, které již digitalizaci provedly, a odebrat prostředky těm členským státům a místním subjektům, které je potřebují nejvíce.

5.2 EHSV doporučuje, aby se při přidělování finančních prostředků zohledňoval počet obyvatel členských států a jejich zeměpisná rozloha a aby byl předem určen maximální objem prostředků, který jednotlivým zemím náleží, tak aby je mohly vyváženě využívat všechny regiony.

5.2.1 EHSV doufá, že rejstřík poskytovatelů zajišťujících infrastrukturu, do něž by se zainteresované společnosti měly zapsat, aby je obce mohly vybrat, nebude společnosti diskriminovat na základě jejich velikosti.

5.3 Výbor doufá, že bude 20 % rozpočtu vyčleněno na hospodářsky a digitálně méně rozvinuté oblasti, přičemž bude věnována mimořádná pozornost ostrovům, horským oblastem a příhraničním či okrajovým regionům nebo územím, která byla zasažena přírodními katastrofami. To umožní investovat zdroje tam, kde jich je nejvíce zapotřebí⁽⁶⁾.

5.4 EHSV podporuje zásadu přidělování finančních prostředků na zavádění bezplatného připojení k internetu tam, kde v současné době není. Výbor si je však vědom jak naléhavosti, tak i komplexnosti technologického i ekonomického úsilí nezbytného k zavedení tohoto připojení po celé Evropě. EHSV proto vyzývá Komisi, aby v souladu se strategickou vizí doplnila veřejnou iniciativu iniciativami zahrnujícími partnerství veřejného a soukromého sektoru.

5.5 EHSV požaduje v období let 2017 až 2020 zavést kvalitní bezplatné připojení WiFi a zaručit minimální rychlost připojení 100 megabitů za sekundu (ultraširoké pásmo), nicméně již nyní je třeba vycházet z toho, že se síť bude muset již ve střednědobém horizontu uzpůsobit vyšším rychlostem. Existují pro to tři důvody:

- a) cíl sladit Wifi4EU se sdělením o gigabitové společnosti, které usiluje o to, aby do roku 2025 bylo zavedeno ultrarychlé vlákno (1 gigabit za sekundu) do všech sítí EU, v nichž se poskytují veřejné služby (veřejná správa, nemocnice, knihovny);
- b) prosté připojení ADSL by kvůli svým technickým omezením (latence, stabilita připojení a maximální pásmo) nemohlo zaručit dostatečně kvalitní připojení desítkám uživatelů zároveň;
- c) koncepce bezplatné veřejné služby nesmí být ztotožňována s nízkou kvalitou.

5.6 EHSV podporuje myšlenku inspirovat se u Wifi4EU projektem EDUROAM, domnívá se však, že tyto iniciativy se musí již od počátku doplňovat, mj. musí všem občanům zaručit přístup prostřednictvím jednotné digitální identity po celé Evropě. V této souvislosti Výbor navrhuje vrátit se zpět k tomu, co již bylo ohledně digitální identity navrženo a stanoveno v nařízení eIDAS⁽⁷⁾, které poskytuje záruku jak z hlediska ochrany údajů, tak i bezpečnosti před nepatřičným využíváním služby (terorismus). Tento proces bude mít významný dopad i z hlediska posílení smyslu pro evropské občanství.

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou 1..

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73.

5.7 EHSV podporuje přijetí nebyrokratických a zjednodušených mechanismů přístupu k financování. Výbor však podotýká, že návrh Komise nestanoví žádnou minimální lhůtu, během níž by přijímající místní orgány byly povinny poskytovat bezplatné připojení WiFi (pod postihem vrácení obdržených prostředků). EHSV doporučuje stanovit minimální lhůtu, během níž se tato služba musí poskytovat, na 3 roky.

5.8 Komise by dále měla vybízet členské státy, aby podporovaly šíření bezplatného přístupu k internetu prostřednictvím WiFi na všech veřejných místech. To by bylo velmi důležité v malých městech a v oblastech, které se nehodí k tržnímu využití, kde budou velcí tržní operátoři jen sotva činit rozsáhlé investice do digitální infrastruktury. Přispěje to k harmoničtějšímu rozvoji EU a vyústí ve více příležitostí a vyšší kvalitu života pro všechny občany.

5.9 EHSV znovu vyzývá Komisi, aby zohlednila demografický aspekt. Mnoho starších lidí je skutečně ještě digitálně negramotných. Výbor proto doporučuje, aby iniciativa Wifi4EU zahrnovala vytvoření jediného, vícejazyčného a uživatelsky vstřícného přístupového místa. Dále doporučuje, aby obce, jež obdrží finanční prostředky, nabízely školení především pro starší lidi, a podpořily tak šíření internetu, zajistily úspěch iniciativy, bojovaly proti sociálnímu vyloučení a upevnily místní komunity.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán 5G pro Evropu

[COM(2016) 588 final]

(2017/C 125/11)

Samostatný zpravodaj: **Mihai MANOLIU**

Konzultace	Komise, 24. 11. 2016
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	11. 1. 2017
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	199/1/4

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV považuje za vhodné podpořit cíle Evropské komise zavést první 5G sítě (do roku 2018) a spustit komerční služby v Evropě (do konce roku 2020).

1.2 EHSV se domnívá, že rozhodujícími faktory bude úspěch projektů rozvíjených v rámci partnerství soukromého a veřejného sektoru v oblasti 5G (5G-PPP) během výzkumné fáze a integrace fronthaul a backhaul sítí při přenosu dat díky zavedení přepínačů s velkou kapacitou, heterogenním přenosovým spojením a procesorovým jednotkám umístěným v cloudu a využívajícím více poskytovatelů internetu.

1.3 EHSV Komisi doporučuje, aby spolupracovala s členskými státy a orgány na mezinárodní úrovni na řešení problémů technické povahy souvisejících s pracovními frekvencemi a šířkou pásma a také na vypracování norem (bez zvláštních norem nelze hovořit o masivním rozvoji a tedy ani o trhu se zařízeními dostupnými za rozumnou cenu).

1.4 EHSV si je vědom možných rizik (řada faktorů může vytvořit překážky pro dosažení daného cíle) pro všechny městské oblasti a hlavní dopravní cesty, které budou v budoucnu profitovat z pokrytí 5G. Opatření na povzbuzení poptávky se při poskytování služeb v těchto oblastech neprojeví jako účinná.

1.5 Výbor podporuje nahrazování nedostatečných soukromých investic v odlehlých a málo osídlených regionech některých členských států veřejnými investicemi nebo jinými způsoby financování. EHSV se zároveň domnívá, že při zdůvodňování rozhodnutí o financování z veřejných fondů je třeba zohlednit vliv na místní ekonomiku, práci na dálku, nabídku služeb zdravotní péče a nové vzdělávací příležitosti (příznivé vedlejší účinky).

1.6 EHSV doporučuje standardizovat postupy a definovat specifikace ve všech fázích projektu 5G jako předpoklad pro spravedlivé pracovní právní vztahy, díky čemuž budou sociální partneři moci objektivně posoudit jak problémy, tak stav plnění daných cílů.

1.7 EHSV má za to, že sítě 5G mohou díky svým specifickým rysům a interoperabilitě, transparentnosti a bezpečnosti dat významně přispět k modernizaci veřejné správy v členských státech a k omezení byrokracie.

1.8 EHSV vyzdvihuje úlohu, kterou v digitální oblasti mohou mít malé a střední podniky. Právě ony mohou na trh zavést nové inovační modely; veřejné financování některých virtuálních klastrů určených těmto podnikům může být řešením na podporu začínajících podniků a příležitostí, jež by spolu s dalšími inovativními a individualizovanými modely financování neměla být opomíjena.

1.9 EHSV je toho názoru, že pro EU musí být prioritou rozvoj digitálních kompetencí občanů a především pracovníků. Činnost EU v souvislosti se strategií pro digitální dovednosti a Velkou koalici pro digitální pracovní místa představuje pojitko mezi sociálními partnery, poskytovateli vzdělávání a dalšími příslušnými sociálními subjekty v této oblasti. EHSV se obává, zda bude věnována zvláštní pozornost osobám se zdravotním postižením, pro něž je třeba vytvořit podmínky pro snadný přístup k novým technologiím vzešlým z 5G.

1.10 EHSV se zasazuje o to, aby investice opírající se o strukturální fondy vytvořily rovné podmínky pro všechny členské státy a vyvážený a nediskriminační přístup pro všechny hospodářské subjekty.

1.11 Zemědělství a lesnictví a řadě podniků ve venkovských a odlehlých oblastech Evropy byly neustále slibovány rychlejší širokopásmové a 3/4G mobilní sítě, tyto sliby však nebyly nikdy vyplněny. Mají-li mít venkovské, odlehlé, horské a ostrovní oblasti Evropy nějakou budoucnost, mají jistě i právo žádat přístup přinejmenším k 5Mb/s širokopásmové a 3/4G mobilní komunikaci.

2. Obecné připomínky

2.1 EHSV ve všech svých stanoviscích podpořil iniciativy Komise v oblasti IKT jakožto předpoklad pro dokončení jednotného digitálního trhu jako hnací síly hospodářsko-sociálního rozvoje EU. EHSV oceňuje zapojení Komise do zavádění sítí 5. generace (CI technologie pro mobilní sítě) a podporuje její činnost prováděnou již od výzkumné fáze. Zavádění těchto sítí na trh a jejich rozvoj zahrnuje, jako v případě každého nového výrobku nebo služby, řadu rizik a příležitostí, jež je třeba objektivně vyhodnotit, aby tak mohly být prováděny nejlepší politiky pro dosažení stanovených výsledků.

2.2 Ačkoli technologie 5. generace (5G) vychází ze stávajících technologií, nelze ji zaměřovat se 4G, do níž lze zahrnout více pokročilých globálních technologií, například LTE a pokročilé technologie LTE (TD-LTE, AXGP, LTE-A, TD-LTE-A, LTE s VoLTE), WiMax, WiMAX2, Network Function Virtualization/Software Defined Network (NFV/SDN), HetNets (heterogenní sítě) a LPLT (Low Power Low Throughput network).

2.3 Hlavní vlastností technologie 5G ve srovnání se 4G je mnohem vyšší rychlost (Samsung oznámil rychlost 7,5 Gb/s, Nokia 10 Gb/s, zatímco univerzita v Surrey ve Spojeném království v loňském roce dosáhla ohromující rychlosti 1 Tb/s, stejně jako v technologii optických vláken; těchto výsledků bylo dosaženo v laboratorních podmínkách). Kromě rychlosti jsou dalšími významnými výhodami krátká prodleva (v rozsáhlých sítích je zajištěna prodleva kratší než 1 ms) a velká kapacita. Nebude-li v reálných podmínkách dosaženo prodlevy kratší než 1 ms, nebude možné část služeb určených pro 5G (rozšířená realita, virtuální realita, automobily bez řidiče, internet s hmatovým výstupem) zajistit s potřebnými charakteristikami.

2.4 Stejně tak bude reakce všech zainteresovaných subjektů na trhu záviset na těchto očekávaných technických charakteristikách. Je důležité připomenout, že při přechodu od sítí 2G na 3G se očekávání související s přístupem uživatelů mobilních telefonů k internetu nenaplnila. To bylo možné až poté, co mohly být do praxe zavedeny specifické technické způsobilosti technologie 3,5G, a spojení chytrých mobilních telefonů se širokopásmovými mobilními sítěmi tak na těchto přístrojích umožnilo přístup k internetu.

2.5 Sítě 5G a optické sítě se vzájemně doplňují. Na krátké vzdálenosti a v hustě osídlených oblastech z hlediska počtu připojení je 5G lepším řešením. Pro přenos informací na dlouhé vzdálenosti mají optické sítě (backhaul sítě a páteřní sítě) nedostižné výhody: přenosová rychlost až 1 Tb/s, žádné riziko rušení jinými elektromagnetickými signály, jež znečišťují prostředí a ovlivňují bezdrátové technologie, a žádné oslabování signálu při přenosu.

2.6 Zainteresované podniky a mezinárodní sdružení, jež jsou v tomto odvětví činné, se převážně zajímají o normalizaci technických specifikací nezbytných jak pro zařízení a přístroje, tak pro síť. Specifikace poskytují instrukce pro testování a validaci technických komponent důležitých pro 5G, vypracování specifikací pak průmyslovým partnerům, dodavatelům komponent, poskytovatelům sítí a jejich provozovatelům umožní vyvíjet interoperabilní řešení a přispěje k procesu předběžné standardizace. Zatímco ITU, 3GPP a další normalizační orgány rozhodly, že cílovým rokem pro stanovení norem 5G bude rok 2020, poskytovatelé mobilních telefonních služeb zintenzivnili své úsilí, aby mohli nabídnout konkurenceschopnější služby 5G.

2.7 EHSV se domnívá, že akční plány pro rozvoj sítě 5G a její zavádění v širokém měřítku musí být podpořeny podpůrnými iniciativami (jež povzbudí poptávku po širokopásmovém internetovém připojení za ceny dostupné pro uživatele) a operačními iniciativami, aby mohly být optimistické termíny dodrženy.

2.8 EHSV se obává, že důsledkem tohoto rozvoje (sítě 5G) by mohlo být zastavení stávajícího rozvoje sítí 3G a 4G ve venkovských, odlehlých a horských oblastech, a to jen kvůli příslibu, že v příštích 20 letech přijde cosi lepšího.

2.9 V mnoha částech Evropy není žádný mobilní signál, žádná síť 2G, 3G ani 4G. Důvodem je to, že kdykoliv se objeví nová technologie, je zavádění předchozí verze zastaveno. Mnohé venkovské, odlehlé a horské oblasti Evropy mají proto komunikační služby, jež zastaraly už před 20 lety.

2.10 Nedílnou součástí 5G sítě bude využívání superrychlého širokopásmového připojení. Co se však stane, nebudou-li mít podniky superrychlé širokopásmové optické připojení k dispozici a rychlost jejich drátové sítě bude nižší než 1 Mb/s? Zemědělství a lesnictví a řadě podniků ve venkovských a odlehlých oblastech Evropy byly neustále slibovány rychlejší širokopásmové a 3/4G mobilní sítě, tyto sliby však nebyly nikdy vyplněny.

2.11 Příliš málo lidí rozptýlených na velkém území je v celé Evropě běžný problém, jímž poskytovatelé služeb odůvodňují, proč nemohou v těchto oblastech služby zajistit. Mají-li mít venkovské, odlehlé, horské a ostrovní oblasti Evropy nějakou budoucnost, mají jistě i právo žádat přístup přinejmenším k 5Mb/s širokopásmové a 3/4G mobilní komunikaci.

3. Konkrétní připomínky

3.1 EHSV upozorňuje na to, že za situace, kdy jsou náklady na zavádění nových technologií obrovské, překračuje potřeba investic v EU výrazně hodnotu investic (4,2 miliardy eur) plánovaných v partnerství veřejného a soukromého sektoru, v němž je Komise zapojena. EHSV se domnívá, že opatření navrhovaná Komisí mohou přispět k podpoře finančního, lidského a technického úsilí, pokud budou předmětem trvalého zájmu, bude vytvořen rámec stimulující soukromé investice a bude zavedena dokonalá koordinace úsilí Evropské komise a členských států.

Oblast 1 Komise bude spolupracovat s členskými státy a zúčastněnými stranami z daného odvětví s cílem vypracovat na dobrovolné bázi pracovní program pro co nejrychlejší zavedení sítě 5G.

3.2 Cíle Komise zavést první 5G síť do konce roku 2018 a následně spustit komerční služby v Evropě do konce roku 2020 jsou závislé hlavně na výsledcích projektů rozvíjených v rámci 5G-PPP během výzkumné fáze. Z těchto projektů má zásadní význam projekt 5GXCrosshaul, jehož cílem je integrace fronthaul sítí (bezdrátové 5G sítě) a backhaul sítí (sítě tvořené převážně optickými vlákny) při přenosu dat. Je nezbytné zavést přepínače s velkou kapacitou, heterogenní přenosová spojení, procesorové jednotky umístěné v cloudu (datová minicentra) a lokální místa připojení (POP) k základním sítím jednoho či více poskytovatelů internetových služeb.

Oblast 2 a 3 Komise bude spolupracovat s členskými státy za účelem sestavení předběžného seznamu prvních frekvenčních pásem vhodných pro zahájení poskytování služeb 5G (do konce roku 2016). Dojednání úplného souboru frekvenčních pásem ve spektru pro potřebu harmonizace pro počáteční fázi zavádění komerčních 5G sítí v Evropě (do konce roku 2017).

3.3 Rádiové spektrum, v němž fungují technologie 3G a 4G, je přeplněné, a proto je řešení problémů technické povahy souvisejících s pracovními frekvencemi a šířkou pásma pro 5G požadováno na celosvětové úrovni. Komise by kromě spolupráce s členskými státy měla rovněž zohlednit kroky, které již na mezinárodní úrovni učinily subjekty z této oblasti. Pokud jde o technologii 5G, schválily ITU a 3GPP, jež sjednocují organizace zabývající se vypracováním norem, jako jsou ARIB, ATIS, ETSI, TSDSI, TTA, TTC a CCSA, dvoufázový plán: první fáze se zaměří na výzkum, druhá fáze na masivní rozvoj.

Oblast 4 *V rámci přípravy národních pracovních plánů pro 5G bude Komise spolupracovat s příslušným odvětvím, členskými státy a dalšími zúčastněnými subjekty (souvislé pokrytí sítě 5G do roku 2025).*

3.4 Cíle Komise, aby všechny městské oblasti a hlavní pozemní dopravní cesty v každém členském státě měly do roku 2025 pokrytí 5G, není snadné dosáhnout. EHSV upozorňuje na to, že prosazování harmonogramu s krátkými termíny pro provedení smělých cílů vyvolá značná rizika. Analýza zavádění sítí příští generace (Next Generation Network) a politiky zaměřené na zmenšení digitální propasti ukázaly, že bílé a šedé zóny, jak je definovaly pokyny pro širokopásmové sítě, jsou stále rozšířené. Ex ante právní předpisy ani opatření na povzbuzení poptávky se při poskytování širokopásmových služeb v těchto oblastech neprojeví jako dostatečné.

3.5 EHSV zdůrazňuje, že podpora a financování projektů pro zavádění 5G sítí prostřednictvím snižování finančních prostředků pro optické sítě (NGA a NGN) může vést k prohloubení digitální propasti mezi regiony některých členských států. Nedostatečné soukromé investice do sítí 5G a optických sítí v odlehlých a málo osídlených regionech či regionech s rozptýlenou populací kvůli nízkým výnosům z investovaného kapitálu musí být nahrazeny veřejnými investicemi nebo jinými způsoby financování určenými na úrovni členských států. Při podpoře rozhodnutí o financování z veřejných zdrojů je třeba přihlížet k příznivým vedlejším účinkům na místní ekonomiku, práci na dálku, služby zdravotní péče a vzdělávací příležitosti.

Oblast 5 *Komise vyzývá členské státy a průmyslový sektor, aby se zavázaly ke splnění cílů vztahujícím se k přístupu k procesu standardizace (první standardy do konce roku 2019).*

3.6 Plány týkající se 5G nemohou samy o sobě ochránit ani síť ani uživatele. S ohledem na zajištění odpovídající míry ochrany se standardizace 5G sítí a postupů stává nutností. Monitorování infrastruktury 5G sítí, oddělení řídicích a služebních sítí, existence řádně definovaných postupů řešení incidentů a další procesy mohou vést k zajištění optimální úrovně bezpečnosti jak pro uživatele, tak pro síťovou infrastrukturu. Klíčovou roli hraje testování bezpečnosti. Všechny interaktivní protokoly musí správně fungovat, a to i když jsou vystaveny útoku (hackeři neustále zkoušejí najít a využít slabá místa výrobků).

3.7 EHSV se domnívá, že standardizace postupů v průmyslových procesech a existence technických specifikací pro zařízení jsou předpokladem pro zajištění spravedlivých pracovněprávních vztahů v podnicích z tohoto odvětví, díky čemuž budou sociální partneři moci objektivně posoudit příčiny případných vzniklých problémů a spolupracovat na jejich nápravě a plnění přijatých cílů. EHSV v předchozích stanoviscích poukázal na to, že nadměrná standardizace se může stát překážkou pokroku v této oblasti.

Oblast 6 *Za účelem podpory vzniku digitálních ekosystémů založených na konektivě 5G je třeba plánovat klíčové technologické experimenty a testovat aplikace prostřednictvím 5G-PPP (v roce 2017) a bude zapotřebí určit podrobné cestovní mapy pro implementaci pokročilých testů předcházejících komerčnímu zavedení 5G (březen 2017) (rok 2018: Evropa ve vedoucím postavení na celosvětové úrovni při zavádění 5G).*

3.8 Co nejdřívejší testování terminálů a aplikací na evropské úrovni může v celosvětovém soupeření představovat výhodu vůči velkým hráčům. Z komerčního pohledu vyžaduje rozvoj 5G v širokém měřítku řadu podmínek, jež musí být naplněny. EHSV se tedy domnívá, že dokud nebudou přijaty zvláštní normy, nebude existovat masivní rozvoj, bez tohoto rozvoje se na trhu neobjeví cenově dostupná zařízení a nedostatek zařízení povede k nedostatku hlavních komponent 5G.

3.9 EHSV předkládá svůj pohled na jednu z hlavních výzev pro 5G, kterou je přilákání investic na rozvoj a zavádění 5G v širokém měřítku za situace, kdy technologie 4G, již si většina uživatelů plete s LTE, bude mít i nadále značný potenciál pro budoucnost a kdy provozovatelé budou mít velkou příležitost generovat příjem z investic do sítí LTE.

3.10 Přejít od 3G sítí k 4G sítím je v Evropě ve srovnání s Jižní Koreou, USA a Japonskem stále omezený. Je možné, že provozovatelé, ale i uživatelé, dají přednost 4G sítím, a to tím spíše, bude-li probíhající vývoj 4G sítí pokračovat nezávisle na 5G, protože každá z technologií tvořících 4G má potenciál přinést provozovatelům v příštích letech podstatné výhody při mnohem nižších nákladech, než jsou náklady potřebné na novou technologii.

Oblast 7 Komise vyzývá členské státy, aby zvážily možnosti využití budoucí 5G infrastruktury pro zlepšení výkonnosti komunikačních služeb využívaných pro bezpečnostní a záchranné složky, civilní ochranu a zásahy v případě katastrof (národní cestovní mapy pro 5G).

3.11 EHSV je přesvědčen, že 5G sítě mohou významně přispět k modernizaci veřejné správy, využití dat a zajištění interoperability. Výzva, aby členské státy podpořily využití budoucí 5G infrastruktury veřejnými institucemi, je nástrojem pro podporu nových sítí. EHSV Komisi doporučuje, aby pamatovala i na pravidelné investování do náhrady zařízení využívaných zaměstnanci evropských institucí ke každodenní činnosti, čímž prokáže, že chápe úlohu spotřebitele při podpoře 5G. Stejně doporučení by mělo být určeno rovněž členskými státem, pokud jde o veřejné investice.

3.12 EHSV má na paměti, že přilákání soukromých investic má pro EU zásadní význam, a proto je třeba zohlednit mix politik, jenž by povzbudil nejen výzkum, ale i inovace. K podpoře inovací by mohla významně přispět Rada pro inovace zřízená na úrovni EU, jakož i další nástroje.

3.13 Prvořadým zájmem by pro Komisi mělo být povzbuzení výzkumu, inovací a vývoje na území EU, podněcení evropských podniků ke zvýšení výdajů na výzkum a vývoj (VaV) v rámci EU a přilákání dalších investorů ze zemí mimo EU. Evropské podniky v období let 2007–2015 zvýšily svůj vývoz finančních prostředků určených na VaV. Toto zvýšení vývozu mimo Evropu (hlavním příjemcem podnikových výdajů na VaV se stala Čína) přispělo společně s poklesem dovozu finančních prostředků určených na VaV ke ztrátě investic do VaV v Evropě.

Oblast 8 Komise bude spolupracovat s příslušným odvětvím a skupinou EIB/EIF (financování malých a středních podniků) na stanovení cílů, konfigurace a modalit financování prostředky rizikového kapitálu (posouzení proveditelnosti proběhne do března 2017, soukromé financování a různé zdroje financování z veřejných prostředků).

3.14 EHSV vítá iniciativy Komise, pokud jde o povzbuzování podnikatelů v digitální oblasti. Evropské strategické fórum pro digitální podnikání založené v roce 2014 zveřejnilo výsledky své práce v této oblasti. EHSV je přesvědčen, že při prosazování nových modelů inovací mohou důležitou roli mít malé a střední podniky. Jednou z možností podpory evropských inovativních začínajících podniků je stanovení a provádění řešení v oblasti financování s cílem vytvořit a rozvíjet virtuální inovativní klastry určené malým a středním podnikům, za využití veřejných fondů v zájmu rozvoje služeb a aplikací, což je příležitost, již nelze opomenout.

3.15 EHSV se domnívá, že rozvoj digitálních kompetencí občanů obecně a pracovníků zvláště zůstává pro EU v souvislosti se zaváděním sítí 5. generace prioritou. Činnost EU v souvislosti se strategií pro digitální dovednosti a evropským rámcem pro digitální kompetence je stále aktuální.

3.16 EHSV má za to, že Velká koalice pro digitální pracovní místa může být pojítkem mezi sociálními partnery, poskytovateli vzdělávání a dalšími veřejnými a soukromými subjekty s cílem přilákat do odvětví IKT co nejvíce mladých lidí.

Výzvou pro budoucí politiku EU bude obtížný přístup osob ze znevýhodněných skupin ke službám 5G sítí a ke zvláštním aplikacím, a to kvůli jejich menší kupní síle. Zvláštní pozornost je třeba věnovat osobám se zdravotním postižením, jež potřebují snadný přístup k novým zařízením a technologiím, jež budou výrobci vyvíjet.

3.17 EHSV se domnívá, že investiční plány opírající se o strukturální fondy by měly vytvořit rovné podmínky pro všechny členské státy. Kritéria pro schválení projektů stanovená ve specifikacích musí umožnit vyvážený a nediskriminační přístup pro členské státy i hospodářské subjekty ze všech členských států. EHSV doporučuje, aby byl v zájmu zamezení prohlubování digitální propasti mezi členskými státy, jež má negativní dopad na cíl dosáhnout jednotného digitálního trhu v EU, analyzován způsob provádění Junckerova plánu. Náprava zjištěných nedostatků musí být skutečným poučením, tak aby politické rozhodnutí o financování 5G sítí bylo pilířem podírajícím posilování soudržnosti v EU.

3.18 Kromě rizik vyplývajících z technických výkonů nových sítí a z politik a rozhodnutí souvisejících s přidělováním finančních prostředků z veřejných zdrojů a rizik vyvolaných komerčními důvody, co se týče podstupování rizik v souvislosti s investicemi do nových technologií nebo pokračování v investicích do zlepšování stávajících technologií (odhaduje se, že 4G bude maximálně využita v roce 2030), existují i jiná rizika, která investoři před rozhodnutím, zda investovat či nikoli, velmi pečlivě analyzují.

3.19 Trvalé monitorování pokroku dosaženého při zavádění 5G sítí umožní napravit odchylky, které se neodmyslitelně objeví v době mezi hodnoceními ex ante a ex post, tak aby mohlo být dosaženo obou cílů zveřejněných ve sdělení, jež se týkají patentů, jejichž využití je nezbytné k dodržení technických norem (20 % z nich mají vlastnit evropské organizace) a tržního podílu ve výši nejméně 35 %, který mají držet evropští poskytovatelé infrastruktury 5G sítě.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o účasti Unie na Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří (PRIMA), realizovaném společně několika členskými státy

[COM(2016) 662 final – 2016/0325 (COD)]

(2017/C 125/12)

Zpravodaj: **Emilio FATOVIC**

Konzultace	Komise, 18. 10. 2016, Rada, 9. 11. 2016, Parlament, 27. 10. 2016
Právní základ	článek 188 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	REX
Přijato na plenárním zasedání	26. 1. 2017
Plenární zasedání č.	522
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	164/3/1

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) v souladu s řadou svých předchozích stanovisek vítá účast v programu PRIMA, který umožní vyvinout společná inovativní řešení v oblasti zásobování vodou a potravinových systémů ve středomořském regionu, aby byly bezpečnější, účelnější, účinnější a udržitelnější jak z hlediska životního prostředí, tak z hlediska nákladů.

1.2 EHSV se domnívá, že účast v programu PRIMA by měla přidanou hodnotu pro celou EU, protože by umožnila integrovaně řešit některé hlavní příčiny nestability ve Středomoří, které způsobují hromadnou migraci. Na druhé straně by se program PRIMA mohl v nadcházejících letech díky smlouvám o partnerství a díky nahrazení dvoustranného přístupu přístupem vícestranným a společným stát významným modelem.

1.3 Výbor se domnívá, že nevyhnutelnými podmínkami pro úspěch programu PRIMA jsou skutečně holistický přístup na více úrovních a napříč odvětvími a konkrétní a měřitelné cíle v oblasti udržitelnosti, odolnosti, kvality života a práce, lidských práv a demokracie.

1.4 EHSV souhlasí s návrhem, aby základem účasti v programu PRIMA byl článek 185 SFEU s cílem zaručit maximální možnou integraci na úrovni vědy, řízení a financí a zapojit členské státy a třetí země poprvé na stejné úrovni. To vše je součástí širší *makroregionální strategie pro Středomoří*, která zohlední všechny další politiky (EPS), iniciativy a partnerství (Unie pro Středomoří), jež se v tomto regionu již provádějí, bude funkční a pomůže účinněji řešit spolu s třetími zeměmi společné problémy na základě logiky *společného rozvoje a spolurozhodování*.

1.5 EHSV souhlasí se zásadou, aby finanční příspěvky do programu PRIMA ze strany EU byly alespoň rovny příspěvkům jednotlivých států a aby v případě neposkytnutí nebo opoždění příspěvku ze strany zúčastněných států mohla Komise úměrně snížit finanční příspěvek EU.

1.6 Výbor podporuje vytvoření struktury PRIMA-IS jakožto výkonné struktury pro správu a řízení programu PRIMA. EHSV doufá, že tento orgán bude spravován otevřeným způsobem a stanoví inkluzivní mechanismy přístupu zejména pro přistoupení nových třetích zemí nebo členských států. Kromě toho by Výbor chtěl, aby se do PRIMA-IS zapojily všechny potenciálně zainteresované subjekty (regiony, místní orgány, vysoké školy a organizovaná občanská společnost), s cílem posílit její správu a přispět ke stanovení a zároveň ke společnému sledování hospodářských a společenských dopadů programu.

1.7 EHSV v souladu se zásadou soudržnosti s dalšími politikami EU doporučuje propojit program PRIMA s balíčkem opatření týkajících se oběhového hospodářství a s veškerými iniciativami, které s ním souvisejí (např. využívání půd a hnojiv).

1.8 Výbor opětovně upozorňuje na naléhavou nutnost *rámcové směrnice o půdách*, která by zohlednila rozdíly mezi různými zeměmi EU, aby bylo možné zaměřit program PRIMA co nejvíce na inovace a výzkum.

1.9 EHSV potvrzuje nutnost, aby se program s ohledem na udržitelný rozvoj věnoval tématu vody globálně, tj. zohlednil dimenzi životního prostředí a ekonomický a sociální rozměr a vzal v úvahu i celý koloběh vody, včetně umělých fází. Je třeba zvážit spravedlivější přístup k čerpání vody, který by vyvažoval požadavky a hospodářskou soutěž mezi hospodářskými a energetickými odvětvími, nezbytnost zachování sladkovodních ekosystémů a povinnost uspokojovat základní právo občanů.

1.10 EHSV se domnívá, že nejvhodnějším nástrojem pro rozdělování finančních prostředků je program Horizont 2020, a stejně tak souhlasí s možností zařadit velkou část činností stanovených programem PRIMA mezi tzv. „společenské výzvy“. EHSV zejména doporučuje upřednostňovat ty výzkumné a inovativní postupy v odvětví zemědělství a produkce potravin, které mají silný sociální dopad a jsou finančně dostupné a snadno přenositelné, ale zároveň také zhodnocují tradiční znalosti, brání „odlivu mozků“ a podporují hospodářský růst a zaměstnatelnost v souladu s cíli udržitelného rozvoje.

1.11 V případě, že jeden nebo více programů není možné financovat z vnitrostátních fondů, protože byl vyčerpán vnitrostátní finanční příděl, se EHSV vyslovuje pro to, aby byly financovány s podporou PRIMA-IS. Toto financování, jež nebude moci překročit 20 % celkového příspěvku EU do programu PRIMA, zaručí provádění vysoce kvalitních projektů.

1.12 EHSV souhlasí s účastí subjektů pocházejících ze zemí EU neúčastnících se programu PRIMA v případě, že mají dovednosti, jež nejsou k dispozici v zemích, které se programu PRIMA již účastní. Míra jejich financování pak nebude moci překročit 50 % u akcí v oblasti výzkumu a inovací a bude se pohybovat mezi 35 % a 50 % u akcí v oblasti inovací. Díky tomu bude možné provádět ambiciózní projekty podle kritérií EU a podporovat země, které mají v úmyslu se k programu PRIMA připojit a v jeho rámci investovat.

1.13 Vzhledem k velkým obtížím, na něž řada třetích zemí, které se již programu Horizont 2020 účastní, naráží ve snaze rychle a účinně splnit formální požadavky programu, Výbor doufá, že tyto požadavky budou pokud možno zjednodušeny, s aktivní podporou procesu budování kapacity.

2. Úvod

2.1 Podle OSN žije ve Středomoří 180 milionů obyvatel, kteří čelí nedostatku vodních zdrojů, což představuje 50 % lidí s nedostatkem vody na celé planetě⁽¹⁾. To vše má závažné dopady na výživu, zdraví, životní podmínky, životní úroveň a blahobyt.

2.2 Zpráva FAO *Mediterra 2016* zdůrazňuje, že se tento fenomén v posledních letech ještě více zhoršil v důsledku politické nestability, změny klimatu a rychlého populačního růstu. K těmto faktorům se řadí ještě „trojí plýtvání“, kterým je špatné využívání přírodních zdrojů, plýtvání potravinami a pomalé mizení tradičních poznatků⁽²⁾.

2.3 Problémy nedostatku vodních zdrojů a dostupné a udržitelné produkce potravin patří mezi hlavní příčiny migrační vlny, kterou byla zasažena Evropa. Nebudou-li tyto problémy řešeny v místě vzniku, bude nemožné čelit jejich krátkodobým ani dlouhodobým důsledkům.

⁽¹⁾ UNEP/Map-Plan Bleu, *State of the Environment and Development in the Mediterranean*, Atény, 2009. V oblasti Středomoří se nachází sotva 3 % vodních zdrojů celé planety. Podle OSN potřebuje každý člověk k důstojnému životu nejméně 1 700 m³ vody ročně. V oblasti Středomoří, kde žije 460 milionů obyvatel, je nejméně 180 milionů obyvatel považováno za „water poor“ čili za trpící nedostatkem vody, neboť mají méně než 1 000 m³ vody na osobu a rok, a z nich nejméně 80 milionů nemá ani 500 m³, což představuje mimořádnou chudobu, pokud jde o vodní zdroje.

⁽²⁾ CIHEAM/FAO, *Mediterra 2016. Zero Waste in the Mediterranean. Natural Resources, Food and Knowledge*, Paříž, Presses de Sciences Po, 2016.

2.4 Investice do výzkumu a inovací, které vynakládají členské státy ve Středomoří v oblasti zásobování vodou a udržitelné produkce potravin, nebyly nikdy dimenzovány na tuto výzvu a často se omezovaly na různé formy spolupráce, která je regulována dvoustrannými dohodami, a je tedy roztržštěná.

2.5 Myšlenka Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří (PRIMA) se objevila u příležitosti Evropsko-středomořské konference o vědě, technologiích a inovacích, která proběhla v roce 2012 v Barceloně. Cílem je posílit evropsko-středomořskou spolupráci v oblasti výzkumu a inovací jako součást širších cílů vnější politiky Unie s ohledem na jižní sousedství⁽³⁾.

2.6 Evropská komise vypracovala podrobné posouzení dopadu⁽⁴⁾ a návrh účasti v programu⁽⁵⁾, který je předmětem tohoto stanoviska, v návaznosti na závěry Rady pro konkurenceschopnost ze dne 5. prosince 2014 a formální návrh předložený v prosinci téhož roku členskými státy a třetími zeměmi z oblasti Středomoří⁽⁶⁾.

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1 Právním základem účasti v programu PRIMA je článek 185 SFEU. Tento nástroj umožňuje EU při zavádění víceletého rámcového programu účast v programech výzkumu a vývoje prováděných několika členskými státy se souhlasem dotyčných členských států, včetně zapojení do struktur vytvořených za účelem realizace těchto programů.

3.2 Program bude trvat deset let a bude ho společně provádět 14 zemí:

— 9 členských států: Česká republika, Francie, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Portugalsko, Řecko a Španělsko,

— 2 třetí země přidružené k programu Horizont 2020: Izrael a Tunisko,

— 3 třetí země, které nejsou přidruženy k programu Horizont 2020: Egypt, Libanon a Maroko.

3.2.1 Účast třetích zemí, které nejsou přidruženy k programu Horizont 2020, bude podmíněna mezinárodní dohodou s EU s cílem rozšířit právní režim programu PRIMA.

3.3 Cílem programu PRIMA je vytvořit společná inovativní řešení pro zásobování vodou a pro potravinové systémy, jež oblast Středomoří naléhavě potřebuje. Díky těmto řešením budou systémy přístupu k vodě a k potravinám bezpečnější, účelnější, účinnější a udržitelnější jak z hlediska životního prostředí, tak z hlediska nákladů.

3.4 Program PRIMA bude zařazen do širšího rámce akcí na vysoké úrovni a doplní další různé evropské iniciativy mimo oblast výzkumu a inovací. Mezi ně patří:

— vědecká diplomacie,

— přezkum evropské politiky sousedství,

— cíle udržitelného rozvoje,

— migrace,

— Evropská diplomatická činnost v oblasti klimatu po 21. zasedání konference o změně klimatu.

⁽³⁾ COM(2016) 385 final – sdělení Komise o zřízení nového rámce pro partnerství se třetími zeměmi v Evropském programu o migraci.

⁽⁴⁾ SWD(2016) 332 final.

⁽⁵⁾ COM(2016) 662 final.

⁽⁶⁾ Tento návrh byl předložen 19 zeměmi.

3.5 Program PRIMA si v souladu se sdělením Komise o zřízení nového rámce pro partnerství se třetími zeměmi v Evropském programu o migraci⁽⁷⁾ klade za cíl řešit hlavní příčiny migrace s využitím veškerých dostupných politik EU⁽⁸⁾ prostřednictvím smluv o partnerství.

3.6 Pokud jde o *subsidiaritu*, je program PRIMA strukturovaný jako společný program vycházející a složený z vnitrostátních programů prováděných a aktivit uskutečňovaných zúčastněnými členskými státy a přidruženými zeměmi za podpory a účasti EU. Mnohostranný a meziodvětvový přístup by společně s nemalými investicemi zdrojů měly umožnit dosažení střednědobých a dlouhodobých technických nebo politických cílů, kterých členské státy nebyly doposud schopny dosáhnout samy.

3.7 Z hlediska *proporcionality* bude účast Unie na programu PRIMA probíhat v mezích pravomoci na základě SFEU a bude pouze usnadňovat a podporovat, a to i finančně, plnění cílů programu PRIMA zúčastněnými státy. Ty budou muset spolupracovat s cílem lépe koordinovat, sladit a integrovat příslušné vnitrostátní programy nebo aktivity a v konečném důsledku vytvořit společný dlouhodobý strategický plán výzkumu.

3.8 Unie poskytne finanční podporu dorovnáním vnitrostátních investic. Příspěvek EU bude činit až 200 milionů EUR, včetně příspěvku ESVO. Příspěvek bude zpřístupněn prostřednictvím programu Horizont 2020 – rámcového programu pro výzkum a inovace. Tento závazek bude pokrývat sedm let práce v období 2018–2024.

3.9 Maximální příspěvek EU nemůže být vyšší než příspěvky zúčastněných států. Kromě toho bude Komise v případě chybějícího nebo sníženého příspěvku států účastnících se programu PRIMA moci finanční příspěvek EU úměrně snížit.

3.10 Komise stanoví, že pro desetiletý program je nezbytné vypracovat komplexní strategický plán výzkumu a plně ho provést prostřednictvím více nadnárodních výzev k předkládání návrhů, které by byly provedeny několika zúčastněnými státy a realizovány prostřednictvím specializované zaváděcí struktury. Příspěvek EU bude řízen především prostřednictvím primární zaváděcí struktury PRIMA, nazvané PRIMA-IS.

3.11 Komise stanoví, že roční pracovní plány PRIMA zajistí konzistentnost a koordinaci mezi všemi činnostmi programu PRIMA a budou orientovány na dosažení operačních, specifických a obecných cílů programu. Roční pracovní plán, který podléhá schválení Komise, bude zahrnovat:

— nadnárodní výzvy k předkládání návrhů, které budou financovány prostřednictvím PRIMA-IS s příspěvkem EU v souladu s pravidly programu Horizont 2020,

— činnosti financované pouze zúčastněnými státy, jež jsou zohledněny pro účely dorovnání příspěvkem EU.

Před zařazením do ročního pracovního plánu budou tyto činnosti posouzeny komisí externích odborníků.

3.12 Výroční zpráva PRIMA-IS se bude týkat obou typů zásahu a jejím účelem bude přinášet úpravy a změny, a to, v případě potřeby, i pokud jde o finanční závazek po předchozím rozhodnutí Komise. Kromě toho bude u programu PRIMA provedeno v roce 2022 hodnocení v polovině období a v roce 2028 závěrečné hodnocení.

⁽⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 3.

⁽⁸⁾ Vzdělávání, výzkum, změna klimatu, energetika, životní prostředí, zemědělství.

4. Obecné připomínky

4.1 Vzhledem k tomu, že:

- EHSV vícekrát zdůraznil, že voda⁽⁹⁾ a udržitelnost řetězce potravinářské a zemědělské výroby⁽¹⁰⁾ musí představovat ústřední témata evropských politik současnosti a budoucnosti,
- Výbor navíc uvedl, že stávající vodní a potravinová krize v zemích v oblasti Středomoří⁽¹¹⁾ je společně s válkami a nedodržováním základních lidských práv jednou z hlavních příčin migrační vlny, kterou je zasažena Evropa,
- EHSV několikrát potvrdil význam posílení spolupráce s třetími zeměmi, především s těmi, které spadají do evropské politiky sousedství a do Unie pro Středomoří, s cílem účinněji řešit společné výzvy⁽¹²⁾ na základě logiky společného rozvoje⁽¹³⁾,
- Výbor několikrát doporučoval rozhodné a rozhodující kroky za účelem řešení jevů, které mají svůj původ ve stávající politické, hospodářské, sociální a humanitární krizi v oblasti Středomoří⁽¹⁴⁾,

EHSV s potěšením přijímá program PRIMA pod podmínkou, že bude rozvíjen na základě skutečně holistického přístupu⁽¹⁵⁾ na více úrovních⁽¹⁶⁾ a napříč odvětvími⁽¹⁷⁾, což jsou nevyhnutelné podmínky pro jeho úspěch, který zahrnuje dosažení konkrétních a měřitelných standardů udržitelnosti⁽¹⁸⁾, odolnosti, kvality života a práce, lidských práv a demokracie.

4.2 Výbor souhlasí s návrhem Komise, který podporují vlády jednotlivých států, regiony, místní orgány, vysoké školy, organizovaná občanská společnost a všechny zúčastněné subjekty⁽¹⁹⁾, a sice aby základem programu PRIMA byl článek 185 SFEU s cílem zaručit maximální možnou integraci na úrovni vědy, řízení a financí a zapojit členské státy a třetí země.

4.3 Výbor se domnívá, že by program PRIMA mohl představovat důležitou iniciativu či dokonce optimální model, neboť by jakožto širší makroregionální strategie pro Středomoří⁽²⁰⁾ umožnil překonat logiku dvoustranných dohod o partnerství, které až doposud společně s malou dostupností finančních prostředků bránily soudržnému řešení některých hlavních problémů, které sužují oblast Středomoří.

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 147; Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 33.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 64).

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV (Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 41).

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 91).

⁽¹³⁾ Usnesení EHSV *Příspěvek EHSV k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2017*, 2016, odstavec 9.4: „Vyhodnocení evropské politiky sousedství by mělo mít prioritu. Vztahy se zeměmi jižního a východního Středomoří by se neměly zaměřovat na defenzivní přístup založený na hlediscích bezpečnosti nebo uprchlické krizi, ale spíše by se měly stát skutečnou společnou rozvojovou politikou mezi rovnými partnery.“

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV k *Akčnímu plánu EU proti pašování migrantů*: „EHSV vítá nejnovější návrh Komise ‚zabývat se vnějším rozměrem uprchlické krize‘ (...). Tento aktuální návrh zjevně uznává, že řešení základních příčin migrace je širší záležitostí přesahující vnitřní věci a bezpečnost, která je spojena s dalšími oblastmi politik, jako je obchod, rozvoj, zahraniční politika či integrace. To je v souladu se zásadou politické soudržnosti mezinárodní rozvojové spolupráce EU.“ (Úř. věst. C 71, 24.2.2016, s. 75, odstavec 1.7).

⁽¹⁵⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Vývoj makroregionální strategie ve Středomoří* (Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 1, odstavec 1.4).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Vývoj makroregionální strategie ve Středomoří*: „EHSV soudí, že přes mimořádně citlivou a prozatím neurčitou situaci převládající ve středomořském regionu se nyní spojují všechny podmínky pro zahájení dialogu na několika úrovních mezi Komisí, členskými státy, zeměmi podílejícími se na evropsko-středomořské spolupráci, místními a regionálními orgány a občanskou společností, jenž by směřoval k vyvinutí makroregionální strategie ve Středomoří složené ze dvou částí, která by vyhovovala stávajícím potřebám tohoto regionu při posilování jeho mezinárodní konkurenceschopnosti.“ (Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 1, odstavec 1.1).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV *Podpora obnovitelných zdrojů energie a evropská politika sousedství: případ evropsko-středomořského regionu* (Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 1, odstavce 1.3, 1.10 a 1.11). Stanovisko EHSV *Vnější rozměr energetické politiky EU* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 28, odstavce 1.1, 1.2.3 a 1.3). Stanovisko EHSV *Udržitelné využívání rybolovných zdrojů ve Středomoří* (Úř. věst. C 43, 15.2.2012, s. 56).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV *Cíle na období po roce 2015 v evropsko-středomořském regionu* (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 44).

⁽¹⁹⁾ PRIMA Impact Assessment – Stakeholder Event, Malta, 17. dubna 2016.

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV *Na cestě ke strategii pro rozvoj soudržnosti ve Středomoří* (Úř. věst. C 170, 5.6.2014, s. 1).

4.4 EHSV souhlasí se zásadou, aby finanční příspěvky do programu PRIMA ze strany EU byly alespoň rovny příspěvkům jednotlivých států a aby v případě neposkytnutí nebo opoždění příspěvku ze strany zúčastněných států mohla Komise úměrně snížit finanční příspěvek EU.

4.5 Výbor má za to, že PRIMA-IS je nezbytnou a důležitou výkonnou strukturou pro správu a řízení programu PRIMA a evropských finančních příspěvků určených tomuto programu, a proto si přeje, aby byla spravována otevřeným způsobem.

4.6 EHSV se domnívá, že nejvhodnějším nástrojem pro rozdělování finančních prostředků je program Horizont 2020, a stejně tak souhlasí s možností zařadit velkou část činností stanovených programem PRIMA mezi tzv. „společenské výzvy“ vzhledem k jejich globální a nadnárodní povaze ⁽²¹⁾.

4.6.1 Výbor konstatuje, že v současné době si řada třetích zemí, které se již programu Horizont 2020 účastní, stěžuje na velké obtíže, na něž narazí ve snaze rychle a účinně splnit formální požadavky programu. EHSV proto doufá, že tyto požadavky budou pokud možno zjednodušeny, aby byla usnadněna účast a dosáhlo se co nejlepších výsledků.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Výbor shledává, že ne všechny státy z oblasti Středomoří jsou do tohoto procesu zapojeny. V zásadě by se do iniciativy PRIMA měl mít možnost zapojit jakýkoli jiný členský stát nebo třetí země za podmínky, že bude přispívat na její financování. EHSV však konstatuje, že se vstupem nových třetích zemí musí jednomyslně souhlasit valná hromada PRIMA-IS, v níž jsou zastoupeni představitelé vlád jednotlivých zemí ⁽²²⁾. V závislosti na politické a společenské situaci kandidátské třetí země Výbor doporučuje EU, aby zaujala postoj více podporující začlenění, a vyhnula se tedy mechanismu jednomyslného hlasování a nahradila jej kvalifikovanou většinou, neboť by se mohl změnit na právo veta jedněch států vůči jiným. Doporučuje se rovněž uplatňovat při činnostech, které je třeba provádět při plnění programu, širokou škálu klasifikace technologií, tak aby byly pokryty všechny fáze vědeckých výstupů.

5.2 EHSV doporučuje, aby za účelem posílení dopadu byl program skutečně průřezový, tj. dotýkal se všech ostatních politik a iniciativ EU, ať těch existujících či těch plánovaných. Výbor upozorňuje zvláště na nutnost postupovat v souladu s balíčkem opatření týkajících se oběhového hospodářství ⁽²³⁾. Tento faktor sehraje klíčovou úlohu, pokud jde o udržitelné využívání vody a o udržitelnou potravinářskou a zemědělskou produkci (např. využívání půd a hnojiv ⁽²⁴⁾).

5.2.1 Výbor má za to, že iniciativa PRIMA opětovně upozorní na naléhavou nutnost *rámcové směrnice o půdách* ⁽²⁵⁾, která by zohlednila rozdíly mezi různými zeměmi EU a která je nezbytná pro co nejlepší vymezení a soustředění se na inovace a výzkum.

5.3 EHSV doporučuje přístup na několika úrovních, který by předpokládal aktivní účast organizované občanské společnosti. Ta by mohla sehrát klíčovou úlohu, nejen pokud jde o dosažení a šíření konkrétních cílů, ale i obecnějších cílů demokratizace a posílení ochrany lidských práv v řadě třetích zemí ⁽²⁶⁾. Výbor si proto přeje přímou účast organizované občanské společnosti v podobě poradního výboru, a to i v rámci PRIMA-IS, s cílem posílit její správu a přispět ke stanovení a zároveň ke společnému sledování hospodářských a společenských dopadů programu ⁽²⁷⁾.

5.4 V případě, že jeden nebo více programů není možné financovat z vnitrostátních fondů prostřednictvím vnitrostátních agentur zabývajících se financováním, protože byl vyčerpán vnitrostátní finanční příděl, navrhuje Výbor, aby byly tyto projekty financovány s podporou PRIMA-IS. Toto financování EU nebude moci překročit 20 % celkového příspěvku EU, a pokud nebudou dodatečné finanční prostředky dostatečné, bude vybrán následující projekt v pořadí. Toto opatření bude klíčové pro udržení vysoké kvality realizovaných projektů.

⁽²¹⁾ Stanovisko EHSV *Společné technologické iniciativy a partnerství veřejného a soukromého sektoru – Horizont 2020* (Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 24).

⁽²²⁾ COM(2016) 662 final, čl. 12 odst. 2.

⁽²³⁾ Stanovisko EHSV *Balíček opatření týkajících se oběhového hospodářství* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 98).

⁽²⁴⁾ Stanovisko EHSV *Oběhové hospodářství – hnojiva* (Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 80).

⁽²⁵⁾ Stanovisko EHSV *Strategie pro ochranu půdy* (Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 29); stanovisko EHSV *Oběhové hospodářství – hnojiva* (Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 80, odstavce 1.4 a 3.6).

⁽²⁶⁾ Stanovisko EHSV *Občanské společnosti v evropsko-středomořském regionu* (Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 32).

⁽²⁷⁾ Stanovisko EHSV *Správa a řízení makroregionálních strategií* (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 64).

5.5 EHSV souhlasí s možností, aby subjekty pocházející ze zemí EU neúčastnících se programu PRIMA mohly být způsobilé pro financování v případě, že mají dovednosti, jež nejsou k dispozici v zemích, které se programu PRIMA již účastní. Míra jejich financování by pak měla být omezena na 50 % způsobilých nákladů u akcí v oblasti výzkumu a inovací a pohybovat se mezi 35 % a 50 % způsobilých nákladů u akcí v oblasti inovací. Udrží se tak vysoká úroveň projektů prováděných podle kritérií EU a současně se podpoří země, které mají v úmyslu se k programu PRIMA připojit a financovat jej.

5.6 EHSV potvrzuje nutnost věnovat se s ohledem na udržitelný rozvoj tématu vody globálně, tj. zohlednit dimenzi životního prostředí a ekonomický a sociální rozměr a vzít v úvahu celý koloběh vody, včetně umělých fází, které jsou možné díky novým technologiím. Je třeba zvážit spravedlivější přístup k čerpání vody, který by odpovídal požadavkům a hospodářské soutěži mezi hospodářskými a energetickými odvětvími, nezbytnosti zachování sladkovodních ekosystémů a požadavku uspokojovat základní právo občanů⁽²⁸⁾.

5.7 EHSV připomíná, že jeden z velkých problémů oblasti Středomoří, zejména na africké straně, je dán vymizením tradičních udržitelných technologií zemědělské výroby, k němuž se připojuje odliv mozků (zejména mladých lidí). Výbor doporučuje navrhnout v rámci studií a výzkumů s vysokou přidanou hodnotou v rámci programu Horizont 2020 postupy se silným sociálním dopadem, pro něž by byla typická finanční dostupnost a které by byly snadno přenositelné, aby tak bylo možno zhodnotit tyto znalosti a usnadnit hospodářský růst a obyvatelnost.

V Bruselu dne 26. ledna 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Stanovisko EHSV *Začlenění vodohospodářské politiky do ostatních evropských politik* (Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 43, odstavec 1.13).

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS